

5000

**การศึกษาการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเคียรยา**

นางฟารีดา ฮารี

**การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช**

พ.ศ. 2552

**The Study of Community Relation Administration of Basic Education Schools in
Yaring District, Pattani Province: A Case Study of Ban Tearaya School**

Mrs. Farcada Saree

**An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration**

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2009

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษาการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอชะهير จังหวัดปัตตานี : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเชียรยา

ชื่อและนามสกุล นางฟ้าริดา สารี

แขนงวิชา บริหารการศึกษา

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

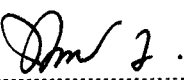
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.เข้มทอง ศิริแสงเลิศ

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.เข้มทอง ศิริแสงเลิศ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เก็จกนก เอื้อวงศ์)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้รับการศึกษา
ค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทักดี จินดานุรักษ์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์
วันที่ 13 เดือน มกราคม พ.ศ. 2553

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษาการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
อำเภอชะهير จังหวัดปัตตานี : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเชียรยา
ผู้ศึกษา นางฟาริดา สารี ปริญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ คร.เจ็มทอง ศิริแสงเลิศ ปีการศึกษา 2552

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเชียรยา อำเภอชะهير จังหวัดปัตตานี จำแนกตามการรับรู้ของบุคลากรภายในโรงเรียน และบุคลากรภายนอกโรงเรียน (2) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเชียรยา อำเภอชะهير จังหวัดปัตตานี จำแนกตามประเภทของบุคลากรภายในโรงเรียน และบุคลากรภายนอกโรงเรียน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วยกลุ่มบุคคล 2 กลุ่ม คือ (1) บุคลากรภายในโรงเรียน จำนวน 20 คน (2) บุคลากรภายนอกโรงเรียน จำนวน 70 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่าที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9557 สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) บุคลากรภายในโรงเรียน และบุคลากรภายนอกโรงเรียนมีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเชียรยา อำเภอชะهير จังหวัดปัตตานี ไม่แตกต่างกัน คือโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (2) ปัญหาสำคัญ คือชุมชนไม่มาขอใช้บริการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้ เช่น ห้องสมุด ประชาชนในชุมชนมีฐานะยากจน จัดกิจกรรมสัมพันธ์ชุมชนให้มากขึ้น เพื่อเป็นการประสานความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ครูไม่มีเวลาเนื่องจากภาระงานประจำ ชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการได้เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการตั้งกลุ่ม ชมรม โรงเรียนไม่ได้จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะ คือ ควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นเพิ่มขึ้นเพื่อให้บริการแก่ชุมชน โรงเรียนควรจัดให้มีการฝึกอบรมอาชีพต่าง ๆ เพื่อนำคนในชุมชนมาเป็นวิทยากรในการฝึกอบรมโรงเรียน ควรจัดกิจกรรมที่ชุมชนมีส่วนร่วมให้มากขึ้น โรงเรียนควรให้ความรู้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาให้เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ส่งเสริมให้ชุมชนเห็นความสำคัญของการตั้งกลุ่ม ชมรม ควรจัดทำป้ายนิเทศให้มีสีสันสวยงามเพื่อดึงดูดความสนใจ

คำสำคัญ การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน โรงเรียนกับชุมชน

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่ง จากอาจารย์ ดร.เข้มทอง สิริแสงเลิศ และอาจารย์ ดร.เก็จกนก เอื้อวงศ์ แห่งวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการศึกษาค้นคว้าอิสระนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รศ.ธนรัชฎ์ สิริสวัสดิ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นายวิวัฒน์ คงพิน รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาปัตตานี เขต 2 และ นายปรีชา มะกะเอ ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านกะมียอ จังหวัด ปัตตานี ที่ได้กรุณาตรวจสอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณครอบครัวที่ให้กำลังใจและส่งเสริมสนับสนุนมาโดยตลอดซึ่งผู้วิจัยถือว่า มีค่าเป็นอย่างยิ่ง

ฟารีดา สารี

ตุลาคม 2552

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา	1
วัตถุประสงค์	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
การบริหารโรงเรียน	10
การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	13
ขอบข่ายการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	23
บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน	39
ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนบ้านเชียรยา	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	43
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	47
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	47
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	47
การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	52
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
ตอนที่ 3 รายละเอียดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้ตอบแบบสอบถาม ปลายเปิด	72
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	81
สรุปการวิจัย	81
อภิปรายผล	85
ข้อเสนอแนะ	90
บรรณานุกรม	92
ภาคผนวก	96
ก ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	97
ข หนังสือเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย	99
ค การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	103
ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (แบบสอบถาม)	108
ประวัติผู้ศึกษา	120

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทบุคลากร	52
ตารางที่ 4.2 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	53
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย (μ) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับการบริหารงานสัมพันธ์ ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็ยรยา อำเภอชะหรีง จังหวัดปัตตานี จำแนกตามการรับรู้ของบุคลากรภายใน โรงเรียน และภายนอกโรงเรียน โดยภาพรวม	56
ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย (μ) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับการบริหารงานสัมพันธ์ ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็ยรยา อำเภอชะหรีง จังหวัดปัตตานี ด้านการให้บริการชุมชน จำแนกเป็นรายชื่อ จำแนกตามการรับรู้ของ บุคลากรภายใน โรงเรียน และภายนอกโรงเรียน	57
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย (μ) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับการบริหารงานสัมพันธ์ ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็ยรยา อำเภอชะหรีง จังหวัดปัตตานี ด้านการขอความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน จำแนกเป็นรายชื่อ จำแนกตามการรับรู้ของบุคลากรภายใน โรงเรียน และภายนอกโรงเรียน	60
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย (μ) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับการบริหารงานสัมพันธ์ ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็ยรยา อำเภอชะหรีง จังหวัดปัตตานี ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ จำแนกเป็น รายชื่อ จำแนกตามการรับรู้ของบุคลากรภายใน โรงเรียน และภายนอกโรงเรียน	62
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย (μ) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับการบริหารงานสัมพันธ์ ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็ยรยา อำเภอชะหรีง จังหวัดปัตตานี ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็นรายชื่อ จำแนกตามการรับรู้ของบุคลากรภายใน โรงเรียน และภายนอกโรงเรียน	65
ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย (μ) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับการบริหารงานสัมพันธ์ ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็ยรยา อำเภอชะหรีง จังหวัดปัตตานี ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิ ฯ จำแนกเป็นรายชื่อ จำแนกตามการรับรู้ของบุคลากรภายใน โรงเรียน และภายนอกโรงเรียน	67

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.9	ค่าเฉลี่ย (μ) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับการบริหารงานสัมพันธ์ ชุมชนของโรงเรียนบ้านเชียรยา อำเภอชะหรีง จังหวัดปัตตานี ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน จำแนกเป็นรายชื่อ จำแนกตามการรับรู้ของ บุคลากรภายในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียน 69
ตารางที่ 4.10	ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน บ้านเชียรยา อำเภอชะหรีง จังหวัดปัตตานี ด้านการให้บริการชุมชน จำแนกตามประเภทบุคลากรภายใน โรงเรียน และภายนอกโรงเรียน 72
ตารางที่ 4.11	ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน บ้านเชียรยา อำเภอชะหรีง จังหวัดปัตตานี ด้านรับความช่วยเหลือสนับสนุน จากชุมชน จำแนกตามการรับรู้ของบุคลากรภายในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียน 74
ตารางที่ 4.12	ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน บ้านเชียรยา อำเภอชะหรีง จังหวัดปัตตานี ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ จำแนกตามการรับรู้ของบุคลากรภายในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียน 75
ตารางที่ 4.13	ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน บ้านเชียรยา อำเภอชะหรีง จังหวัดปัตตานี ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามการรับรู้ของบุคลากรภายในโรงเรียน และ ภายนอกโรงเรียน 76
ตารางที่ 4.14	ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน บ้านเชียรยา อำเภอชะหรีง จังหวัดปัตตานี ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือ มูลนิธิฯ จำแนกตามการรับรู้ของบุคลากรภายใน โรงเรียน และภายนอกโรงเรียน 78
ตารางที่ 4.15	ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน บ้านเชียรยา อำเภอชะหรีง จังหวัดปัตตานี ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน จำแนกตามการรับรู้ของบุคลากรภายในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียน 79

๑

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1.1	แผนภูมิแสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	หน้า 4
------------	---------------------------------------	--------

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติไว้ในหมวดที่ 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 4 แนวนโยบายด้านศาสนา สังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม มาตรา 80 (4) ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติเพื่อให้การจัดการศึกษาสนองตอบเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 โดยเฉพาะหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

โรงเรียนเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญที่สุด เพราะเป็นผู้นำนโยบายและหลักสูตรไปปฏิบัติ เพื่อให้การศึกษาแก่เด็กโดยตรง ส่วนหน่วยงานอื่นๆ มีหน้าที่คอยดูแล ช่วยเหลือและส่งเสริมให้โรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ได้ดีที่สุดเท่านั้น จึงต้องบริหารงานให้ครอบคลุม ภารกิจหลัก 4 ประการ คือ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงานบุคคล งานบริหารงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป ภารกิจ 4 ประการนี้ ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่ง เพราะได้รับมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการบริหารโรงเรียน เป็นผู้กำหนดและควบคุมทิศทางของการบริหารให้ เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

เป็นผู้ที่รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายการบริหารงานทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ภารกิจ 4 ประการนี้ ได้จัดความสำคัญของการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้เป็นงานหนึ่งที่ต้องจัดเป็นการสนับสนุนวิชาการร่วมกับงานด้านอื่น ๆ ในการดำเนินงานทั้งสี่ด้าน งานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งเป็นงานย่อยของงานบริหารทั่วไป โรงเรียนจะดำเนินการโดยลำพังไม่ได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ ผู้บริหารโรงเรียนต้องใช้ความรู้ความสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เพื่อประสานความร่วมมือร่วมใจให้เกิดประโยชน์และสัมฤทธิ์ผลแก่หน่วยงาน ดังนั้น การบริหารงานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่งต่อการบริหาร การศึกษา ดังที่ ฉัตรชัย อรุณนันท์ (2524: 222) กล่าวว่าเป็นที่ยอมรับกันว่า การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้า เช่น อาคารสถานที่ อุปกรณ์ทางการศึกษา ชื่อเสียงด้านวิชาการและสังคมเพราะได้รับความร่วมมือจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ผู้บริหารโรงเรียนที่ฉลาดย่อมถือว่าการดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นเรื่องสำคัญไม่น้อยไปกว่างานบริหารด้านอื่นๆ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษานั้น เป็นวิธีการสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาการศึกษาของชาติ โรงเรียนเป็นสถาบันที่สังคมตั้งขึ้นมาเพื่อสนองความต้องการของสังคมในด้านให้บริการทางการศึกษาที่เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม โรงเรียนที่มีประสิทธิผลนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องรู้จักหน้าที่ของความสัมพันธ์ระหว่าง บ้าน โรงเรียน ชุมชน โดยให้โอกาสผู้ปกครองและประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียน

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนควรดำเนินการ โดยให้โรงเรียนพยายามเอื้ออำนวยประโยชน์ซึ่งกันและกันกับชุมชน ปฏิบัติตามกระบวนการบริหารเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกัน มุ่งที่จะช่วยกันป้องกันแก้ปัญหาและการตอบสนองความต้องการของชุมชนตามหน้าที่และบทบาทของโรงเรียนที่พึงกระทำได้ ซึ่งมีผลตอบสนองมาถึงความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียนด้วยในที่สุด

จากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 เป็นต้นมา ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะมีมาตรการดูแลรักษาความปลอดภัยอย่างเข้มงวด สถานการณ์ความไม่สงบใน จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสงขลา พบว่ามีเหตุการณ์ความรุนแรงมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีเหตุการณ์ทำร้ายและทำลาย ส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าของสถานประกอบการ รวมทั้งสถานศึกษา โรงเรียนบ้านเจ็ดยักษ์ ซึ่งเป็นโรงเรียนของรัฐ ก็เป็นโรงเรียนหนึ่งที่ได้รับผลกระทบดังกล่าว โรงเรียนได้ถูกถล่มวางเพลิง เมื่อวันที่ 25 เดือน พฤษภาคม พ.ศ.2550 ส่งผลให้อาคารเรียนเสียหาย 1 หลัง อาคารหลังนี้

ประกอบด้วย ห้องเรียน 2 ห้อง ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ 1 ห้อง ซึ่งมีอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ และอุปกรณ์สำนักงาน เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องขยายเสียง เหตุการณ์นี้ทำให้บุคลากรเสียขวัญและกำลังใจ แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนของรัฐยังขาดภูมิคุ้มกันจากชุมชนโดยรอบ ซึ่งอาจเนื่องมาจากการจัดการศึกษาไม่กลมกลืนกับวิถีชีวิตและความต้องการของชุมชนท้องถิ่นมากนัก ผู้บริหารและครูขาดความสัมพันธ์อันดี กับชุมชนจึงเกิดช่องว่างระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทำให้ชุมชนขาดความรู้สึกหวงแหนและเป็นเจ้าของ

ผู้วิจัย เห็นว่าสิ่งที่จะทำให้คุณภาพการศึกษาของผู้เรียน ประสบความสำเร็จ และสังคมดำรงอยู่อย่างสงบสุข นั้น ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และชุมชนท้องถิ่นในการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายต้องอยู่ภายใต้พื้นฐานของความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนและประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น

จากความเป็นมาของปัญหา ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเข็รยา เพื่อแสวงหาวิธีการแก้ปัญหา และเพื่อให้ได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการที่จะสร้างสรรค์ความสามัคคีและความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของ ทั้งนี้เพื่อเป็นเกราะป้องกัน โรงเรียนให้ตั้งมั่นและ ดำเนินงานอยู่ในชุมชน ได้อย่างยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

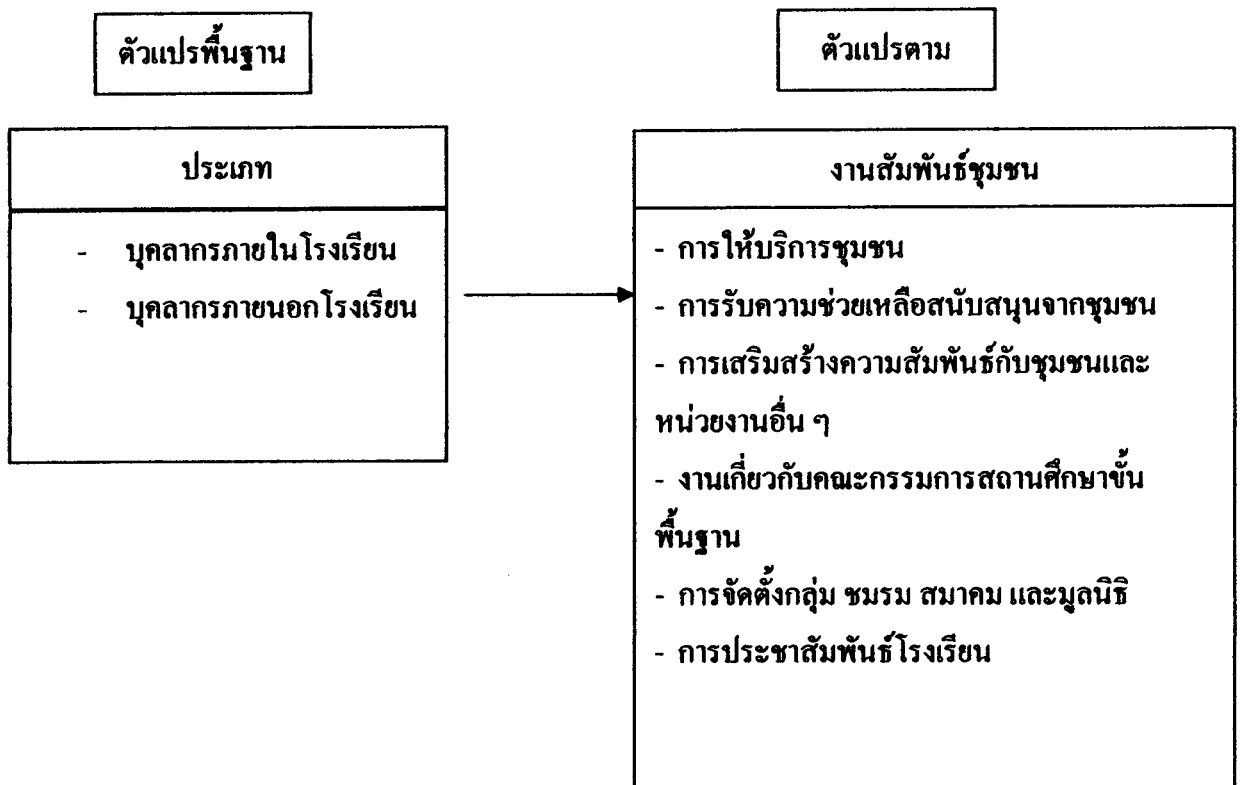
2.1 เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของ โรงเรียนบ้านเข็รยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี จำแนกตามการรับรู้ของบุคลากรภายในโรงเรียน และบุคลากรภายนอกโรงเรียน

2.2 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็รยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี จำแนกตามประเภทของบุคลากรภายในโรงเรียน และบุคลากรภายนอกโรงเรียน

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการมุ่งศึกษาการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็รยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี โดยมีขอบข่ายการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน 6 ด้านดังนี้

1. การให้บริการชุมชน
2. การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน
3. การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ
4. งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม และมูลนิธิ
6. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน

ภาพที่ 1.1 แผนภูมิแสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเชียรยา อำเภอชะอวด จังหวัดปัตตานี ตามขอบข่าย 6 ด้าน คือ

- การให้บริการชุมชน
- การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน
- การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ
- งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม และมูลนิธิ
- การประชาสัมพันธ์โรงเรียน

2. กลุ่มประชากร

2.1 ประชากรที่ใช้ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ บุคลากรภายในโรงเรียน และบุคลากรภายนอกโรงเรียน

2.1.1 บุคลากรภายในโรงเรียน จำนวน 20 คน

1) ผู้บริหาร	จำนวน 1 คน
2) ครู	จำนวน 12 คน
3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน 7 คน

2.1.2 บุคลากรภายนอกโรงเรียน จำนวน 70 คน

1) ผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน 65 คน
2) ผู้นำชุมชน	จำนวน 5 คน
(1) โต๊ะอิหม่าม	จำนวน 1 คน
(2) โต๊ะคอยเต็บ	จำนวน 1 คน
(3) ครูสอนศาสนา	จำนวน 3 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดตัวแปรที่ศึกษา ไว้ดังนี้

3.1 ตัวแปรพื้นฐาน ได้แก่

3.1.1 บุคลากรภายในโรงเรียน

3.1.2 บุคลากรภายนอกโรงเรียน

3.2 ตัวแปรตาม คือ บริหารงานสัมพันธ์ชุมชน 6 ด้าน ได้แก่

3.2.1 การให้บริการชุมชน

3.2.2 การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน

3.2.3 การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ

3.2.4 งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2.5 การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม และมูลนิธิ

3.2.6 การประชาสัมพันธ์โรงเรียน

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน หมายถึง การทำงาน ของผู้บริหาร ครู และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านเข็ญรยา อำเภอชะหรั่ง จังหวัดปัตตานี ที่ เกี่ยวข้องกับงานความสัมพันธ์ชุมชน และช่วยพัฒนาโรงเรียนตามกรอบงานความสัมพันธ์ชุมชน 6 ด้าน คือ การให้บริการชุมชน การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน การเสริมสร้าง ความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม และมูลนิธิ ประชาสัมพันธ์โรงเรียน

2. การให้บริการชุมชน หมายถึง การวางแผน การประสานงาน การให้บริการต่าง ๆ มีการทำงานเป็นทีม ร่วมมือกันในการแก้ปัญหา มีความเป็นผู้นำ การส่งเสริมอาชีพ การบริการ อาคารสถานที่ วัสดุ และครุภัณฑ์ และมีการจัดกิจกรรมศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นร่วมกัน

3. การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน หมายถึง การรับความช่วยเหลือจาก ชุมชนทุกอย่างทั้งทางด้านวิทยากร แรงงาน วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ สถานที่หรือคำแนะนำ และทรัพยากรอื่นๆ

4. การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ หมายถึงการดำเนินหรือ กิจกรรมของโรงเรียน ที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์อันดี เช่น การจัดนิทรรศการ จัดกิจกรรม วันสำคัญทางศาสนา วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น การจัดกิจกรรมการแข่งขันต่าง ๆ โดยชุมชนมีส่วนร่วม และมีการประสานงาน การพัฒนาชุมชน การให้บริการและความร่วมมือด้านต่างๆ

5. งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง งานที่โรงเรียน ต้องดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ได้แก่ การสรรหาและแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระเบียบของ ราชการ การจัดอบรมสัมมนา โดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียน จัดประชุม จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีให้คณะกรรมการสถานศึกษารับทราบและให้ความ เห็นชอบ จัดทำแผนการบริหารงบประมาณ ให้คณะกรรมการสถานศึกษารับทราบ และให้มีส่วน ร่วมให้คำแนะนำ ปรีกษา เสนอแนะแนวทางการดำเนินงานวางแผนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อแสวงหาการให้การสนับสนุนด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์ วิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นจากชุมชน รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนให้คณะกรรมการ สถานศึกษารับทราบ

6. การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม และมูลนิธิ หมายถึง การแสวงหาแนวทาง และความร่วมมือจากชุมชนด้วยการสนับสนุนให้ชุมชน ได้มีโอกาสจัดตั้ง รวมทั้งสนับสนุนให้ กลุ่มเหล่านี้ได้มีโอกาสให้คำปรึกษาจัดตั้งกิจกรรมช่วยเหลือ โรงเรียนหรือร่วมมือกันพัฒนา โรงเรียน

7. ประชาสัมพันธ์โรงเรียน หมายถึง การแสดงภาพลักษณ์โดยรวมของโรงเรียนซึ่ง เกี่ยวข้องกับการสื่อสารกับผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ ในการเผยแพร่ข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับโรงเรียน และมีสัมพันธ์ภาพต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นกระบวนการสร้างความสัมพันธ์สองทาง คือ โรงเรียนเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับกับประชาชนที่เกี่ยวข้องและมีการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนโดยตรง

8. บุคลากรภายในโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนบ้านเข็รยา อำเภอชะหรีง จังหวัดปัตตานี

9. บุคลากรภายนอกโรงเรียน หมายถึง ผู้นำชุมชน และผู้ปกครองของนักเรียน ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนบ้านเข็รยา อำเภอชะหรีง จังหวัดปัตตานี

10. ผู้นำชุมชน คือ ผู้นำทางศาสนา เช่น โต๊ะอิหม่าม โต๊ะคอเต็บ ครูสอนศาสนา ที่ดำเนินงานอยู่ในหมู่บ้านเข็รยา อำเภอชะหรีง จังหวัดปัตตานี

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับรู้ถึงระดับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเชียรยาวอยู่ในระดับใด สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน

2. เป็นแนวทางในการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษา การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในเขตอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี โดยมีขอบข่ายดังนี้

1. การบริหารโรงเรียน
 - 1.1 ความหมายของการบริหารโรงเรียน
 - 1.2 การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
2. การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 - 2.1 ความหมายของการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 - 2.2 ความจำเป็นในการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 - 2.3 ความมุ่งหมายของการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 - 2.4 หลักการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 - 2.5 วิธีการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
3. ขอบข่ายการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 - 3.1 ด้านการให้บริการชุมชน
 - 3.2 ด้านการขอความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน
 - 3.3 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ
 - 3.4 ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 3.5 ด้านงานจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิ ฯ
 - 3.6 ด้านการประชาสัมพันธ์
4. บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนในการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ
ชุมชน
5. ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนบ้านเชียรยา
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การบริหารโรงเรียน

1.1 ความหมายของการบริหารโรงเรียน

การบริหารโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นแขนงหนึ่งของขอบข่ายการบริหาร มีผู้ให้ความหมายหลายทัศนะ ดังนี้

หวน พินธุพันธ์ (2528:7) ให้ความหมายของการบริหารโรงเรียนว่า เป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2533:64) ได้กล่าวว่า การบริหารโรงเรียน คือ การจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการให้บริการทางการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจในเรื่องกระบวนการบริหารโรงเรียนและเรื่องรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดประสิทธิภาพ

ฟิสก์ (Fisk, 1957:221) ได้กำหนดภารกิจของการบริหารการศึกษา 4 ภารกิจหลัก คือ ความสัมพันธ์กับชุมชน การปรับปรุงส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาการสรรหาและการพัฒนาบุคลากร การจัดหาและดูแลเรื่องการเงิน อาคารสถานที่และอุปกรณ์

จากความหมายและขอบข่ายงานบริหารโรงเรียน ดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียน หรือกลุ่มบุคคล ภายใต้ของขอบข่ายงานวิชาการ งานบุคลากร งานงบประมาณและงานบริหารทั่วไปซึ่งมีงานย่อยคืองานสัมพันธ์ชุมชน เพื่อให้มีการจัดกิจกรรมและมีการบริการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม เพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและประเทศชาติ

1.2 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) หมายถึง การบริหารและการจัดการศึกษาที่เน้นหน่วย พร้อมมีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังโรงเรียนให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบมีความอิสระคล่องตัวในการบริหารจัดการทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป ภายใต้คณะกรรมการโรงเรียน (School Council School หรือ School Board) ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนนักเรียน และผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้การจัดการศึกษาเกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมและตรงความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด สอดรับกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ในมาตรา 39 ที่กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยตรง และมาตรา 40 ที่กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ

1.2.1 หลักการสำคัญในการบริหารแบบ *School – Based Management* โดยทั่วไป ได้แก่

1) **หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization)** เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากกระทรวงและส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุดโดยมีความเชื่อว่า โรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของเด็ก

2) **หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement)** เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร การตัดสินใจและร่วมจัดการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน การที่มิบุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและจะรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น

3) **หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People)** ในอดีตการจัดการศึกษาจะทำกันหลากหลาย บางแห่งก็ให้วัดหรือองค์กรในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ ต่อมามีการรวมการจัดการศึกษาไปให้กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้เกิดเอกภาพและมาตรฐานทางการศึกษา แต่เมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้นความเจริญต่างๆ รุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาโดยส่วนกลางเริ่มมีข้อจำกัด เกิดความล่าช้าและไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง จึงต้องมีการคืนอำนาจให้ท้องถิ่นและประชาชนได้จัดการศึกษาเองอีกครั้ง

4) **หลักการบริหารตนเอง (Self – managing)** ในระบบการศึกษาทั่วไปมักจะกำหนดให้โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติการตามนโยบายของส่วนกลาง โรงเรียนไม่มีอำนาจอย่างแท้จริงสำหรับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น ไม่ได้ปฏิเสธเรื่องการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย และนโยบายของส่วนร่วม แต่มีความเชื่อว่าวิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้นทำได้หลายวิธี การที่ส่วนกลางทำหน้าที่เพียงกำหนดนโยบายและเป้าหมายแล้วเปิดโอกาสให้โรงเรียนมีระบบการบริหารด้วยตนเอง โดยให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบในการดำเนินงานได้หลากหลายด้วยวิธีการที่แตกต่างกันแล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียนผลที่ได้น่าจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิมที่ทุกอย่างถูกกำหนดมาจากส่วนกลางไม่ว่าจากโดยตรงหรือทางอ้อม

5) **หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance)** ส่วนกลางมีหน้าที่

กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มุ่งองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนด และเป็นไปตามนโยบายของชาติ จากหลักการดังกล่าวทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จะเป็นการบริหารงานที่ทำให้เกิดประสิทธิผลมากกว่ารูปแบบการจัดการศึกษาที่ผ่านมา

1.2.2 รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

1) รูปแบบที่มีผู้บริหารเป็นหลัก ผู้บริหารเป็นประธานคณะกรรมการ ส่วนกรรมการอื่นๆ ได้มาจากการเลือกตั้งหรือคัดเลือกจากกลุ่มผู้ปกครอง ครูและชุมชน คณะกรรมการมีบทบาทให้คำปรึกษา แต่อำนาจการตัดสินใจยังคงอยู่ที่ผู้บริหาร โรงเรียน

2) รูปแบบที่ครูเป็นหลัก เกิดจากแนวคิดที่ว่า ครูเป็นผู้ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด ย่อมรู้ปัญหาได้ดีกว่าและสามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด ตัวแทนคณะครูจะมีสัดส่วนมากที่สุด ในคณะกรรมการโรงเรียนเป็นคณะกรรมการบริหาร

3) รูปแบบที่ชุมชนมีบทบาทหลัก แนวคิดสำคัญ คือ การจัดการศึกษาควรตอบสนองความต้องการและค่านิยมของผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด ตัวแทนของผู้ปกครองและชุมชนจึงมีสัดส่วนในคณะกรรมการโรงเรียนมากที่สุด ตัวแทนผู้ปกครองและชุมชนเป็นประธานคณะกรรมการ โดยมีผู้บริหารโรงเรียนเป็นกรรมการและเลขานุการ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนเป็นคณะกรรมการบริหาร

4) รูปแบบที่ครูและชุมชนมีบทบาทหลัก แนวคิดเรื่องนี้เชื่อว่า ทั้งครู และผู้ปกครองต่างมีความสำคัญในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กเนื่องจากทั้งสองกลุ่มต่างอยู่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด รับรู้ปัญหาและความต้องการได้ดีที่สุดสัดส่วนของครูและผู้ปกครอง (ชุมชน) ในคณะกรรมการโรงเรียนจะมีเท่าๆ กัน แต่มากกว่าตัวแทนกลุ่มอื่นๆ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นประธาน บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนเป็นคณะกรรมการบริหาร

1.2.3 ปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินการนำรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ไปใช้

1) กระจายอำนาจหน้าที่การบริหารจากหน่วยงานการบริหารส่วนกลางไปยังคณะกรรมการโรงเรียนอย่างแท้จริง

2) ได้รับการยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งหน่วยงานส่วนกลาง บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนมีการประชาสัมพันธ์ที่ดี มีระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทุกฝ่ายได้รับข้อมูลสารสนเทศตรงกัน

3) บุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและในโรงเรียนจะต้องได้รับการอบรมหรือให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

4) ทำการฝึกอบรมคณะกรรมการ โรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษา เช่น การทำงานเป็นทีม การประชุม การตัดสินใจสั่งการ นโยบาย การวางแผน ปฏิบัติการบริหารการเงิน การบริหารบุคคล การบริหารงานวิชาการ หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผล เป็นต้น

5) ได้ผู้บริหาร โรงเรียนที่มีความรู้ความสามารถและมีภาวะผู้นำที่เหมาะสม พัฒนาการความรู้ ทักษะและภาวะผู้นำให้ผู้บริหาร เพื่อเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ที่ดี

6) ผู้บริหาร คณะกรรมการโรงเรียน บุคลากรในโรงเรียน รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองและของผู้เกี่ยวข้องชัดเจน

7) มีการให้รางวัลสำหรับโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารและการจัดการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ การเปลี่ยนรูปแบบแต่ไม่เปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานและการทำงาน อำนาจการตัดสินใจผูกขาดอยู่ที่คณะกรรมการโรงเรียน ไม่กระจายไปทั่วโรงเรียน ผู้บริหารยังใช้ความคิดเห็นส่วนตัวในการตัดสินใจ ความขัดแย้งระหว่างผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการโรงเรียน

2. การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2.1 ความหมายของการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

จากการศึกษาพบว่า มีผู้วิจัยได้ให้ความหมายของการบริหารความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน ไว้ดังนี้

พนิจดา วีระชาติ (2542: 44) ให้ความหมายว่า คือการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน ก็เพื่อให้โรงเรียนรู้จักชุมชนในแหล่งที่สามารถค้นหา และใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา และในเวลาเดียวกันก็ให้ชุมชนมีความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียน

กิติมา ปรีดีคิลก (2532: 237) ให้ความหมายว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง กระบวนการในการวางแผน การควบคุม การประสานงาน การจัดบุคลากร และเผยแพร่ความรู้ต่อชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาชุมชน และโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าไปพร้อมกัน

ประทีป สยามชัย (2526: 57) ได้ให้ความหมายความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนว่า เป็นความสัมพันธ์สองทาง คือ จากชุมชนสู่โรงเรียน และจาก โรงเรียนสู่ชุมชน ไม่ใช่เป็นการคิดต่อจากโรงเรียนไปสู่ชุมชนอย่างเดียว หรือจากชุมชนมาสู่โรงเรียนแต่อย่างเดียว เพราะความสัมพันธ์อย่างแท้จริงจะต้องเข้าใจกันทั้งสองฝ่าย

สุพิชญา ชีระกุล (2521: 41) ให้ความหมายความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนว่า คือการบริหาร โรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ได้แก่ การติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน การร่วมกันกำหนดจุดหมาย และนโยบายของโรงเรียน

จากความหมายของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดังกล่าว พอสรุปได้ว่าการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การทำงาน ของผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เกี่ยวข้องกับงานความสัมพันธ์ชุมชน และช่วยพัฒนาโรงเรียนตามกรอบงานความสัมพันธ์ชุมชน

2.2 ความจำเป็นในการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

เนื่องจากโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เป็นสถาบันพัฒนาคนเพื่อการดำรงชีวิตที่ดีในชุมชน และโรงเรียนยังเป็นองค์กรและตัวกลางที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาชุมชนอีกด้วย ดังนั้น โรงเรียนกับชุมชนจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด สตูพส์และมาร์คส์ (Stoops and Marks, 1965 : 369) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโรงเรียนกับชุมชนไว้อย่างน่าสนใจว่าแต่ละโรงเรียนในชุมชนต่างมีจุดมุ่งหมาย ความต้องการ และมีรูปแบบเฉพาะของคนในแต่ละสังคม ศาสนา และอาชีพ ชุมชนนั้นมีหน้าที่ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนของคน โรงเรียนเปรียบเสมือนกระจกเงาที่สะท้อนให้เห็นภาพของชุมชนนั้นๆ หลักสูตรที่ใช้ในโรงเรียนก็จะสะท้อนให้เห็นจุดมุ่งหมายในการฝึกอบรมเด็กแต่ละคน ความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะทำให้นักศึกษาเข้าใจและให้ความร่วมมือในภารกิจทั้งปวงของโรงเรียน ครูใหญ่และคณะกรรมการเป็นผู้ส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เช่น การแจ้งข่าวสาร ข้อมูล ที่เป็นจริงให้ชุมชนทราบ ชุมชนก็อาจให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้เป็นอย่างดีเช่นการให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือสวัสดิการนักเรียน การให้บริการแนะแนวอาชีพ การให้บริการด้านสุขภาพอนามัย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือดูแลควบคุมด้านระเบียบวินัยนักเรียนตลอดจนส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เมื่อเป็นเช่นนี้โรงเรียนกับชุมชนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความสัมพันธ์กันอย่างยิ่ง

สุวรรณ มุทธานเมธา (2524 : 104 – 111) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พอจะแยกกล่าวเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

1) การศึกษาในโรงเรียนสัมพันธ์กับบุคคลในชุมชน เพราะ โรงเรียนให้การศึกษาแก่นักเรียนซึ่งมาจากชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ นักเรียนนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน นักเรียนต้องสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น รวมทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครองของนักเรียนด้วย บุคคลในชุมชนก็จะดำรงชีวิตตามนักเรียนไปด้วย จึงถือว่าโรงเรียนให้การศึกษาโดยทางอ้อมแก่บุคคลในชุมชนนั่นเอง

2) เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมคือให้ประชาชนยอมรับว่าสถานศึกษา หรือโรงเรียนเป็นสถาบันสำคัญของชุมชนดีขึ้น ดังนั้นประชาชนในชุมชนย่อมมีความรู้สึกร่วมกัน ในการเป็นเจ้าของโรงเรียน ยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือโรงเรียน อาจจะเป็นเงิน วัสดุ สิ่งของ แรงงาน และข้อเสนอแนะในการปรับปรุง โรงเรียน

3) ทำให้ครูกับผู้บริหารนักเรียนและประชาชนในชุมชนมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน เพราะโรงเรียนกับชุมชนมีความสัมพันธ์อันดี แต่ถ้าโรงเรียนกับชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กัน จะทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น โรงเรียนและครูถูกกล่าวหาบ้าง ถูกตำหนิบ้าง

4) เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับกลุ่มคนที่เป็นปัญหาคือการศึกษา ในชุมชนแต่ละแห่งมักจะมีผู้ที่มีปัญหาไม่เข้าใจการศึกษา ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของโรงเรียน ไม่ให้ความร่วมมือทางโรงเรียน ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะช่วยแก้ปัญหาเหล่านี้ได้

5) เพื่อปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนตามความต้องการของชุมชน เพราะการเรียนการสอนของโรงเรียนต้องสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับชุมชน ต้องอาศัยความร่วมมือสนับสนุนจากชุมชน จะต้องใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ของชุมชน จะต้องให้ผู้เรียนนำสิ่งที่ได้รับจากการเรียน ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และนำไปเผยแพร่แก่ชุมชนได้ และนอกจากโรงเรียนให้การศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคลแล้ว ยังมุ่งพัฒนาชุมชนไปด้วย ดังนั้นหลักสูตรและการเรียนการสอนของโรงเรียนจะต้องได้รับการปรับปรุงตามความต้องการของชุมชนด้วย

6) เพื่อใช้ทรัพยากรของชุมชนให้เป็นประโยชน์ เพราะในชุมชนมีทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งทรัพยากรธรรมชาติ บุคคล สถาบัน และวัฒนธรรมพื้นบ้านมากมายด้วยกัน ทรัพยากรต่าง ๆ เหล่านี้ขอย่นนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในโรงเรียนได้

7) ทำให้โรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจชุมชนดีขึ้น ทั้งในด้านปัญหาของชุมชน ความต้องการของชุมชน ทรัพยากรในชุมชน เพื่อโรงเรียนจะได้ช่วยแก้ปัญหาของชุมชน และปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับชุมชน

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2534: 26-27) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้พอสรุปได้ดังนี้

1) เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งรวมวิชาการสาขาต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในด้านการเรียนรู้ของชุมชนได้

2) เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งผลิต พัฒนา และคัดเลือกสมาชิกที่ดีให้กับชุมชน

3) เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรมของชุมชน

4) เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งศูนย์รวมของชุมชน กิจกรรม และบริการต่าง ๆ

เกิดขึ้นที่โรงเรียน

- 5) เพราะโรงเรียนเป็นหน่วยผลิตวิชาการใหม่ ๆ ให้กับชุมชน
- 6) เพราะโรงเรียนอาศัยภาษี และการสนับสนุนจากประชาชน
- 7) เพราะโรงเรียนต้องการความสนับสนุน และอุปถัมภ์ต่าง ๆ จากประชาชน

ด้วยความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าโรงเรียนกับชุมชนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างความสัมพันธ์กันที่ติดต่อกัน เพื่อพัฒนาการศึกษาอันเป็น เป้าหมายสำคัญต่อผู้เรียนซึ่งจะออกไปเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน และโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เป็นสถาบันพัฒนาคนเพื่อการดำรงชีวิตที่ดีในชุมชน อีกทั้งยังเป็นตัวกลางที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาชุมชน อีกด้วย ดังนั้น โรงเรียนกับชุมชนจึงต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

2.3 ความมุ่งหมายของการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความมุ่งหมายเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาให้ได้ผลดีที่สุด และให้ผลที่ได้จากการศึกษานั้นเป็นประโยชน์ต่อชุมชนด้วย ได้มีผู้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้

พินิจดา วีระชาติ (2542: 51-52) กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนมีความมุ่งหมายสรุปได้ดังนี้

- 1) เพื่อสร้างเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพราะสัมพันธ์ภาพจะเป็นเครื่องเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ให้มาร่วมมือกันปฏิบัติการต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้บรรลุจุดหมายอันเดียวตามที่กำหนด
- 2) เพื่อเสริมสร้างความรู้สึกรักเป็นเจ้าของให้แก่ชุมชน เนื่องจากโรงเรียนเป็น สาธารณสมบัติที่ชุมชนเป็นเจ้าของอยู่แล้ว หากแต่มอบหมายให้คณะครูเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการซึ่งมีครูใหญ่เป็นหัวหน้า
- 3) เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน กิจการต่าง ๆ ของโรงเรียนอาจแบ่งเป็นหลายประเภท เช่น การกำหนดความมุ่งหมายและนโยบาย กิจการเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน กิจการเกี่ยวกับการพัฒนาอาคารสถานที่ ตลอดจนการพัฒนาด้านวิชาการ เช่น หลักสูตร เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ในอันที่จะพัฒนาบุตรหลานของเขา
- 4) เพื่อฟื้นฟู และรักษาวัฒนธรรมของชุมชน ในชุมชนที่มีวัฒนธรรมประจำอยู่มากมายทั้งที่เป็นขนบธรรมเนียม ประเพณี และศาสนา วัฒนธรรม เหล่านี้เป็นเครื่องมือสร้างสรรค์ความดีของชุมชน เป็นเครื่องยึดเหนี่ยว เป็นศูนย์รวมทางจิตใจ และเป็นสัญลักษณ์ของชุมชน ชุมชนจะรักษา และหวงแหนอย่างยิ่ง หากโรงเรียนทำการฟื้นฟู และถ่ายทอดให้แก่เยาวชน ชุมชนจะให้ความร่วมมือทุกประการ เพราะชุมชนมองเห็นว่าโรงเรียนกระทำการเพื่อชุมชนอย่างแท้จริง

5) เพื่อสร้างความกลมกลืนระหว่างบ้านกับโรงเรียน เป็นที่ยอมรับว่าโรงเรียนเป็นหน่วยงานของชุมชน คำเนินงานพัฒนาคนสำหรับชุมชน โรงเรียนกับชุมชนจึงมีการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกันในทุกกรณี การดำรงชีพในชุมชนควรจะเป็นหลักสูตรของโรงเรียน ปฏิบัติการต่างๆ ควรเป็นของชุมชน โรงเรียนเป็นเพียงสถานที่ฝึกหัดให้เท่านั้น

สุพิชญา ชีระกุล (2529: 44 – 46) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้

1) เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ภาพระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพราะสัมพันธ์ภาพจะเป็นเครื่องเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มาร่วมกันปฏิบัติการกิจต่างๆ ที่มีอยู่ให้บรรลุจุดมุ่งหมายอันเดียวกันตามที่กำหนดไว้

2) เพื่อสร้างเสริมความรู้สึกรักเป็นเจ้าของให้แก่ชุมชนเนื่องจากโรงเรียนเป็นสาธารณสมบัติที่ชุมชนเป็นเจ้าของอยู่แล้ว หากแต่มอบหมายให้คณะครูเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการซึ่งมีครูใหญ่เป็นหัวหน้า

3) เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนอาจแบ่งเป็นหลายประเภท เช่น การกำหนดความมุ่งหมายและนโยบาย กิจการเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียน กิจการเกี่ยวกับการพัฒนาอาคารสถานที่ ตลอดจนการพัฒนาด้านวิชาการ เช่น หลักสูตร เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริงในอันที่จะพัฒนาบุตรหลานของเรา

4) เพื่อฟื้นฟู และรักษาวัฒนธรรมของชุมชน ในชุมชนมีวัฒนธรรมประจำอยู่มากมาย ทั้งที่เป็นขนบธรรมเนียมประเพณี และศาสนา วัฒนธรรมเหล่านี้เป็นเครื่องมือ สร้างสรรค์ความคิดของชุมชน เป็นเครื่องยึดเหนี่ยว เป็นศูนย์รวมทางด้านจิตใจและเป็นสัญลักษณ์ของชุมชน ชุมชนจะรักษาและหวงแหนอย่างยิ่ง หากโรงเรียนทำการฟื้นฟูและถ่ายทอดให้แก่เยาวชน ชุมชนจะให้ความร่วมมือทุกประการ เพราะชุมชนมองเห็นว่าโรงเรียนกระทำการเพื่อชุมชนอย่างแท้จริง

5) เพื่อสร้างความกลมกลืนระหว่างบ้านกับโรงเรียน เป็นที่ยอมรับว่าโรงเรียนเป็นหน่วยงานของชุมชน โรงเรียนกับชุมชนจึงมีการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกันในทุกกรณี

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2532:25- 26) ได้กำหนดความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้

1) เพื่อให้ชุมชนมีความเข้าใจอันดีต่อโรงเรียน อันจะช่วยให้โรงเรียนได้รับความร่วมมือและความสะดวกในการดำเนินงาน

2) เพื่อให้โรงเรียนสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชุมชน คือ บุคคล วัสดุและสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำเนินงานของโรงเรียนได้

3) เพื่อให้โรงเรียนได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือจากชุมชน ทั้งด้านการเงิน แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ และความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานของโรงเรียน

4) เพื่อเป็นการให้ความช่วยเหลือชุมชนทางด้านวิชาการและอื่นๆ อันจะเป็นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมอีกทางหนึ่ง

5) เพื่อสนับสนุนในการดำเนินงานหลักของโรงเรียน คือ งานวิชาการบรรลุเป้าหมายได้สะดวก

6) เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในสิ่งแวดล้อมของหน่วยงาน อันจะทำให้บุคลากรมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น สรุปได้ว่า ความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีการสนับสนุนและช่วยเหลือกัน และมีการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการพัฒนาโรงเรียนและชุมชน

2.4 หลักการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

สตูฟส์และแรฟเฟอติ (Stoops and Rafferty 1961 : 515 - 519) ได้สรุปหลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนไว้ 5 ประการ คือ

1) ต้องมีทั้งการให้และการรับข่าวสารต่อชุมชน คือ บุคลากรในโรงเรียนจะต้องทราบความเป็นไปของชุมชน และขณะเดียวกันในโรงเรียนก็ต้องแถลงให้ประชาชนทราบถึงปัญหา และวิธีการดำเนินงานของโรงเรียน

2) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะ ได้มีผลอยู่ที่การใช้วิธีการหลายๆ ทางในเวลาเดียวกัน

3) ต้องพยายามให้ชุมชน เข้าใจโรงเรียนให้มากขึ้น

4) งานที่จัดทำนั้น ควรเป็นงานที่ทำอย่างต่อเนื่องกัน

5) โรงเรียนควรให้ข้อมูลที่ น่าสนใจ และง่ายต่อการเข้าใจและสอดคล้องกับสภาพ

ปัจจุบัน

กิติมา ปรีดีคิลก (2532: 244) ได้สรุปหลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้ดังนี้

1) ยึดหลักมนุษยสัมพันธ์ การติดต่อสัมพันธ์กับชุมชนนั้น ต้องอาศัยหลักมนุษยสัมพันธ์เป็นอย่างมาก บุคลากรในโรงเรียนจึงต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี

2) ยึดหลักความจริงใจ หรือความบริสุทธิ์ใจ ข้อความใดๆ ที่จะเผยแพร่ต่อ

ประชาชนย่อมมีความเชื่อถือได้ ตรงไปตรงมามากที่สุด และไม่ควรมีอะไรปิดบังภายในโรงเรียน

3) ยึดความซื่อสัตย์ บุคลากรในโรงเรียนควรมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ และการทำงานควรให้ประชาชน หรือกรรมการการศึกษาของโรงเรียน ได้มีส่วนร่วมใน การดำเนินงานต่างๆ ด้วย

4) ยึดความคงเส้นคงวา หมายถึงความสม่ำเสมอในการทำงานการติดต่อสัมพันธ์ กับคน

5) โรงเรียนควรให้ข้อมูลที่นำเสนอใจ และง่ายต่อการเข้าใจ และสอดคล้องกับ สภาพปัจจุบัน

6) ยึดความอดทน บุคลากรในโรงเรียนจะต้องอดทนเป็นอย่างมากในการ ดำเนินงานของโรงเรียนและการติดต่อกับชุมชน

7) ยึดความยืดหยุ่น การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชน ควรเป็นลักษณะ โอนอ่อน ผ่อนปรน การดำเนินงานควรมีการยืดหยุ่นตามสถานการณ์และ เวลา

8) ยึดความต่อเนื่อง การจะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนนั้น ย่อมต้องอาศัยเวลาใน การดำเนินงานที่ต่อเนื่องกัน และจำเป็นต้องมีตลอดไป

9) ยึดการครอบครองเนื้อหา การสร้างความสัมพันธ์จะต้องครอบคลุมลักษณะงาน และขอบข่ายของโรงเรียน ในทุกๆ ด้านอย่างเพียงพอ มิใช่มุ่งในด้านใดด้านหนึ่ง โดยเฉพาะ

10) ยึดความเรียบง่าย การนำเสนอของโรงเรียนต่อชุมชนไม่ว่าจะเป็นด้านใดควร คำนึงถึงความเรียบง่ายสื่อสัมพันธ์กันเข้าใจ

11) ยึดการสร้างสรรค์ เป็นหลักการที่โรงเรียนต้องมุ่งที่จะกระทำ เพื่อให้เกิด ความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

12) ความสามารถในการปรับตัว การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นในแต่ละ โอกาส และแต่ละสภาพปัญหา

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2525: 27) ได้ให้หลักเกณฑ์ในการบริหารความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ควรมีดังนี้

- 1) ต้องดำเนินการด้วยความบริสุทธิ์ใจ ตรงไปตรงมาและเชื่อถือได้
- 2) ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ถือเป็นภารกิจที่ต้องทำต่อเนื่องตลอดเวลา
- 3) ต้องดำเนินการให้ครอบคลุมทุกด้านที่ชุมชนมีส่วนรับผิดชอบด้วย
- 4) ต้องมีความง่ายและคล่องตัวในการดำเนินงาน
- 5) ต้องเป็นไปด้วยความสร้างสรรค์ มิใช่ทำลายภาพพจน์ของ โรงเรียนและชุมชน

- 6) ต้องดำเนินการปรับปรุงให้เข้ากับสภาพของชุมชน
- 7) ต้องดำเนินการด้วยความยืดหยุ่นให้เข้ากับสาระวิธีการและโอกาส

ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2532 : 36)

ได้กำหนดหลักปฏิบัติในการดำเนินงานบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนนำไปปฏิบัติไว้ชัดเจนดังนี้

- 1) ดำเนินงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ และตรงไปตรงมา
- 2) ติดต่อกับชุมชนต้องมุ่งให้เกิดเจตคติที่ดี
- 3) ดำเนินการต่อเนื่องตลอดระยะเวลา ทั้งในและนอกโรงเรียน
- 4) สร้างความเข้าใจอันดีให้เกิดทั่วไปไม่จำกัดเฉพาะกลุ่ม
- 5) รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนในชุมชน
- 6) ใช้วิธีดำเนินงานง่ายๆ และเป็นกันเองกับประชาชนในชุมชน

สรุปหลักการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ควรมีหลักการ คือ หลักของความจริงใจ บริสุทธิ์ใจ ตรงไปตรงมา มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ซื่อสัตย์ อดทน และเป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และยินดีรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในชุมชน

2.5 วิธีการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ในสภาพการณ์ปัจจุบัน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนยังไม่บรรลุผลอันก่อให้เกิดความร่วมมือมากนัก โดยเฉพาะในปัจจุบัน โลกมีความก้าวหน้า การพัฒนาชุมชนต้อง

อาศัยหลายหน่วยงานเข้าร่วมพัฒนาท้องถิ่นจึงจะมีความเจริญเท่าทันกัน วิธีการที่จะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนให้ดีที่สุดนั้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 20) ได้กำหนด บทบาทหน้าที่ของฝ่ายบริหาร ครูผู้สอน ที่จะต้องร่วมกันจัดกิจกรรมที่จะต้องนำชุมชนเข้าสู่โรงเรียน และนำโรงเรียนเข้าสู่ชุมชน รวมถึงการให้บริการแก่ชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับวิธีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของนักการศึกษาหลายท่าน ดังนี้

สุพิชญา ชีระกุล (2521: 54-59) ได้เสนอแนวทางปฏิบัติในการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สรุปได้ดังนี้

- 1) ศึกษาชุมชนโดยละเอียด เช่น โครงสร้าง วัฒนธรรม ประเพณี อาชีพ สถานภาพทางเศรษฐกิจ ทรัพยากร และความต้องการ เป็นต้น
- 2) จัดรายการประชาสัมพันธ์แก่ชุมชน โดยการเผยแพร่กิจกรรมทางสื่อมวลชน หรือจัดทำวารสาร หนังสือพิมพ์โรงเรียน
- 3) ออกเยี่ยมชุมชน โดยทำอย่างปกติ สม่ำเสมอ และทั่วถึง

วิไลวรรณ วิทย์โรจน์ (2525: 227-229) ได้เสนอวิธีบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ สรุปได้คือ

1) การนำโรงเรียนออกสู่ชุมชน มีวิธีการต่าง ๆ เช่น การรายงานให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน การประชาสัมพันธ์ด้วยรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเกิดความเชื่อถือในโรงเรียน เห็นความสำคัญของการศึกษา และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน การให้ครูออกเยี่ยมเยียนผู้ปกครองนักเรียน การพานักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่ เช่น ฟังเทศน์ที่วัด การจัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์ประชาคม หรือศูนย์การศึกษา และวัฒนธรรม การนำโรงเรียนออกบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชน การสำรวจชุมชนเพื่อให้ทราบปัญหาและความต้องการ

2) การนำชุมชนมาสู่โรงเรียน เป็นการให้แหล่งวิชาการ และทรัพยากรให้ชุมชนมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาโรงเรียน เช่น เชิญบุคคลในชุมชนมาเป็นวิทยากร บุคคลดังกล่าวอาจได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญในวิชาเรียน ผู้ปกครองนักเรียน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้าราชการจากหน่วยงานต่าง ๆ คณะกรรมการสภาตำบล แพทย์พยาบาล การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรที่มนุษย์ประดิษฐ์คิดค้นที่มีอยู่ในชุมชนมาเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ทรัพยากรดังกล่าว ได้แก่ สัตว์ป่า ดิน หิน แร่ธาตุ อาคารบ้านเรือน สนามบิน สถานีดับเพลิง เป็นต้น

บรรเทา กิตติศักดิ์ (ม.ป.ป.: 194-204) ได้เสนอวิธีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนว่ามีวิธีการต่าง ๆ โดยสรุปคือ การศึกษาชุมชน เช่น ศึกษาประวัติวัฒนธรรมประเพณี สภาพความต้องการ เพื่อจะได้ข้อมูลมาใช้ในการดำเนินงาน การสร้างความสัมพันธ์กับบุคคล กลุ่มบุคคล และองค์การในชุมชน หรือหน่วยงานในชุมชน การจัดตั้งองค์กรร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เช่น สมาคมผู้ปกครองครู สมาคมศิษย์เก่า การสร้างความสัมพันธ์โดยใช้สื่อ เช่น เอกสาร สิ่งพิมพ์ สไลด์ ภาพยนตร์ การสร้างความสัมพันธ์โดยการให้บริการ เช่น บริการทางวิชาการ อบรมวิชาชีพระยะสั้น บริการด้านบุคลากร อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์

พนิจดา วีระชาติ (2542: 55-59) ได้กล่าวถึงวิธีการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า วิธีการที่โรงเรียนจะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนมีอยู่หลายขั้นตอน โดยอาจเริ่มจากการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้านหรือผู้ปกครอง ซึ่งโรงเรียนสามารถดำเนินการได้ดังนี้

1) จัดให้มีการปฐมนิเทศผู้ปกครองของนักเรียนในวันเปิดภาคเรียน โดยชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และการดำเนินงานของโรงเรียน ทั้งด้านการสอน การอบรมป้อมนิสัย และการพัฒนาต่าง ๆ

2) เชิญผู้ปกครองมาเยี่ยมชมโรงเรียน เช่น มาชมการเรียนการสอน ชมการแสดงของนักเรียน ชมนิทรรศการที่โรงเรียนจัดขึ้น เป็นต้น

3) เชิญผู้ปกครองมาร่วมแก้ไขปัญหาบางอย่างเกี่ยวกับตัวเด็ก เช่น เด็กก้าวร้าว เด็กติดยาเสพติด ฯลฯ

4) ให้ครูไปเยี่ยมผู้ปกครองและนักเรียนที่บ้าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน และมีความสนิทสนมซึ่งกันและกัน

5) ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เชิญมาเป็นวิทยากรในเรื่องที่เขามีความถนัด และความชำนาญสูง เชิญมาเป็นกรรมการในงานที่โรงเรียนจัดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันกีฬา การจัดงานประเพณีหรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่สนใจร่วมกัน ถ้าเป็นไปได้อาจเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงานของโรงเรียน ทั้งในด้านหลักสูตร อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน

6) จัดตั้งสมาคมครูและผู้ปกครองขึ้น เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียนให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น

หลังจากที่สร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองนักเรียนได้แล้ว โรงเรียนควรขยายความสัมพันธ์ไปสู่ชุมชน โดยการประชาสัมพันธ์กิจการต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ สร้างความเชื่อถือและความมั่นใจ ตลอดจนความนิยมให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน โดยการกระตุ้นให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการศึกษา สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน หรือให้ความช่วยเหลือกิจการของโรงเรียน โรงเรียนอาจจะประเมินความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับการศึกษา และสนองความต้องการดังกล่าวให้ได้มากที่สุด และพยายามทำให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของชุมชนทั้งในทางวิชาการ และการพัฒนา ท้องถิ่น

โรงเรียนอาจติดต่อขอความช่วยเหลือ และความร่วมมือกับหน่วยราชการให้ท้องถิ่น เช่น โรงพยาบาล สถานีอนามัย สถานีตำรวจ หน่วยพัฒนาชุมชน หน่วยปราบปรามยาเสพติด ศูนย์เยาวชน ศูนย์สุขภาพจิต หรือแม้แต่หน่วยงานของเอกชนที่ตั้งอยู่ในชุมชนนั้น ไม่ว่าจะเป็นธนาคาร บริษัท ห้างร้านต่าง ๆ ที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการศึกษา และการแก้ปัญหของชุมชนให้มากที่สุด

วิธีการสร้างความร่วมมือกับชุมชนนั้น ได้มีนักการศึกษากล่าวไว้ดังนี้

ชิรวัดน์ นิจนคร (2528: 124-126) ได้กล่าวถึงวิธีการสร้างความร่วมมือกับชุมชนไว้ว่า

1) โรงเรียนจัด โครงการที่ให้โอกาสแก่ประชาชนทำงานร่วมกับนักเรียน ได้ เช่น ให้นักเรียนทำกิจกรรมที่บ้าน (Home Project) โดยให้ผู้ปกครองช่วยทำด้วย เช่น การเลี้ยงสัตว์ การทำสวนครัว การทำอุตสาหกรรมในครอบครัวตามความเหมาะสมของท้องถิ่น

2) การพานักเรียนออกไปช่วยพัฒนาหมู่บ้าน เช่น ช่วยทำความสะอาดหมู่บ้าน ถนนหนทาง ฯลฯ เพื่อให้ชาวบ้านเกิดแรงจูงใจที่จะปฏิบัติตาม และสนใจที่จะร่วมมือกับโรงเรียน ในการแก้ปัญหาของชุมชน

3) การปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับความต้องการและ ปัญหาของชุมชน ใช้ทรัพยากรและบุคลากรในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน การฝึกงาน โดยให้ประชาชนได้เข้าร่วมกำหนดนโยบาย และแผนงานของโรงเรียนตามหลักการ ประชาธิปไตย

4) โรงเรียนจัดบริการด้านต่าง ๆ ให้แก่ชุมชน เริ่มตั้งแต่การให้โอกาสประชาชน มาใช้ห้องสมุดของโรงเรียน ใช้อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ของโรงเรียนเพื่อปฏิบัติ กิจกรรมของชุมชน โรงเรียนอาจทำหน้าที่เป็นคนกลางจัด และแลกเปลี่ยนสิ่งที่ประชาชนในชุมชน นั้นประสงค์จะมี เช่น ช่วยจัดหาพันธุ์ไม้มาจำหน่ายแก่ชาวบ้านในราคาต้นทุน การติดต่อกับบริษัท ห้างร้านต่าง ๆ นำสินค้าที่จำเป็นมาจำหน่ายในราคาถูก เป็นต้น

สรุปวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือวิธีการที่โรงเรียนจะ สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยจะต้องศึกษาถึงชุมชนนั้น โดยละเอียด เช่น โครงสร้าง วัฒนธรรม ประเพณี อาชีพ สถานภาพทางเศรษฐกิจ ทรัพยากร และความต้องการ เพื่อเป็นข้อมูลในการบริหาร และสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

3. ขอบข่ายการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ขอบข่ายการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ให้สอดคล้องกับด้านการ บริหารโรงเรียน ในงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ครอบคลุมงาน 6 งาน คือ

3.1 การให้บริการชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541:21) ได้ให้ความหมาย การให้บริการชุมชน คือ การบริการที่โรงเรียนให้กับชุมชนตามความสามารถที่ โรงเรียนดำเนินการ ได้ ได้แก่ การให้บริการด้านข่าวสารข้อมูล วิชาการ อาชีพ การให้คำ แนะนำ คำ ปรีกษาหารือ การ ให้บริการอาคารสถานที่หรือวัสดุครุภัณฑ์ การให้บริการด้านสวัสดิการเพื่อแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจ เช่น ที่พักผ่อนหย่อนใจ สนามกีฬา สหกรณ์ร้านค้า ธนาคารข้าว ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร้านตัดผม ตู้ยาประจำ หมู่บ้าน น้ำสะอาด เป็นต้น

ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ และคิลก พัฒน์วิชัยโชติ (2528 : 773 – 774) ได้กล่าวถึงการ ให้บริการแก่ชุมชนไว้ว่า นอกจากการจัดกิจกรรมด้านต่างๆ โรงเรียนควรจัดบริการให้แก่ชุมชน

เพื่อความสะดวกและการประหยัด มีโรงเรียนจำนวนไม่น้อยที่มีสภาพความพร้อมดีกว่าชุมชน เช่น มีบ่อน้ำ น้ำประปา เครื่องขยายเสียง โต๊ะเก้าอี้ เครื่องใช้ต่างๆ เมื่อเป็นเช่นนี้โรงเรียนควรพิจารณาให้บริการแก่ชุมชนอย่างทั่วถึง และควรกำหนดกฎเกณฑ์ในการให้บริการไว้เพื่อจะให้สิ่งของที่ให้บริการนั้น คงทนให้สามารถให้บริการได้ตลอดไป สิ่งที่โรงเรียนสามารถจะจัดเป็นบริการแก่ชุมชน ได้แก่

- 1) ด้านอาคารสถานที่โรงเรียนเป็นสถานที่ให้บริการแก่นักเรียนจำนวนมากอยู่แล้วโรงเรียนจึงเหมาะสมสำหรับกิจกรรมที่มีคนจำนวนมากด้วย ดังนั้นหากชุมชนขอใช้อาคารบริเวณของโรงเรียนเพื่อจัดกิจกรรมต่างๆ แล้ว โรงเรียนจะต้องจัดอำนวยความสะดวกให้เป็นอย่างดี
 - 2) ด้านเครื่องใช้ ได้แก่ เครื่องใช้ที่ยกเคลื่อนที่ได้ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ โต๊ะหมู่บูชา ถ้วยชาม เครื่องขยายเสียง ผ้า màn ผ้าปูโต๊ะ ฯลฯ ซึ่งชุมชนไม่มีใช้เป็นประจำ เพื่อกิจการชุมนุมครอบครัว หรือหมู่บ้านอาจจะมาขอยืมใช้ โรงเรียนควรเอื้ออำนวยความสะดวก
 - 3) ด้านความรู้เป็นบริการที่พัฒนาคนให้มีความคิด และความรู้ตลอดจนสติปัญญา อันจะเป็นประโยชน์แก่ตนเองและชุมชน โรงเรียนควรจัดรายการประเภทให้ความรู้แก่ประชาชน เช่น จัดบรรยายธรรม การปกครอง การเกษตร การเลี้ยงดูทารก การอนามัย เป็นต้น
 - 4) ด้านสวัสดิการ เป็นบริการที่โรงเรียนจัดขึ้นสำหรับแก้ปัญหาสนองความต้องการตลอดจนช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจแก่ชุมชน ได้แก่ การจัดสถานที่สำหรับพักผ่อนหย่อนใจ บริการโรงฝึกงานเพื่อซ่อมเครื่องมือการเกษตร โดยคิดค่าบริการในราคาถูกพิเศษ
 - 5) ด้านบุคลากร ได้แก่ ครู นักเรียนและภารโรง บุคลากรเหล่านี้สามารถให้บริการและให้ความช่วยเหลือร่วมมือกับชุมชน ได้ทั้งในด้านแรงงาน ความคิดและด้านอื่นๆ
- สำหรับ ละเอียด แส่นศักดิ์ (2527: 73) เสนอความเห็นในด้านการให้บริการแก่ชุมชนไว้ 4 ประการสอดคล้องกันดังนี้

- 1) เผยแพร่ข่าวสารความรู้และวิชาการ บริการแก่ชุมชน
 - 2) จัดโครงการศึกษาหลักสูตรระยะสั้น เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถทั้งด้านวิชาชีพและวิชาการแก่ชุมชน
 - 3) การจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความสามัคคี
 - 4) คณะครูและนักเรียนออกไปบำเพ็ญประโยชน์ ด้านสุขภาพ สวัสดิภาพและความปลอดภัยของชุมชน
- สุพิชญา ชีระกุล (2521: 49 – 50) ได้เสนอรายการที่โรงเรียนควรจัดบริการให้แก่ชุมชนไว้ดังนี้

- 1) อาคารสถานที่
- 2) เครื่องใช้
- 3) ความรู้
- 4) บุคลากร

สรุปการให้บริการชุมชนว่าเป็นการวางแผน การประสานงาน การให้บริการต่าง ๆ มีการทำงานเป็นทีม ร่วมมือกันในการแก้ปัญหา มีความเป็นผู้นำ การส่งเสริมอาชีพ การบริการ อาคารสถานที่ วัสดุ และครุภัณฑ์ และมีการจัดกิจกรรมศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นร่วมกัน

3.2 การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 21) ได้ให้ความหมาย การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน หมายถึง การรับความช่วยเหลือจากชุมชนทุกอย่างทั้ง ทางด้านวิชาการ แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ สถานที่หรือคำแนะนำ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว โรงเรียน ได้วางแผนหรือ โครงการในการขอรับความช่วยเหลือล่วงหน้า และเมื่อได้รับการสนับสนุนจะจัดกิจกรรมยกย่องให้เกียรติ ออกเกียรติบัตรหรือรายงานผู้บังคับบัญชาชั้นสูง เพื่อออกเกียรติบัตรหรือเครื่องหมายตอบแทนตามระเบียบทางราชการต่อไปพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 29 กำหนดให้ สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสังคมอื่น หาวิธีการสนับสนุน ให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชนและมาตรา 58(2) ให้นักล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชนองค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสังคมอื่นระคมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สิน และทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระ ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น ดังนั้น โรงเรียนกับชุมชนควรให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โรงเรียนอาจรับความช่วยเหลือและรับความร่วมมือจากชุมชนได้ในเรื่อง ทรัพยากรต่างๆดังต่อไปนี้

1) ความช่วยเหลือด้านการเงิน ชุมชนบางชุมชนอาจมีกำลังเงินพอที่จะช่วยเหลือสนับสนุนในการดำเนินงานของโรงเรียนประถมศึกษาได้

2) ความช่วยเหลือด้านวัตถุ หรือผลผลิตทางการเกษตร ประชาชนในชุมชนอาจช่วยสนับสนุนวัสดุการเรียนการสอน หรือผลผลิตต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน เช่น ประชาชนในชุมชนที่มีอาชีพเกษตรกรอาจให้ข้าว พืช ผัก ผลไม้ ไข่ ปลา มาทำ อาหารให้นักเรียนได้รับประทานตามโครงการอาหารกลางวัน

3) ความร่วมมือในด้านแรงงาน ประชาชนบางคนบางชุมชนอาจไม่สามารถให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน วัสดุหรือผลผลิตทางการเกษตรได้ก็อาจให้ความช่วยเหลือทางด้านแรงงานแทน เช่น ช่วยซ่อมแซมอาคาร ช่วยทำ อาหารกลางวันเลี้ยงนักเรียน

4) ความช่วยเหลือในด้านความคิดปรับปรุง โรงเรียนจากประชาชนในชุมชน ประชาชนในชุมชนอาจให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการปรับปรุงโรงเรียน หรือไปร่วมประชุมเมื่อโรงเรียนเชิญไปประชุมก็ได้

5) ความช่วยเหลือในการเป็นวิทยากร ให้ความรู้แก่นักเรียน และครู ประชาชนในชุมชนที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน เช่น เกษตรกร วิศวกร กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้สูงอายุโรงเรียนอาจเชิญมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียนและครูได้

สรุปการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนเป็นการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนทุกอย่างทั้งทางด้านวิทยากร แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ สถานที่หรือคำแนะนำ และทรัพยากรอื่นๆ

3.3 การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528:27) ได้กำหนดความหมายของการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นไว้ว่าการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นหมายถึงการดำเนินงานและกิจกรรมต่างๆ ที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ ได้แก่การให้ครูมีส่วนร่วมในการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน การจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนในกลุ่ม และชุมชน

ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ และคิลก พัฒน์วิชัย ไซติ(2528:767-768) กล่าวถึงการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่นในชุมชนไว้ว่าอย่างละเอียดว่าในชุมชนทั่วไปนอกจากจะมีโรงเรียน วัดหรือศาสนสถานตั้งอยู่แล้ว ยังมีหน่วยงานอื่นเช่น เกษตร สาธารณสุข พัฒนาชุมชน ไปรษณีย์ ไฟฟ้า ประปา ธนาคาร สภาตำบล และสมาคมต่างๆ เป็นต้น ได้เข้ามาให้บริการแก่ประชาชน บางหน่วยงานก็จัดตั้งเป็นสำนักงานถาวรมีเจ้าหน้าที่ประจำบางหน่วยงานก็ส่งเจ้าหน้าที่มาบริการเป็นครั้งคราว การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่นในชุมชน เป็นสิ่งที่ควรกระทำ เป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพื่อเป็นการประสานประโยชน์ซึ่งกันและกัน และเป็นการดึงหน่วยงานอื่นให้เข้ามามีบทบาทสนับสนุนการดำเนินงานในด้านต่างๆของโรงเรียนอันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนและประชาชน การสร้างความสัมพันธ์ดังกล่าวอาจทำได้ในลักษณะดังต่อไปนี้

1) การสร้างความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่น โดยปกติแล้วเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่นอยากจะคุ้นเคยกับคณะครูอยู่แล้ว เพราะ โรงเรียนมีปัจจัยต่างๆที่จะสนับสนุนงานของเขาอยู่มากมาย เพียงแต่ครูยิ้มแย้ม ทักทายปราศรัยให้ความสนิทสนมเป็นกันเองในไม่ช้า สัมพันธภาพอันดีต่อกันก็ดำเนินไปอย่างราบรื่น

2) การให้บริการด้านอาคารสถานที่ บางครั้งหน่วยงานอื่นมีความจำเป็นต้องอาศัยอาคารสถานที่ของโรงเรียนเพื่อกิจกรรมบางอย่าง โรงเรียนก็ควรอำนวยความสะดวกและบริการในเรื่องต่างๆ ในฐานะเจ้าของสถานที่เป็นอย่างดี ทั้งนี้จะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

3) การดึงหน่วยงานอื่นมาสู่โรงเรียน ในกรณีที่โรงเรียนมีห้องเรียนว่างอยู่อาจให้หน่วยงานอื่นมาช่วยใช้ชั่วคราว เช่น จัดตั้งเป็นหน่วยบริการอนามัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์เยาวชน ที่ทำการเกษตรตำบล ยุวเกษตร สภาตำบล ฯลฯ โรงเรียนจะได้รับประโยชน์เป็นอย่างมากจากบริการด้านต่างๆของหน่วยงานดังกล่าวรวมทั้งความร่วมมือทางด้านบุคคลากร

4) การประสานให้หน่วยงานอื่นมาจัดกิจกรรม หรือให้บริการในโรงเรียนแก่นักเรียนและประชาชน เช่น สาธารณสุขมาบริการเกี่ยวกับสุขภาพ เกษตรมาจัดแปลงสาธิตในโรงเรียนให้ความรู้ในด้านต่างๆ การประสานงานดังกล่าวเป็นการประสานประโยชน์การทำงานร่วมกัน หน่วยงานก็ได้ผลงาน โรงเรียนและประชาชนก็ได้ประโยชน์ การทำงานร่วมกันอยู่เสมอ ย่อมทำให้เกิดความสนิทสนมคุ้นเคยซึ่งหมายถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

5) ร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้นและเชิญมา เช่น ร่วมแสดงนิทรรศการ จัดการแสดงละคร ฟ้อนรำ คนตรี กีฬา ไปร่วมกัน เมื่อโรงเรียนจัดกิจกรรมขึ้นบ้างหน่วยงานอื่นก็จะมาร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนเช่นกัน

6) ช่วยสนับสนุนการทำงานของหน่วยงานอื่น โดยอาศัยนักเรียน เช่น ช่วยส่งจดหมายให้กับประชาชนในชุมชน ซึ่งอยู่นอกเขตการจ่ายของไปรษณีย์ เป็นต้น การช่วยให้หน่วยงานอื่นสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมทำให้หน่วยงานนั้นๆมองเห็นคุณค่าของโรงเรียนและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในด้านต่างๆเป็นอย่างดี

สรุปการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ เป็นการดำเนินงานหรือกิจกรรมของโรงเรียน ที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์อันดี เช่น การจัดนิทรรศการ การพัฒนาชุมชน การให้บริการและความร่วมมือด้านต่างๆ

3.4 งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตรา 40 กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุน

กิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษาแนวปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 (กองน โยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543:13-28) ได้กล่าวถึงแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.4.1 ขั้นตอนและวิธีการสรรหาคณะกรรมการสถานศึกษาโดยทั่วไป

1) ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาชุดปัจจุบัน เพื่อกำหนดจำนวนสัดส่วนของกรรมการ ในแต่ละองค์ประกอบว่าจะมีจำนวนเท่าใด ซึ่งจะต้องไม่น้อยกว่า 7 คน และไม่เกิน 15 คนการกำหนดจำนวนและสัดส่วนของคณะกรรมการนั้น ให้คำนึงถึงกรรมการที่เป็นสตรีจำนวน ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของกรรมการทั้งหมดนั้น ในกรณีที่ได้พยายามดำเนินการสรรหาตามกระบวนการในข้อ 7 แห่งระเบียบฯ แล้ว ไม่สามารถสรรหาได้ตามจำนวน และสัดส่วนข้างต้นก็ให้ปรับยืดหยุ่นจำนวนกรรมการที่เป็นสตรีได้ ซึ่งอาจมีจำนวนน้อยกว่า หรือ ไม่มีก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องรายงานเหตุผลความจำเป็น หรือข้อจำกัดในการดำเนินการดังกล่าว ให้ผู้บังคับบัญชาระดับเหนือขึ้นไปทราบในช่วงการเสนอแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา

2) ประกาศรับสมัครกรรมการสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้แทนของผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนศิษย์เก่า ซึ่งควรมีระยะเวลารับสมัคร ไม่น้อยกว่า 15 วัน ก่อนถึงวันดำเนินการคัดเลือก โดยจัดส่งประกาศไปยังกลุ่มบุคคล หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ได้รับทราบอย่างทั่วถึง

3) ดำเนินการคัดเลือกกรรมการสถานศึกษาในองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ ผู้แทนของผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนศิษย์เก่า ดังนี้

(1) กรณีที่มีจำนวนผู้สมัครมากกว่าจำนวนกรรมการสถานศึกษาที่กำหนดไว้ในองค์ประกอบใดให้ผู้สมัครในองค์ประกอบนั้นคัดเลือกกันเอง โดยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง เช่น การลงคะแนนเสียง การประชุมตกลง เป็นต้น เพื่อให้ได้กรรมการสถานศึกษาเท่ากับจำนวนที่กำหนดไว้ในองค์ประกอบนั้นๆ

(2) กรณีที่มีจำนวนผู้สมัครมากกว่าจำนวนกรรมการสถานศึกษาที่กำหนดไว้ในองค์ประกอบใดก็ให้ถือว่าผู้สมัครในองค์ประกอบนั้นเป็นผู้ได้รับการคัดเลือกให้เป็นกรรมการสถานศึกษา

(3) กรณีที่มีจำนวนผู้สมัครน้อยกว่าจำนวนกรรมการสถานศึกษาที่กำหนดไว้ในองค์ประกอบก็ให้ถือว่าผู้สมัครเท่าที่มีอยู่ในขณะนั้นเป็นผู้ได้รับการคัดเลือก ให้เป็นกรรมการสถานศึกษาในองค์ประกอบนั้น และให้กรรมการสถานศึกษาชุดปัจจุบันเสนอรายชื่อบุคคลที่มีคุณสมบัติเป็นผู้แทนขององค์ประกอบนั้น จำนวน 2 เท่า ของจำนวนกรรมการสถานศึกษาที่ยังไม่ครบตามจำนวนทั้งหมดขององค์ประกอบนั้น แล้วให้บุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อคัดเลือกกันเอง โดยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง เช่น การลงคะแนนเสียง ประชุมตกลง เป็นต้น เพื่อให้ได้กรรมการสถานศึกษาเท่ากับจำนวนที่ยังไม่ครบในองค์ประกอบนั้นๆ

(4) กรณีที่ไม่มีผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเป็นกรรมการสถานศึกษาในองค์ประกอบหนึ่ง ให้กรรมการสถานศึกษาชุดปัจจุบันเสนอรายชื่อบุคคลที่มีคุณสมบัติเป็นผู้แทนขององค์ประกอบนั้น จำนวน 2 เท่าของจำนวนกรรมการสถานศึกษาตามที่กำหนดไว้ในองค์ประกอบนั้น แล้วให้บุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อคัดเลือกกันเองโดยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง เช่น การลงคะแนนเสียง ประชุมตกลง เป็นต้น เพื่อให้ได้กรรมการสถานศึกษาเท่ากับจำนวนที่ยังไม่ครบในองค์ประกอบนั้นๆ

(5) คำเนิการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการสถานศึกษาในแต่ละองค์ประกอบประชุมร่วมกันเพื่อเสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 เท่า ของจำนวนกรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วให้ผู้บริหารสถานศึกษาและกรรมการสถานศึกษา ที่ได้รับการคัดเลือกใน 5 องค์ประกอบร่วมกันคัดเลือกโดยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง เช่น การลงคะแนนเสียง ประชุมตกลง เป็นต้น เพื่อให้ได้กรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิเท่า จำนวนที่กำหนดไว้

4) เสนอรายชื่อกรรมการสถานศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ หรือหัวหน้าการประถมศึกษากิ่งอำเภอ หรือผู้อำนวยการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี เพื่อลงนามแต่งตั้งเป็นกรรมการสถานศึกษาต่อไป พร้อมทั้งรายงานเหตุผลความจำเป็นและข้อจำกัดในการดำเนินการใดๆ ที่ไม่เป็นไปตามระเบียบฯ กำหนดการดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าวในครั้งแรกให้ดำเนินการภายใน 120 วัน นับตั้งแต่วันประกาศใช้ระเบียบฯ ครั้งต่อไปให้ดำเนินการภายใน 45 วัน นับจากวันครบวาระของคณะกรรมการ

3.4.2 ขั้นตอนและวิธีการสรรหากรรมการสถานศึกษา แทนตำแหน่งที่ว่าง

เมื่อกรณีที่กรรมการสถานศึกษาในองค์ประกอบหนึ่งองค์ประกอบใดว่างลงก่อนครบวาระ และมีเวลาเหลืออยู่เกินกว่า 90 วัน ให้สถานศึกษาและกรรมการสถานศึกษาเท่าที่มีอยู่ ดำเนินให้ได้มาซึ่งกรรมการสถานศึกษาในองค์ประกอบนั้นๆ ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ว่างลง โดยดำเนินการตามขั้นตอน และวิธีการเช่นเดียวกับการสรรหาคณะกรรมการสถานศึกษาโดยทั่วไป เพียงแต่ดำเนินการเฉพาะในองค์ประกอบที่มีกรรมการสถานศึกษาว่างลงเท่านั้น

3.4.3 ขั้นตอนและวิธีการจับสลากเพื่อให้กรรมการสถานศึกษาพ้นจากตำแหน่ง

เมื่อครบกำหนด 2 ปี นับตั้งแต่คณะกรรมการสถานศึกษาชุดแรกเข้ามาดำรงตำแหน่ง ให้สถานศึกษาจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อดำเนินการจับสลากให้กรรมการสถานศึกษาพ้นจากตำแหน่งจำนวนกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการสถานศึกษาทั้งหมด ยกเว้นผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นกรรมการและเลขานุการ กรณีเป็นจำนวนคี่ ให้พิเศษเพิ่มเป็น 1 คน โดยให้คณะกรรมการสถานศึกษา ดำเนินการดังนี้

1) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจับสลาก

2) กำหนดวิธีการจับสลากโดยอาจเลือกวิธีใดวิธีหนึ่ง ดังนี้

(1) จับสลากกึ่งหนึ่งจากกรรมการสถานศึกษาทั้งหมด โดยไม่คำนึง

สัดส่วนในแต่ละองค์ประกอบ หรือ

(2) จับสลากออกกึ่งหนึ่งจากคณะกรรมการสถานศึกษาในแต่ละองค์

ประกอบ

3.4.4 บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ บุคคลที่มีความตั้งใจเสียสละและอุทิศตนเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษาของชุมชนและท้องถิ่นตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 เป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้บังคับบัญชาเหนือสถานศึกษาขึ้นไปหนึ่งระดับ ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 สอดคล้องกับ มาตรา 40 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ดังนี้

1) กำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาของสถานศึกษา

2) ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

3) ให้ความเห็นชอบในการจัดทำ สารระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความ

ต้องการของท้องถิ่น

- 4) กำกับ และติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา
- 5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการ ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและได้มาตรฐาน
- 6) ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
- 7) เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา
- 8) ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และตลอดจนวิทยากรภายนอก และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ
- 9) เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชน และมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น
- 10) ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา ก่อนเสนอต่อสาธารณชน
- 11) แต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบนี้ตามที่เห็นสมควร
- 12) ปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น

3.4.5 ความหมาย ขอบข่าย และเจตนารมณ์ของคำสำคัญในบางประเด็น

1) ผู้แทนผู้ปกครอง โดยเจตนารมณ์มุ่งเน้นให้ผู้ปกครองของนักเรียน นักศึกษา ที่บุตรหรือ ผู้อยู่ในความปกครองดูแล ตามหลักฐานของทางราชการกำลังศึกษาเล่าเรียน อยู่ในสถานศึกษานั้น ได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาเพื่อให้ตรงตามความต้องการของผู้ปกครองให้มากที่สุดเท่าที่พึงกระทำ ได้ ข้าราชการครู หรือลูกจ้างซึ่งเป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ใน โรงเรียนนั้น ก็ย่อมมีสิทธิที่จะสมัครเป็นกรรมการในองค์ประกอบของผู้แทนผู้ปกครอง อย่างไรก็ตามในกรณีที่ไม่มีผู้สมัครเป็นกรรมการในองค์ประกอบนี้ หรือมีแต่ยังไม่ครบ ให้คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีหน้าที่สรรหากรรมการสรรหาผู้แทนผู้ปกครองที่มีชื่อ ข้าราชการครูหรือลูกจ้างในสถานศึกษาเป็นอันดับแรกก่อนหากมีเหตุผลความจำเป็นหรือข้อจำกัดด้านบุคลากรแล้วจึงค่อยสรรหาจากข้าราชการครูหรือลูกจ้างในสังกัดสถานศึกษานั้น ในลำดับสุดท้ายกรณีดังกล่าวนี้ให้ใช้สำหรับกระบวนการคัดเลือก หรือการสรรหาคณะกรรมการ

สถานศึกษาในองค์ประกอบของผู้แทนศิษย์เก่า ซึ่งอาจมีข้าราชการครูหรือลูกจ้างเป็นศิษย์เก่าอยู่ด้วย โดยอนุโลมและการเป็นศิษย์เก่านั้น ไม่จำเป็นต้องจบการศึกษาชั้นสูงสุดของโรงเรียนเท่านั้นหาก พิสูจน์ได้ว่าบุคคลดังกล่าวเคยเข้าเรียนแล้วก็ถือว่าเป็นศิษย์เก่าเช่นเดียวกัน

2) ผู้แทนครู หมายถึง ข้าราชการครูปฏิบัติการสอน และให้หมายรวมถึง ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาด้วย ดังนั้น ผู้แทนครูอาจมีทั้งครูผู้ปฏิบัติการสอนและผู้ช่วยผู้บริหาร การศึกษาหรืออย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้

3) ผู้แทนองค์กรชุมชน องค์กรชุมชนเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นด้วยความสมัครใจของสมาชิก หรือการอำนวยความสะดวกของทางราชการบางหน่วย ซึ่งอาจเป็นองค์กรที่จัดตั้งในการจดทะเบียนทางกฎหมายหรือเป็นการรวมกลุ่มเป็นชมรมเพื่อปฏิบัติกิจกรรมบางประการ อาทิ กลุ่มพัฒนาสตรี กลุ่มแม่บ้าน ชมรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น ซึ่งมีการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกและสังคม ชุมชน โดยมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องตามที่เห็นสมควรและมีที่ตั้งของกลุ่มเป็นที่แน่นอนภายในเขตบริการของโรงเรียนมีผู้นำ องค์กรและสมาชิกอย่างเป็นทางการ และรวมถึงองค์กรพัฒนาเอกชนด้วย ทั้งนี้ผู้แทนองค์กรชุมชนที่จะสมัครเป็นกรรมการสถานศึกษา จะต้องมีหลักฐานแสดงการเป็นผู้แทนองค์กรนั้นๆ

4) ผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรท้องถิ่นที่มีอยู่ในขณะนี้ ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์กรการบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์กรบริหารส่วนตำบล กรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น โดยเจตนารมณ์หลักคือการคณะผู้บริหารองค์กรส่วนท้องถิ่น หรือ สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งจากชุมชนให้เป็นผู้แทนในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ เช่น สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร หรือเทศมนตรีเทศบาล เป็นต้น ให้เข้ามาร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษาในฐานะผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ถ้าในทางปฏิบัติ อาจมีปัญหา เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายหลักที่กล่าวถึงในเบื้องต้น ไม่สมัครเข้ารับการคัดเลือกเป็น กรรมการสถานศึกษา หรือปฏิเสธ การเป็นกรรมการ ในคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียน ก็ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบให้บุคคลอื่น เช่น ข้าราชการหรือพนักงานหรือ ลูกจ้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลที่มีคุณสมบัติทั่วไปตามที่กำหนดในระเบียบนี้ โดยมีหลักฐานแสดงเป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น หนังสือรับรองของคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรายงานการประชุมของคณะผู้บริหารขององค์กรส่วนท้องถิ่น ที่กล่าวถึงการมอบหมายให้ข้าราชการ หรือลูกจ้าง หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใด เป็นผู้แทน ในคณะกรรมการสถานศึกษาแล้วแต่กรณี

5) ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้มีความรู้ความสามารถในศิลปวิทยาการด้านต่างๆ ที่คณะกรรมการสถานศึกษาเห็นว่ามิใช่ประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา ในกรณีของผู้นำ ทางศาสนา นั้น ศาสนาในที่นี้หมายถึง พุทธศาสนา คริสตศาสนา ศาสนาอิสลาม ศาสนาพราหมณ์ ศาสนาซิกข์ และศาสนาฮินดู โดยไม่รวมถึงลัทธิความเชื่ออื่นใดที่ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมไทยโดยส่วนรวม ส่วนผู้นำ ทางศาสนา หมายถึง พระสงฆ์ กรรมการ ไวยาวัจกรในพุทธศาสนา นักบวชหรือบาทหลวง ในคริสตศาสนา โค้ชครู โค้ชอิหม่ามในศาสนาอิสลาม นักบวชหรือผู้นำ ทางพิธีกรรมของศาสนา พราหมณ์ ศาสนาซิกข์ หรือศาสนาฮินดูสำหรับผู้ทรงภูมิปัญญาไทยในท้องถิ่นนั้น หมายถึง ผู้ที่ได้รับการยอมรับในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ หรือระดับนานาชาติในด้านต่างๆ อาทิ ด้านศิลปะ แขนงต่างๆ จิตรกรรม ประติมากรรม ด้านดนตรีพื้นเมือง ดนตรีไทยหรือดนตรีสากล ด้านการแสดงทั้งการละเล่นพื้นเมืองของท้องถิ่น หรือการแสดงละคร คาราท่ายกย่น คาราละคร ด้านนาฏศิลป์ท้องถิ่น หรือนาฏศิลป์ไทย รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องกับการแสดงนั้นๆ อาทิ ผู้ฝึกสอน ผู้กำกับ การแสดง เป็นต้น ด้านการกีฬาหรือพลศึกษา เช่น การเป็นนักกีฬา กรีฑาของหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัดหรือเขตการศึกษา หรือกีฬา กรีฑาระดับชาติ และระดับนานาชาติ ด้านการช่าง การฝีมือด้านการประกอบอาหาร นักวิชาการอิสระ ผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ โดยสุจริตและเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม ตลอดจนผู้ประกอบการท้องถิ่นซึ่งได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น

สรุปงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นงานที่โรงเรียนต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 40 และแนวปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ได้แก่ การสรรหาและแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระเบียบของราชการ การจัดอบรมสัมมนา โดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียน จัดประชุม จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีให้คณะกรรมการสถานศึกษารับทราบและให้ความเห็นชอบ จัดทำแผนการบริหารงบประมาณ ให้คณะกรรมการสถานศึกษารับทราบ และให้มีส่วนร่วมให้คำแนะนำ ปรึกษา เสนอแนะ แนวทางการดำเนินงานวางแผนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อแสวงหาการให้การสนับสนุนด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์ วิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นจากชุมชน รายงานความก้าวหน้า ผลการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนให้คณะกรรมการสถานศึกษารับทราบ

3.5 การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิฯ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา 2541 : 21) การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิ หมายถึง งานที่เป็นการแสวงหาแนวทางและความร่วมมือจากชุมชน โดยโรงเรียนให้ความร่วมมือ ดำเนินการ และสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน ซึ่งกำหนดขอบข่ายดังนี้

1. ร่วมกับชุมชนในการดำเนินการก่อตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิเพื่อการศึกษา

2. จัดทำระบบข้อมูลเกี่ยวกับชมรม สมาคม มูลนิธิ หรือกลุ่มบุคคลในชุมชนที่โรงเรียนให้การสนับสนุน หรือมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการดำเนินการของโรงเรียน

3. เชิญกลุ่มบุคคล ชมรม สมาคม มูลนิธิต่าง ๆ มาร่วมประชุม วางแผนในการดำเนินการของโรงเรียน และร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดอย่างสม่ำเสมอ

4. เชิญผู้มีความรู้ความสามารถของกลุ่มบุคคล ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ มาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน และประชาชนในชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(2526 : 275-321) ได้เสนอแนะโครงการที่พอจะเป็นแบบอย่างให้แก่โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดจัดทำ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดังนี้

3.5.1 โครงการสมาคมผู้ปกครองและครู ประชุมทำความเข้าใจและเลือกตัวแทนฝ่ายครูคิดต่อผู้ทรงคุณวุฒิและวิทยากรบรรยายประโยชน์ของสมาคม วิเคราะห์ดำเนินงานให้ผู้ปกครองทราบขึ้นเรื่องราวขอจัดตั้ง นัดประชุมคณะกรรมการ วางโครงการดำเนินงาน ประเมินผล และรายงานต่อที่ประชุมใหญ่สมาคมครูผู้ปกครองเมื่อสิ้นปี

3.5.2 โครงการสมาคมหรือมูลนิธิในโรงเรียน สำนวความสนใจและความคิดเห็นจากผู้ปกครองในการจัดตั้ง เชิญผู้ปกครองมาประชุมรับทราบนโยบายทั่วไป จัดกิจกรรมหารายได้บำรุงสมาคมหรือมูลนิธิ ตลอดจนการจัดบริการให้ทุนและอุปกรณ์แก่นักเรียน

3.5.3 โครงการบุคคลดีเด่น วันศิษย์เก่า ส่งแบบสอบถามไปยังศิษย์เก่าตามสถานที่ในประวัตินักเรียน ตั้งกรรมการสถานศึกษาประกอบด้วยครูและศิษย์เก่าเพื่อหาทางทำให้โรงเรียนเจริญขึ้น จัดชุมนุมพบปะสังสรรค์ศิษย์เก่า เชิญศิษย์เก่าที่เป็นบุคคลดีเด่นในสังคมเป็นวิทยากรอภิปรายให้ศิษย์ปัจจุบันและคณะครู โรงเรียนฟัง

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2529 : 107) ได้กล่าวถึงสมาคมผู้ปกครองและครู ประกอบด้วยบุคคลที่ได้รับเลือกตั้งจากสมาชิกของสมาคมซึ่งมีทั้งฝ่ายผู้ปกครองนักเรียนและฝ่ายครูในโรงเรียนสมาคมผู้ปกครองและครูมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้โรงเรียนสามารถดำเนินการบริหารให้มีประสิทธิภาพ

สรุปการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิฯ จึงเป็นการแสวงหาแนวทางและความร่วมมือจากชุมชน ด้วยการสนับสนุนให้ชุมชนได้มีโอกาสจัดตั้ง รวมทั้งสนับสนุนให้กลุ่มเหล่านี้ ได้มีโอกาสให้คำปรึกษา จัดตั้งกิจกรรมช่วยเหลือ โรงเรียนหรือร่วมกันพัฒนาโรงเรียนให้มีความพร้อมด้านต่างๆ มากขึ้น สมาคมที่ได้ดำเนินการจัดตั้งขึ้นในโรงเรียน เช่น สมาคมผู้ปกครอง

และครูซึ่งเป็นองค์การนิเทศที่เกิเกิดขึ้นจากความร่วมมือและร่วมใจของบรรดา ผู้ปกครองและ คณะครูในโรงเรียน โดยผู้บริหารในโรงเรียนจะเป็นผู้นำ ในการก่อตั้งสมาคมร่วมกับผู้ปกครองและ ครูในโรงเรียน โดยจะต้องขออนุญาตในการจัดตั้งสมาคมต่อสำ นักงานเลขาธิการวัฒนธรรม แห่งชาติโดยมีวัตถุประสงค์ของสมาคมผู้ปกครองและครูดังนี้ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างครู และผู้ปกครอง เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูกับผู้ปกครองมีความเข้าใจในกิจการ และการดำเนินงานของโรงเรียน และเพื่อให้ครูและผู้ปกครองได้ร่วมมือกันในการจัดกิจกรรมและ แนวการศึกษาและอาชีพให้แก่แก่นักเรียน

3.6 การประชาสัมพันธ์โรงเรียน

เมธี ปิลันธนานนท์ (2525: 260) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียน คือการ กำหนดหน้าที่และสัมพันธ์ภาพต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นการเดินทางสองทางในการและเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน และเพื่อสร้างฐานแห่งความเข้าใจ

จรัส โทษศิริ (2529: 377) ได้ให้ความหมายการประชาสัมพันธ์ หมายถึง การสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มบุคคลกับประชาชน ซึ่งกลุ่มบุคคลนั้นมีหน้าที่ต้องรับใช้หรือให้บริการ ดังนั้นการประชาสัมพันธ์โรงเรียนเป็นกระบวนการสร้างความสัมพันธ์สองทางคือ โรงเรียนเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับกับประชาชนที่เกี่ยวข้อง

บาร์นส์ (Barnes, 1994: 72) ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้ 2 ลักษณะ คือ

1) ความหมายโดยทั่วไป การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การวางแผนและการใช้ ความพยายามอย่างรอบคอบเพื่อสร้างและดำรงรักษาความเข้าใจซึ่งกันและกัน ระหว่างองค์การและ สิ่งแวดล้อม รวมถึงการณรงค์เพื่อให้มีข่าวสารเชิงบวกในหนังสือพิมพ์หรือสื่ออื่น ๆ โดยไม่ต้อง เสียค่าใช้จ่าย หรือเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด

2) ความหมายในบริบททางการศึกษา การประชาสัมพันธ์ คือการแสดง ภาพลักษณ์โดยรวมของสถานศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับการสื่อสารกับผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงาน อื่น ๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาโดยตรง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2532:28) เสนอความหมาย และขอบข่ายไว้ดังนี้ การประชาสัมพันธ์โรงเรียนหมายถึง การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการ ดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน อันจะช่วยให้โรงเรียนปฏิบัติงาน ได้อย่างสะดวกยิ่งขึ้น ในขอบข่ายนี้อาจพิจารณาได้จากกิจกรรม ต่อไปนี้

- 1) การประชุมผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงการปฏิบัติงานของโรงเรียน
- 2) การจัดทำ จุลสาร หรือสิ่งพิมพ์เผยแพร่
- 3) จัดป้ายประกาศเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน

4) การพบปะเยี่ยมเยียนในวาระที่เหมาะสม

จากความหมายของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าการประชาสัมพันธ์โรงเรียน หมายถึง การแสดงภาพลักษณ์โดยรวมของโรงเรียนซึ่งเกี่ยวข้องกับการสื่อสารกับผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ ในการเผยแพร่ข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับโรงเรียน และมีสัมพันธ์ภาพต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นกระบวนการสร้างความสัมพันธ์สองทางคือ โรงเรียนเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับกับประชาชนที่เกี่ยวข้องและมีการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวกับโรงเรียนโดยตรง

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2530:2 อ้างถึงในจรูญ สุนทรนนท์ 2547:36) ได้ให้ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์โรงเรียนไว้ดังนี้

1. เพื่อเสนอรายงานให้ประชาชนทราบความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงต่างๆ เกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียน และการจัดการศึกษา
2. ส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา ให้รู้สึกเป็นเจ้าของและเป็นหน้าที่ของประชาชนที่ต้องให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษา
3. ส่งเสริมให้ครู นักเรียนและผู้ปกครองมีความใกล้ชิดกัน ร่วมมือกันในการแก้ปัญหาของเด็กทั้งโรงเรียนและที่บ้าน
4. สร้างความเชื่อถือศรัทธา ความเชื่อมั่นและความนิยมของประชาชนให้มีต่อโรงเรียน
5. ประเมินความต้องการของผู้ปกครองและประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการศึกษา เพื่อโรงเรียนจะได้หาทางสนองตอบต่อความต้องการอย่างแท้จริง
6. ช่วยแก้ไข ขจัดปัดเป่าความขัดแย้ง บรรเทาข้อข้องใจทั้งหลายในแง่ต่างๆ ที่นักเรียน ผู้ปกครอง ครูและประชาชนมีต่อโรงเรียนให้หมดสิ้นไป ให้ทุกฝ่ายมองโรงเรียนด้วยความชื่นชม
7. เปิดโอกาสให้ฝ่ายต่างๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเสนอแนะเพื่อปรับปรุงให้แนวคิด มิใช่เพียงแต่ความต้องการของครูหรือโรงเรียนเท่านั้น
8. เพื่อให้นักเรียน ครู ผู้ปกครอง เข้าใจตรงกันเกี่ยวกับระเบียบ กฎเกณฑ์ และเหตุผลความจำเป็นที่ต้องมีกฎระเบียบ เพื่อร่วมมือในการปฏิบัติงาน
9. เพื่อเชิญชวนให้ประชาชนสนับสนุน ช่วยเหลือเกื้อกูล โรงเรียนทางด้านกำลังกาย จิตใจ ปัญญา ความคิด วัสดุ แรงงาน ตลอดจนด้านการเงินที่ขาดแคลน
10. สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชนใกล้ชิด โดยมีโรงเรียนเป็นศูนย์กลาง ทั้งศูนย์ประชาคม ศูนย์การศึกษา และศูนย์วัฒนธรรมของชุมชน

บาร์นส์ (1994: 72-73) ได้ระบุความสำคัญของการประชาสัมพันธ์โรงเรียนไว้ 6 ประการดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์ช่วยยกระดับภาพลักษณ์ของสถานศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งกว่าโฆษณา
2. การประชาสัมพันธ์เป็นกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาที่ลงทุนต่ำ หรือไม่มีค่าใช้จ่าย จึงเป็นสิ่งที่โรงเรียนทุกระดับสามารถนำไปปฏิบัติได้
3. การประชาสัมพันธ์เป็นเครื่องมือที่สำคัญและเป็นกลยุทธ์เชิงรุกในการปรับเปลี่ยนความรู้สึก หรือการรับรู้ของประชาชนต่อภาพลักษณ์ของโรงเรียน
4. การประชาสัมพันธ์เป็นเครื่องมือที่สำคัญและเป็นกลยุทธ์เชิงรุกในการปรับเปลี่ยนความรู้สึกหรือการรับรู้ของประชาชนต่อภาพลักษณ์ของโรงเรียน
5. การประชาสัมพันธ์เป็นเรื่องที่นำเสนอเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา คุณธรรม จริยธรรมและความเป็นครูมืออาชีพของโรงเรียน
6. การประชาสัมพันธ์เป็นการนำเสนอข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่องสู่ผู้รับสารทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาทำให้เกิดความมั่นใจในคุณภาพและดึงดูดใจให้เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน

หวน พิณรุฬห์ (2528: 109-110) ได้เสนอวิธีการดำเนินการประชาสัมพันธ์โรงเรียนไว้ดังนี้

1. จัดให้มีสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน ซึ่งถือว่าเป็นการประชาสัมพันธ์แบบเป็นทางการ โรงเรียนอาจทำง่าย ๆ เป็นเอกสาร โรเนียวแล้วฝากนักเรียน ไปแจก ผู้ปกครองผู้ปกครองก็จะทราบข่าวสารต่าง ๆ ของโรงเรียนอาจจะมีข่าวครูใหม่ ครูย้ายกิจกรรมของโรงเรียน แม้กระทั่งสิ่งที่ผู้ปกครองควรทราบและเข้าใจ เพื่อจะได้มองโรงเรียนในแง่ดีต่อไป ทางโรงเรียนอาจแจกให้ประชาชนและหน่วยงานอื่นด้วยก็เป็นการดียิ่ง
2. จัดเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ประจำ โรงเรียน เพื่อตอบข้อมูลและให้ความสะดวกแก่ประชาชนและผู้ปกครองนักเรียน
3. จัดเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนทางสื่อมวลชน เช่นวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ เช่น ทางโรงเรียนจะจัดนิทรรศการแสดงผลงานของโรงเรียนจัดประชุม ผู้ปกครองนักเรียน หรือเชิญวิทยากร ไปบรรยายให้นักเรียนฟัง ก็อาจจะเผยแพร่ข่าวสารนี้ ทางสื่อมวลชนทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

4. ให้นักเรียนทราบข่าวสารของโรงเรียนที่ถูกต้อง เพื่อให้นักเรียนจะได้ช่วยเผยแพร่ข่าวสารให้ผู้ปกครองและประชาชนทราบต่อไป ทางโรงเรียนสามารถแจ้งข่าวสารให้นักเรียนทราบในตอนเช้าก่อนเข้าห้องเรียน ครูประจำ ชั้นหรือครูผู้สอนอาจจะนำไปอ่านในห้องเรียนอีกครั้งหนึ่ง

5. ให้ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ คนงานภารโรง ได้ทราบข่าวสารของโรงเรียนที่ถูกต้องด้วย ถ้าหากผู้ปกครองนักเรียนหรือประชาชนมาติดต่อกับทางโรงเรียนแต่ไม่พบเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์โดยตรง แต่พบบุคคลดังกล่าวจะได้แจ้งข่าวสารที่ถูกต้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งนอกเวลาราชการ

3.6.1 ผู้บริหารการศึกษา กับงานส่งเสริมการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

งานประชาสัมพันธ์โรงเรียนมีผลต่อชื่อเสียงและความเจริญของโรงเรียนมาก ผู้บริหารจะต้องคอยเอาใจใส่สนับสนุนช่วยเหลือการประชาสัมพันธ์ให้ดำเนินไปอย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพ บทบาทของผู้บริหารในการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน ควรมีดังนี้

- 1) จัดตั้งองค์กรเพื่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียน คือจัดให้มีบุคคลหรือให้มีฝ่ายประชาสัมพันธ์โรงเรียน มีครูหรือเจ้าหน้าที่ประจำ จัดให้มีเครื่องมือเครื่องใช้ และคอยอำนวยความสะดวกแก่ฝ่ายการประชาสัมพันธ์
- 2) ทำงานร่วมกับคณะครูเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีกับคณะผู้ทำงานการประชาสัมพันธ์และเกิดการประสานที่ดี โดยมีผู้บริหารเป็นผู้นำ และเป็นตัวประสาน
- 3) ทำงานร่วมกับชุมชน โดยเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนในฐานะเป็นตัวแทนของโรงเรียนเป็นการประชาสัมพันธ์ภายนอกโรงเรียน ซึ่งจะก่อให้เกิดความร่วมมือ ความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
- 4) ทำงานร่วมกับสื่อมวลชนอื่น ๆ ซึ่งเป็นบทบาทที่กว้างขวาง สามารถเผยแพร่เกียรติคุณชื่อเสียงของโรงเรียนได้ดี ผู้บริหารอาจเขียนบทความข่าว ให้สัมภาษณ์ เชิญผู้สื่อข่าวมาเยี่ยมโรงเรียนก็ได้ เพื่อให้ข่าวของโรงเรียนได้เผยแพร่ต่อสาธารณชนอยู่เสมอ

กล่าวโดยสรุป การประชาสัมพันธ์เป็นงานที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญ เพราะเป็นงานที่จะเผยแพร่ข่าวสารการดำเนินการของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ และมีความภูมิใจในผลงานร่วมกัน รวมทั้งจะเป็นการสร้าง ความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อันจะช่วยให้โรงเรียน ปฏิบัติงานด้วยความสะดวกราบรื่นยิ่งขึ้น

4. บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

กิติมา ปรีดีลภ (2532 : 245 -246) ได้กล่าวถึงบทบาทผู้บริหารในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนมีดังนี้

1) กำหนดรูปแบบหรือแนวทางในการประสานงาน ผู้บริหารจะเป็นผู้วางแนวทางการรูปแบบของความสัมพันธ์ และการประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทำหน้าที่ประสานงาน นอกจากจะเป็นผู้กำหนดแนวทางและจุดมุ่งหมายในการประสานงานแล้ว ผู้บริหารควรจะได้ร่วมมือปฏิบัติด้วย เป็นผู้ประสานงานและสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนด้วยตนเอง หรือในบางครั้งจะต้องเป็นผู้ประสานงานระหว่างชุมชนกับแหล่งวิทยากรหรือหน่วยงานอื่นๆ

2) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารโรงเรียนถือว่าเป็นผู้ทรงคุณวุฒิของชุมชนและเป็นบุคคลที่ชุมชนให้ความเชื่อถือ ดังนั้นผู้บริหารจะมีบทบาทสำคัญในการนำการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ชุมชน และในบางครั้งผู้บริหารจะเป็นผู้ริเริ่มที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี มีประโยชน์แก่ชุมชนได้

3) เป็นผู้แก้ปัญหา ปัญหาบางประการของชุมชน สมาชิกภายในชุมชนไม่สามารถตกลงกันเองได้ จำเป็นต้องอาศัยความช่วยเหลือแนะนำจากบุคคลภายนอก ซึ่งบทบาทนี้จะตกอยู่กับผู้บริหารโรงเรียนในการให้คำแนะนำช่วยเหลือ นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนยังจะต้องทำงานเป็นผู้ทรงคุณวุฒิของชุมชน เพื่อให้การช่วยเหลืออบรมหรือเป็นวิทยากรในบางเรื่องด้วย

มอร์เฟท จอห์นส์ และเรลเลอร์ (Morphet, Johs and Reller 1982 : 302) กล่าวว่าครูใหญ่ทำหน้าที่ในการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้ใน 2 ลักษณะ คือ

1) ออกเยี่ยมเยียนผู้ปกครอง ประชุมร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครองตลอดจนใช้ทรัพยากรบุคคลของชุมชนในการกระทำกิจกรรมร่วมกัน

2) แจกข่าวสารของโรงเรียนทางสื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และครูใหญ่หรือผู้ร่วมงานสนทนากับชุมชนโดยตรง

สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 30) กำหนดบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้

1) ศึกษาชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่โดยละเอียด ในด้านโครงสร้างด้านวัฒนธรรม ด้านประเพณี อาชีพ สภาพเศรษฐกิจ ทรัพยากร สภาพปัญหา เจตคติ และความเชื่อต่าง ๆ อันเป็นข้อมูลพื้นฐานที่โรงเรียนจะได้นำมาวิเคราะห์ ประกอบในการวางแผนดำเนินงานของโรงเรียนให้เหมาะสมกับท้องถิ่น

2) ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบในการจัดให้มีการวางแผนการดำเนินงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยจัดให้มีส่วนร่วมกันระหว่างคณะครู ผู้ปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะกรรมการสถานศึกษาประจำโรงเรียน

3) กระตุ้นและส่งเสริมให้บุคลากรสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน และให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน และดำเนินงานตามแผน

4) จัดให้มีการประชาสัมพันธ์โรงเรียนอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง โดยใช้เทคนิควิธีต่างๆ

5) จัดให้มีการเยี่ยมเยือนชุมชน เพื่อรับทราบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการดำเนินงาน

6) รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมต่างๆ ในขอบข่ายงานตลอดถึงการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

7) จัดให้มีการให้บริการแก่ชุมชนในด้านต่างๆ ที่โรงเรียนสามารถทำได้

8) เลือกบุคคลในชุมชน และแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา และส่งเสริมสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้แสดงบทบาทในการสนับสนุน การดำเนินงานของโรงเรียนให้มากที่สุด โดยให้เป็นไปตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

9) ดำเนินการให้โรงเรียนสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในท้องถิ่น คือ บุคคล วัสดุอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้มากที่สุด

พิสิฐ พิษานานท์ (2530 : 91 – 93) ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีบทบาทในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดังต่อไปนี้

1) บทบาทในฐานะผู้นำในสังคม เช่น นำการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ คิคริเริ่มและชี้นำความคิดใหม่หรือสิ่งใหม่ๆ เป็นทั้งผู้วิเคราะห์ปัญหา ร่วมวางแผนพัฒนาสังคม ประเมินผลและรายงานผลตามแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือชุมชนให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ

2) บทบาทในการประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการกับชุมชน

3) บทบาทหน้าที่ในการให้บริการด้านวิชาการแก่ชุมชน

4) ผู้บริหารควรให้การบริการแก่ชุมชนในทางทรัพยากรบุคคล เงิน วัสดุ และอื่นๆ

5) ผู้บริหารควรให้ความร่วมมือกับชุมชนด้านกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

สรุปบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน คือ การบริหารงานโรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวกับชุมชน ได้แก่ การให้บริการชุมชน การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน งานที่เกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิฯ และการประชาสัมพันธ์

5. ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนบ้านเชียรยา

5.1 ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนบ้านเชียรยา หมู่ที่ 1 ตำบลตาแกะ อำเภอชะอวด จังหวัดปัตตานี รหัสไปรษณีย์ 94150 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปัตตานี เขต 1 เปิดสอนตั้งแต่ ระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีประวัติโดยย่อ คำขวัญ และ วัตถุประสงค์เฉพาะของสถานศึกษา ดังนี้

ประวัติโรงเรียนบ้านเชียรยา ในสมัยก่อนหมู่บ้านแห่งนี้เคยเป็นทะเลมาก่อนซึ่งมีการติดต่อทำการค้าขายกัน จะมีเรือใบแล่นเข้ามาจอดเทียบท่าเพราะเป็นเมืองท่าที่สำคัญของเมืองปัตตานี ซึ่งจากการเล่าขานต่อกันมาหากเราขุดดินลงไปใต้พื้นดินจะมีซากเปลือกหอยจำนวนมาก มีโคลนดินเล็สีดำและชาวบ้านได้ขุดพบซากเสากระโคงเรือจึงเรียกนามว่า “ ตีแยรยา ” และเพี้ยนมาเป็น “ เชียรยา ” คำว่า เชียรยา แปลว่า ธงหรือเสากระโคงเรือ

โรงเรียนบ้านเชียรยา ก่อตั้งขึ้นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ 2505 ด้วยความร่วมมือของประชาชนในท้องถิ่นร่วมบริจาคที่ดิน จำนวน 3 ไร่ 3 งาน 35 ตารางวา ซึ่งมีอาณาเขต ดังนี้

ทิศเหนือ กว้าง 50 วา จดที่ดิน นายเนย สร้างอำไพ และนายจิต เตชะวรรณโค

ทิศใต้ กว้าง 52 วา จดที่ดิน นายอุซึ่ง แวนาเห็ง และ นายยูโซะ อาเคะ

ทิศตะวันออก กว้าง 44 วา จดที่ดิน นายช่วง จุลบุตร

ทิศตะวันตก กว้าง 50 วา จดที่ดิน มัสยิดบ้านเชียรยา (มัสยิดอัลรอหฺมานีปูโย๊ะ) และในปีนี้ทางราชการได้ส่งนายช่วง หมื่นแก้ว มาเป็นครูใหญ่คนแรก

ในปี พ.ศ. 2505 ทางราชการให้งบประมาณ 35,000 บาท สร้างอาคารเรียนแบบ ป.01 ก ไม้ขนาด 2 ห้องเรียน

ในปี พ.ศ.2525 ทางราชการให้งบประมาณ 300,000 บาท สร้างอาคารเรียนแบบ ป.01 ก คอนกรีตขนาด 2 ห้องเรียน พร้อมทั้งให้งบประมาณสร้างส้วมแบบ สปข.401 จำนวน 4 ที่นั่ง

ในปี พ.ศ.2531 ทางราชการ ให้งบประมาณ 264,000 บาท สร้างอาคารอเนกประสงค์ แบบสปข.02/26 พร้อมทั้งให้งบประมาณ 36,000 บาท สร้างถังเก็บน้ำแบบ ผ.30 (พิเศษ)

ในปีงบประมาณ 2533 ทางราชการให้งบประมาณ 50,000 บาท สร้างส้วม แบบ สปข. 601/26 จำนวน 4 ที่นั่ง

ในด้านการเรียนการสอนเดิมเปิดสอนตั้งแต่ชั้นเด็กเล็ก จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาจนถึง ปีการศึกษา 2530 ต่อมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2531 ทางโรงเรียน ได้เกณฑ์เด็กปีเว้นปี

ปีการศึกษา 2537 ทางโรงเรียนได้เปิดชั้นอนุบาลปีที่ 1 และมีนโยบายเกณฑ์เด็กทุกปีได้พัฒนาทางด้านอาคารเรียน ห้องพิเศษ และจัดสร้างรั้วคอนกรีต ได้แบ่งห้องต่าง ๆ ในอาคารเอนกประสงค์ เพิ่มเป็น 3 ห้อง งบประมาณ 20,000 บาท (โดยขอบริจาค จากภาคเอกชน) รั้วคอนกรีต ยาว 90 เมตร พร้อมทั้งที่ติดตั้งป้ายชื่อโรงเรียน งบประมาณ 60,000 บาท โดยการจัดมวยการกุศล และมีผู้มีจิตศรัทธาบริจาค แคว้งไม่เสร็จเรียบร้อย

เดือนกุมภาพันธ์ 2540 ทางโรงเรียนบ้านเข็รยาได้รับบริจาคจากคุณเจริญ จันทอิสระ ประมาณ 30,000 บาท เพื่อสมทบสร้างรั้วโรงเรียน ทำป้ายตัวอักษรชื่อโรงเรียน ชื่อคำขวัญ เวทีประชาธิปไตย และทาสีป้ายชื่อ ได้ดำเนินการก่อสร้างจนแล้วเสร็จ และได้ทำพิธีเปิดป้ายชื่อโรงเรียนบ้านเข็รยา เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2540 โดยมีท่านนายอำเภอยะหริ่ง หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอยะหริ่ง คุณเจริญ จันทอิสระ กรรมการโรงเรียน ชาวบ้าน และแขกผู้มีเกียรติ มาเปิด ทางโรงเรียนได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียน จำนวน 1 หลัง 5 ห้องเรียน งบประมาณทั้งสิ้น 700,000 กว่าบาท (ห้องเรียน ไม่มีผนังกัน เป็นห้องโปร่ง)

เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2550 โรงเรียนบ้านเข็รยาได้ถูกลอบวางเพลิง (จากสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้) ทำให้ห้องเรียนเสียหายจำนวน 2 ห้อง ต่อมาได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นจำนวนเงิน 192,000 บาท เพื่อสร้างอาคารเรียนใหม่ ทดแทนอาคารเก่าที่ถูกลอบวางเพลิง แบบ สปข.105/29 อาคารเรียน 2 ชั้น 4 ห้องเรียน ซึ่งทำการขึ้นอาคารใหม่ เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2551

ปัจจุบัน โรงเรียนบ้านเข็รยา มีอาคารเรียนถาวร 3 หลัง อาคารเอนกประสงค์ 1 หลัง ส้วม 2 หลัง และถังเก็บน้ำ จำนวน 2 ถัง มีนางสายใจ คงฤทธิ์ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน มีครูประจำการจำนวน 10 คน พนักงานราชการ จำนวน 1 คน วิทยากรสอนอิสลามศึกษา จำนวน 1 คน ทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนทั้งสิ้น 133 คน

5.2 ข้อมูลนักเรียน

ปัจจุบัน โรงเรียนมีข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนนักเรียน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2552) ดังนี้

1. จำนวนนักเรียนทั้งหมด 133 คน
2. จำนวนนักเรียนจำแนกตามระดับชั้นที่เปิดสอน

ระดับชั้นอนุบาล 1	จำนวน 13 คน
ระดับชั้นอนุบาล 2	จำนวน 17 คน
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	จำนวน 20 คน
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	จำนวน 22 คน

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	จำนวน 15 คน
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	จำนวน 13 คน
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	จำนวน 17 คน
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	จำนวน 16 คน

5.3 ข้อมูลบุคลากร

1. ผู้อำนวยการ โรงเรียน	จำนวน 1 คน
2. ครูประจำการ	จำนวน 10 คน
3. พนักงานราชการ	จำนวน 1 คน

5.4 ข้อมูลด้านอาคารสถานที่

- อาคารเรียนและอาคารประกอบ 3 หลัง ได้แก่ อาคารเรียน 2 หลัง อาคารเอนกประสงค์ 1 หลัง
- จำนวนห้องเรียนทั้งหมด 8 ห้องเรียน

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภูวนาด คงแก้ว (2538:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า การวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะมีคณะกรรมการงานโรงเรียนกับชุมชนรับผิดชอบ โรงเรียนสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติทั้งด้านวิชาการคุณธรรมจริยธรรมและกีฬา แต่ชุมชนให้ความสนับสนุนก็พามากกว่าด้านอื่นๆ ส่วนปัญหาที่พบจากการวิจัยคือผู้รับผิดชอบการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไม่มีความชำนาญในการเขียนแผนงาน ขาดวัสดุครุภัณฑ์ในการเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน ครูอาจารย์มีภารกิจมาก ไม่มีเวลาให้บริการชุมชน ชุมชนไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน ชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี

นิรันดร์ ช่วยเจริญ (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี พบว่า โรงเรียนบริหารงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยการประชุมครูและกรรมการโรงเรียน เพื่อกำหนดแผนงานและโครงการก่อนที่จะดำเนินงานตามกิจกรรมเป็นครั้งๆ ไป มีการกำหนดปฏิทินและการดำเนินงานตามปฏิทินกำหนดงานเป็นบางกิจกรรม การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการ ใช้การประชุมชี้แจงให้ความรู้ความเข้าใจ

แก่นบุคลากรก่อนปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน แหล่งงบประมาณในการดำเนินงานส่วนใหญ่ได้จากการบริจาคจากคณะครู ศิษย์เก่าและผู้ปกครอง การประเมินผลการดำเนินงาน มีเพียงบางกิจกรรมโดยใช้เครื่องมือแบบสังเกต งานที่โรงเรียนดำเนินการมากคือ การประกาศให้นักเรียนนำ ข้าวสารแจ้งผู้ปกครอง การให้ยืมใช้อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ การจัดสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการแก่ผู้มาติดต่อ การขอรับความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์จากผู้นำ ชุมชนเป็นการจัดหาทุน บริจาคของขวัญ รางวัลสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน การประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเกี่ยวกับการบริการให้คำ แนะนำ ตรวจรักษาแก่ประชาชนและนักเรียนในโรงเรียน การร่วมมือกับกลุ่มบุคคล ชมรม สมาคม มูลนิธิ หรือหน่วยงานราชการ โดยการจัด โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด การส่งนักเรียนเข้าประกวดผลงานทางวิชาการ และแข่งขันกีฬากับสถาบันอื่น ส่วนปัญหาการบริหารงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือขาดแคลนงบประมาณเพื่อนำมาจัดกิจกรรมด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจยากจน ผู้ปกครองและประชาชนเข้าใจว่าการดำเนินงานภายในโรงเรียนเป็นเรื่องของทางราชการเท่านั้น กรรมการโรงเรียนมีงานประจำ ไม่ค่อยมีเวลาให้กับโรงเรียน สภาพเศรษฐกิจในชุมชนไม่เอื้อต่อการบริจาคเพื่อจัดตั้งชมรม สมาคม มูลนิธิ

บุญชู แก้วเกลี้ยง (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ พบว่าบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้วางแผนในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้มอบหมายงาน โครงการแต่ละงานให้ครูรับผิดชอบ มีการประชุมครู กรรมการ โรงเรียนเพื่อกำหนดแผนงาน โครงการพร้อมให้ความรู้ความเข้าใจครูเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณให้ปฏิบัติงานตามแผน มีการติดตามผลประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานที่วางไว้ งานที่ปฏิบัติมากได้แก่ การให้ชุมชนใช้อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ การให้บุคลากรร่วมกับชุมชนพัฒนาชุมชน เข้าร่วมกิจกรรมประเพณีวัฒนธรรม การประชุมผู้ปกครองนักเรียน กรรมการ โรงเรียนเพื่อรับทราบแนวทางการจัดการศึกษา ร่วมป้องกัน โรคติดต่อและสารเสพติด การจัดกิจกรรมสร้างเสริมความสามัคคี การขอสนับสนุนแรงงานชุมชน และการจัดการเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์งานกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ส่วนปัญหาของผู้บริหาร โรงเรียน ได้แก่ ปัญหาการส่งเสริมความรู้ให้แก่บุคลากร ปัญหาขาดงบประมาณสนับสนุนงานกิจกรรม และปัญหาการให้บริการห้องสมุด

ระวี เจตนาไทย (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนในการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ พบว่าผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

กระป๋านำ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปานกลาง ในงานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการ การเงินและพัสดุ และงานสัมพันธ์ชุมชน และมีส่วนร่วมในระดับมากในงานอาคารสถานที่ รายการที่จัดอยู่ในอันดับสูงสุดของแต่ละงานเรียงตามลำดับดังกล่าวคือ การมีส่วนร่วมวางแผนงานวิชาการของโรงเรียน การพิจารณาตัวแทนชุมชนเข้ามาเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การช่วยเหลือกิจกรรมของนักเรียน การจัดซื้อจัดจ้างในโรงเรียน การเข้าร่วมตัดสินใจในกิจกรรมวันสำคัญ และการเข้ามาใช้ประโยชน์ในอาคารเรียน สนาม และอุปกรณ์ต่างๆ ส่วนปัญหาการนำ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการที่จัดเป็นปัญหาอันดับสูงสุดของแต่ละงาน ดังกล่าวคือ สภาพเศรษฐกิจของชุมชน ขาดบุคลากรด้านวิชาชีพที่จะเป็นวิทยากรให้กับชุมชน การโอนอำนาจการจัดโครงการอาหารกลางวัน และอาหารเสริมนม การจัดสรรวัสดุที่ขาดคุณภาพ ขาดงบประมาณ ในการจัดพิมพ์เอกสาร และการสรรหาวัสดุครุภัณฑ์เพื่อบริการชุมชน

ขำเลียง เสวีพงษ์ (2547:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นต่อการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนรัตนพลวิทยา อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก ผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน และผู้ปกครองนักเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

บัญญัติ มะเค็ง (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานสัมพันธ์ชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2 พบว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานและระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสัมพันธ์ชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ปัญหาในการปฏิบัติงานสัมพันธ์ชุมชนของผู้บริหาร ได้แก่ มีปัญหาการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง โรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอในการให้บริการ และชุมชนไม่กล้าเสนอความคิดเห็นต่อโรงเรียน อันเนื่องมาจากสถานการณ์ชายแดนภาคใต้ สำหรับข้อเสนอแนะได้แก่โรงเรียนควรจัดรูปแบบการประชาสัมพันธ์ให้หลากหลายและทั่วถึง ให้โรงเรียนจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เพิ่มขึ้นและเพียงพอกับความต้องการของชุมชน และโรงเรียนควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้มากขึ้น เพื่อให้ชุมชนได้มีโอกาสกล้าแสดงออกความคิดเห็นเพิ่มขึ้น

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เสนอไว้ข้างต้นและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นว่าโรงเรียนกับชุมชนจะต้องมีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกันในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านลักษณะที่โรงเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชน หรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับ โรงเรียน โดยผู้บริหาร ครู และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการบริหารความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนอันจะส่งผลต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ได้รับการพัฒนาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวทางการบริหาร โรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้ต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ อีกทั้งยังเป็นเกราะป้องกัน โรงเรียนให้ค้ำมั่นและ ดำเนินงานอยู่ในชุมชนได้อย่างยั่งยืน

การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน เป็นงานหนึ่งที่ต้องจัดเป็นการสนับสนุนวิชาการร่วมกับงานด้านอื่นๆ ในการดำเนินงานทั้งสี่ด้าน คือ ด้านบริหารงานวิชาการ บริหารงานบุคคล บริหารงานงบประมาณ และบริหารงานทั่วไป งานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งเป็นงานย่อยของงานบริหารทั่วไป โรงเรียนจะดำเนินการโดยลำพังไม่ได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายและเป็นอีกปัจจัยหนึ่งในการผลักดันให้พัฒนาการศึกษาของชาติ โรงเรียนเป็นสถาบันที่สังคมตั้งขึ้นมาเพื่อสนองความต้องการของสังคมในด้านให้บริการทางการศึกษาที่เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม โรงเรียนที่มีประสิทธิผลนั้น จำเป็นต้องรู้จักหน้าที่ของความสัมพันธ์ระหว่าง บ้าน โรงเรียน ชุมชน โดยให้โอกาสผู้ปกครองและประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียน

ผลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว นำไปสู่การกำหนดกรอบความคิดในการวิจัยการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน ได้เป็น 6 ด้าน ได้แก่ การให้บริการชุมชน การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม และมูลนิธิ การประชาสัมพันธ์โรงเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะกล่าวถึงประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วยกลุ่มบุคคล 2 กลุ่ม คือ

1.1 บุคลากรภายในโรงเรียน จำนวน 20 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ครู จำนวน 12 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน

1.2 บุคลากรภายนอกโรงเรียน จำนวน 70 คน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน 5 คน และผู้ปกครอง 65 คน จากนักเรียนทั้งหมด 133 คน เนื่องจากนักเรียนหลายคนมาจากครอบครัวเดียวกันมีผู้ปกครองคนเดียวกัน ดังนั้นจำนวนประชากรผู้ปกครองนักเรียน จึงมีจำนวน 65 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษา ค้นคว้าเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ศึกษาและรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเจ็ยรยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

2.3 ผู้วิจัยพิจารณาเลือกเครื่องมือจากงานวิจัยของ ว่าที่ร้อยตรีจรูญ สุนทรนนท์ เรื่องบทบาทของผู้บริหารในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามการรับรู้ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง มาปรับปรุงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เนื่องจากตัวแปรที่ศึกษาสอดคล้อง และมีบริบทใกล้เคียงกัน

3. การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือให้สอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษา และปรับแบบสอบถามเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็รยา อำเภอชะหรีง จังหวัดปิตตานี จำนวน 40 ข้อ จากขอบข่ายการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน 6 ด้าน ได้แก่

1. การให้บริการชุมชน
2. การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน
3. การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ
4. งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม และมูลนิธิ
6. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็รยา อำเภอชะหรีง จังหวัดปิตตานี โดยให้นำหนักคะแนนดังนี้

5	หมายถึง	การบริหารงานอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	การบริหารงานอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	การบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	การบริหารงานอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	การบริหารงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการ

การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็รยา อำเภอชะหรีง จังหวัดปิตตานี : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเข็รยา โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นถึงปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็รยา อำเภอชะหรีง จังหวัดปิตตานี : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเข็รยา

3.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงขึ้นมาใหม่ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไข เนื้อหา ความถูกต้อง การใช้ภาษา และความเหมาะสม ของงาน แบบสอบถาม

3.3 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางการบริหารการ ศึกษา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระพิจารณา เพื่อปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

3.4 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับ โรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกัน แล้วนำมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ .9557

3.5 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านเข็ชฌา เพื่อขอ อนุญาตและความร่วมมือจากครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน และผู้ปกครอง ในการตอบแบบสอบถาม

4.2 นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัย ไปให้ผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน และผู้ปกครองด้วยตัวเอง พร้อมทั้งขอรับแบบสอบถามกลับคืน

4.3 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 90 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 การ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบว่ามีแบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถนำไปวิเคราะห์ ได้ จำนวน 90 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด คัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์นำมาลงรหัส แล้วทำการวิเคราะห์ ค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ทำการวิเคราะห์โดยแยกข้อมูลตามตัวแปรที่ศึกษา เพื่อนำมาหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำมาเสนอผลวิเคราะห์ลงในตาราง ประกอบความเรียง

แบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็ชญา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อทราบระดับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็ชญา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean: μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: σ) แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ซึ่งคัดแปลงจากแนวคิดของ วัน เดชพิชัย (2535 : 531-532) โดยแบ่งคะแนนเป็นช่วง ๆ แต่ละช่วงมีความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.51 - 5.00 หมายความว่า การบริหารงานอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.51 - 4.50 หมายความว่า การบริหารงานอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายความว่า การบริหารงานอยู่ในระดับ

ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายความว่า การบริหารงานอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.00 - 1.50 หมายความว่า การบริหารงานอยู่ในระดับ

น้อยที่สุด

แบบสอบถาม ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็ชญา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็ชญา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและหาค่าความถี่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้จะได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีรายละเอียดตามลำดับ
ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้จำแนกตามสถานภาพทางตำแหน่ง
ของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ ศาสนา อายุ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้าน
เจ็ดยธา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ซึ่งมีขอบข่ายครอบคลุมทั้ง 6 ด้านต่อไปนี้ การให้บริการ
ชุมชน การขอความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและ
หน่วยงานอื่นๆ งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม
หรือมูลนิธิฯ และการประชาสัมพันธ์โรงเรียน เป็นรายด้านและรายชื่อ จำแนกตามการรับรู้ของ
บุคลากรภายในโรงเรียน และบุคลากรภายนอกโรงเรียน

ตอนที่ 3 รายละเอียดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้ตอบแบบสอบถาม
ปลายเปิด จำแนกตามประเภทของบุคลากรภายในโรงเรียน และบุคลากรภายนอกโรงเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยบุคลากร 2 ประเภท ได้แก่ บุคลากรภายในโรงเรียน และบุคลากรภายนอกโรงเรียน แต่ละประเภท ดังแสดงในตารางที่ 4.1 - 4.2

ตารางที่ 4.1 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทบุคลากร

ผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทบุคลากร		
บุคลากรภายในโรงเรียน	20	22.20
บุคลากรภายนอกโรงเรียน	70	77.80
รวม	90	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่าจำนวนประชากรผู้ตอบแบบสอบถามที่รวบรวมได้ จำนวน 90 คน จำแนกเป็นบุคลากรภายใน จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 22.2 และบุคลากรภายนอก จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 77.8

ตารางที่ 4.2 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพทางตำแหน่ง		
บุคลากรภายใน		
ผู้บริหาร	1	1.10
ครูผู้สอน	12	13.30
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	7	7.80
บุคลากรภายนอก		
ผู้ปกครอง	65	72.20
ผู้นำชุมชน	5	5.60
รวม	90	100.00
เพศ		
ชาย	43	47.80
หญิง	47	52.20
รวม	90	100.00
ศาสนา		
พุทธ	6	6.70
อิสลาม	84	93.30
รวม	90	100.00
อายุ		
ต่ำกว่า - 30 ปี	9	10.00
31 - 45 ปี	62	68.90
46 - 55 ปี	13	14.40
56 ปีขึ้นไป	6	6.70
รวม	90	100.00

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการทำงาน		
1-10 ปี	11	12.20
11-20 ปี	46	51.10
21-30 ปี	22	24.40
31-40 ปี	10	11.10
41 ปีขึ้นไป	1	1.10
รวม	90	100.00
วุฒิทางการศึกษา		
ประถมศึกษา	42	46.70
มัธยมศึกษา	26	28.90
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	5	5.60
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	17	18.90
รวม	90	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่าจำนวนประชากรผู้ตอบแบบสอบถามที่รวบรวมได้ จำนวน 90 คน จำแนกเป็นบุคลากรภายในโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 1.10 , 13.30 , 7.80 ตามลำดับ และบุคลากรภายนอกโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน คิดเป็นร้อยละ 72.20 , 5.60 ตามลำดับ ประชากรเป็นชายและหญิงมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 47.80 และ 52.20 ตามลำดับ โดยเกือบทั้งหมดนับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 93.30 ด้านอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มที่มีอายุ 31 - 45 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.90 รองลงมา คือ กลุ่มที่มีอายุ 46 - 55 ปี และกลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า - 30 ปี ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 14.40 และ 10.00 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มที่มีอายุ 56 ปีขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.70 ด้านประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 11-20 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.10 รองลงมา กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.40 กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 1-10ปี และ 31 - 40 ปี มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 12.20 และ 11.10 ตามลำดับ สำหรับกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 41 ปีขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็น

ร้อยละ 1.10 ในด้านวุฒิการศึกษา พบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 46.70 รองลงมา ระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 28.90 ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวน 18.90 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ กลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 5.60

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน บ้านเชียรยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน บ้านเชียรยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ทั้ง 6 ด้าน คือการให้บริการชุมชน การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิฯ การประชาสัมพันธ์โรงเรียน ดังแสดงในตารางที่ 4.3 – 4.9

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน
ของโรงเรียนบ้านเข็ชฌา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี จำแนกตามการรับรู้ของ
บุคลากรภายในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียน โดยภาพรวม

การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน	บุคลากรภายในโรงเรียน			บุคลากรภายนอกโรงเรียน		
	μ	σ	ระดับการบริหาร	μ	σ	ระดับการบริหาร
การให้บริการชุมชน	3.00	1.06	ปานกลาง	3.30	0.78	ปานกลาง
การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน	3.42	0.92	ปานกลาง	3.39	0.87	ปานกลาง
การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ	3.57	0.83	มาก	3.59	0.64	มาก
งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.90	0.92	มาก	4.39	0.75	มาก
การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิฯ	2.15	1.03	น้อย	2.17	0.70	น้อย
การประชาสัมพันธ์โรงเรียน	2.95	1.02	ปานกลาง	2.47	0.62	น้อย
รวม	2.97	0.91	ปานกลาง	2.88	0.54	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 พบว่าการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็ชฌา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี จำแนกตามการรับรู้ของบุคลากรภายในโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.90$, $\mu = 3.57$) ตามลำดับ การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน การให้บริการชุมชน การประชาสัมพันธ์โรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.42$, $\mu = 3.00$, $\mu = 2.95$) ตามลำดับ และการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิฯ อยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.15$)

การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็ชฌา อำเภอ ยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี จำแนกตามการรับรู้ของบุคลากรภายนอกโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.39$, $\mu = 3.59$) ตามลำดับการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน การให้บริการชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง

($\mu = 3.39$, $\mu = 3.30$) ตามลำดับ การประชาสัมพันธ์โรงเรียน การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือ มูลนิธิฯ อยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.47$, $\mu = 2.17$) ตามลำดับ

สำหรับผลการวิเคราะห์ ระดับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็รยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ด้านการให้บริการชุมชน มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็รยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ด้านการให้บริการชุมชน จำแนกเป็นรายชื่อ จำแนกตามการรับรู้ของบุคลากรภายในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียน

การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน	บุคลากรภายในโรงเรียน			บุคลากรภายนอกโรงเรียน		
	μ	σ	ระดับการบริหาร	μ	σ	ระดับการบริหาร
ด้านการให้บริการชุมชน						
1. บริการข่าวสารเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชน	2.95	0.88	ปานกลาง	3.39	0.83	ปานกลาง
2. จัดฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นแก่ชุมชน	2.25	0.71	น้อย	1.94	0.83	น้อย
3. บริการอาคาร สถานที่หรือวัสดุครุภัณฑ์ของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่างๆของชุมชน	3.95	1.27	มาก	4.49	1.00	มาก
4. สนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนร่วมพัฒนาชุมชน เช่น พานักเรียนไปทำความสะอาดมัสยิด	3.55	0.88	มาก	3.67	0.88	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน	บุคลากรภายในโรงเรียน			บุคลากรภายนอกโรงเรียน		
	μ	σ	ระดับการบริหาร	μ	σ	ระดับการบริหาร
ด้านการให้บริการชุมชน						
5. จัดให้สนามกีฬาของโรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการออกกำลังกายเล่นกีฬาและนันทนาการของชุมชน	4.35	0.67	มาก	4.53	1.10	มากที่สุด
6. ร่วมจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมและประเพณีกับชุมชน	3.40	0.94	ปานกลาง	3.56	0.84	มาก
7. ส่งเสริมให้สหกรณ์ร้านค้าของโรงเรียนบริการจำหน่ายสินค้าแก่ชุมชน	2.35	0.93	น้อย	3.04	0.90	ปานกลาง
8. ส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนบริการด้านวิชาการแก่ชุมชน	2.60	0.99	ปานกลาง	2.80	1.04	ปานกลาง
9. เปิดบริการห้องสมุดของโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน	3.05	1.35	ปานกลาง	3.23	1.03	ปานกลาง
รวม	3.00	1.06	ปานกลาง	3.30	0.78	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเชียรยา อำเภอชะอวด จังหวัดปัตตานี ด้านการให้บริการชุมชน จำแนกตามการรับรู้ของบุคลากรภายในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า จัดให้สนามกีฬาของโรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการออกกำลังกาย เล่นกีฬา และนันทนาการของชุมชน บริการอาคาร สถานที่หรือวัสดุครุภัณฑ์ของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน สนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนร่วมพัฒนาชุมชน เช่น พานักเรียนไปทำความสะอาดสยัค อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.35$, $\mu = 3.95$, $\mu = 3.55$) ตามลำดับ ร่วมจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมและประเพณีกับชุมชน เปิดบริการห้องสมุดของโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน บริการข่าวสารเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชน ส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนบริการด้านวิชาการแก่

ชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.40$, $\mu=2.60$, $\mu=3.05$, $\mu=2.95$) ตามลำดับ ส่งเสริมให้สหกรณ์ร้านค้าของโรงเรียนบริการจำหน่ายสินค้าแก่ชุมชน จัดฝึกอบรมอาชีพพระยะสันแก่ชุมชน อยู่ในระดับน้อย ($\mu=2.35$, $\mu=2.25$) ตามลำดับ

การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็ชญา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ด้านการให้บริการชุมชน จำแนกตามการรับรู้ของบุคลากรภายนอกโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า จัดให้สนามกีฬาของโรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการออกกำลังกายเล่นกีฬาและนันทนาการของชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.53$) บริการอาคาร สถานที่หรือวัสดุครุภัณฑ์ของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่างๆของชุมชน สนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนร่วม พัฒนาชุมชน เช่น พานักเรียนไปทำความสะอาดมัธยม ร่วมจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมและประเพณีกับชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.49$, $\mu=3.67$, $\mu=3.56$) ตามลำดับ บริการข่าวสารเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชน เปิดบริการห้องสมุดของโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน ส่งเสริมให้สหกรณ์ร้านค้าของโรงเรียน บริการจำหน่ายสินค้าแก่ชุมชนส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนบริการด้านวิชาการแก่ชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.39$, $\mu=3.23$, $\mu=3.04$, $\mu=2.80$) ตามลำดับ จัดฝึกอบรมอาชีพพระยะสันแก่ชุมชน อยู่ในระดับน้อย ($\mu=1.94$)

สำหรับผลการวิเคราะห์ ระดับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็ชญา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานสัมพันธชุมชน
ของโรงเรียนบ้านเคียรยา อำเภอชะหรีง จังหวัดปัตตานี ด้านการรับความช่วยเหลือ
สนับสนุนจากชุมชน จำแนกเป็นรายชื่อ จำแนกตามการรับรู้ของบุคลากรภายใน
โรงเรียน และภายนอกโรงเรียน

การบริหารงานสัมพันธชุมชน	บุคลากรภายในโรงเรียน			บุคลากรภายนอกโรงเรียน		
	μ	σ	ระดับการ บริหาร	μ	σ	ระดับการ บริหาร
ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจาก ชุมชน						
1. ขอความร่วมมือในด้านแรงงานจาก ผู้ปกครองนักเรียนหรือชุมชนในท้องถิ่น เพื่อช่วยในการจัดกิจกรรมของ โรงเรียน	3.95	0.99	มาก	4.33	1.05	มาก
2. ขอความร่วมมือด้านทรัพยากรจาก ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาของ โรงเรียน	3.30	0.97	ปานกลาง	3.54	0.79	มาก
3. เชิญผู้ปกครองหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมา เป็นวิทยากรแก่นักเรียน	3.05	1.19	ปานกลาง	2.91	0.67	ปานกลาง
4. ขอสนับสนุนด้านทุนการศึกษาให้แก่ นักเรียนใน โรงเรียน	2.60	1.27	ปานกลาง	2.17	0.85	น้อย
5. ขอใช้อาคารสถานที่ของชุมชนในการ จัดกิจกรรมของ โรงเรียน เช่น กิจกรรมเข้า ค่ายพักแรมลูกเสือ	2.55	1.14	ปานกลาง	2.26	0.92	น้อย
6. ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนางานประจำปีของ โรงเรียน	2.90	1.07	ปานกลาง	2.46	1.15	น้อย
รวม	3.42	0.92	ปานกลาง	3.39	0.87	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเชียรยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน จำแนกตามการรับรู้ของบุคลากรภายในโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ขอความร่วมมือในด้านแรงงานจากผู้ปกครองนักเรียนหรือชุมชนในท้องถิ่น เพื่อช่วยในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.95$) ขอความร่วมมือด้านทรัพยากรจากท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาของโรงเรียน เชิญผู้ปกครองหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรแก่นักเรียน ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนางานประจำปีของโรงเรียน ขอสนับสนุนด้านทุนการศึกษาแก่นักเรียนในโรงเรียน ขอใช้อาคารสถานที่ของชุมชนในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน เช่น กิจกรรมเข้าค่ายพักแรมลูกเสือ อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.30$, $\mu=3.05$, $\mu=2.90$, $\mu=2.60$, $\mu=2.55$) ตามลำดับ

การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเชียรยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน จำแนกตามการรับรู้ของบุคลากรภายนอกโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ขอความร่วมมือในด้านแรงงานจากผู้ปกครองนักเรียนหรือชุมชนในท้องถิ่น เพื่อช่วยในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน ขอความร่วมมือด้านทรัพยากรจากท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.33$, $\mu=3.54$) ตามลำดับ เชิญผู้ปกครองหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรแก่นักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=2.91$) ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนางานประจำปีของโรงเรียน ขอใช้อาคารสถานที่ของชุมชนในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน เช่น กิจกรรมเข้าค่ายพักแรมลูกเสือ ขอสนับสนุนด้านทุนการศึกษาแก่นักเรียนในโรงเรียน อยู่ในระดับน้อย ($\mu=2.46$, $\mu=2.26$, $\mu=2.17$) ตามลำดับ

สำหรับผลการวิเคราะห์ ระดับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเชียรยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน
ของโรงเรียนบ้านเค็ยรยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ด้านการเสริมสร้าง
ความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ จำแนกเป็นรายชื่อ จำแนกตามการรับรู้
ของบุคลากรภายในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียน

การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน	บุคลากรภายในโรงเรียน			บุคลากรภายนอกโรงเรียน		
	μ	σ	ระดับการบริหาร	μ	σ	ระดับการบริหาร
ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น						
1. จัดให้มีงานประจำปีของโรงเรียนเพื่อให้ ชุมชนได้ชมกิจกรรมผลงานของโรงเรียน	3.20	1.19	ปานกลาง	3.14	1.05	ปานกลาง
2. ประสานงานกับกลุ่มโรงเรียนเพื่อ พัฒนางานทางด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง	3.05	0.75	ปานกลาง	2.50	0.81	น้อย
3. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครู อาจารย์เป็น วิทยากรในการประชุมอบรม สัมมนาทาง วิชาการแก่ชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ	2.95	1.14	ปานกลาง	2.09	1.01	น้อย
4. จัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน กลุ่ม โรงเรียน โดยชุมชนมีส่วนร่วม	4.30	0.73	มาก	3.79	1.03	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน	บุคลากรภายในโรงเรียน			บุคลากรภายนอกโรงเรียน		
	μ	σ	ระดับการบริหาร	μ	σ	ระดับการบริหาร
ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น						
5. ส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นที่ชุมชนและหน่วยงาน อื่นๆ จัดขึ้น	4.10	0.64	มาก	3.63	0.93	มาก
6. เชิญวิทยากรจากสถาบันต่าง ๆ มาบรรยายให้ความรู้แก่ครูหรือนักเรียนตามความเหมาะสม	3.15	0.93	ปานกลาง	3.23	0.87	ปานกลาง
7. ประสานงานและความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชน/เช่น สถานีอนามัย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน เป็นต้น	3.95	0.99	มาก	4.04	0.87	มาก
รวม	3.57	0.83	มาก	3.59	0.64	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็ชฌยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น จำแนกตามการรับรู้ของบุคลากรภายในโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า จัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน โดยชุมชนมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นที่ชุมชนและหน่วยงาน อื่นๆ จัดขึ้น ประสานงานและร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชน เช่น สถานีอนามัย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน เป็นต้น อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.30$, $\mu=4.10$, $\mu=3.95$) ตามลำดับ จัดให้มีงานประจำปีของโรงเรียนเพื่อให้ชุมชนได้ชมกิจกรรม

ผลงานของโรงเรียน เชิญวิทยากรจากสถาบันต่าง ๆ มาบรรยายให้ความรู้แก่ครูหรือนักเรียนตามความเหมาะสม ประสานงานกับกลุ่มโรงเรียนเพื่อพัฒนางานทางด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมสนับสนุนให้ครูอาจารย์เป็นวิทยากรในการประชุมอบรม สัมมนาทางวิชาการแก่ชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.20$, $\mu = 3.15$, $\mu = 3.05$, $\mu = 2.95$) ตามลำดับ

การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็รยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น จำแนกตามการรับรู้ของบุคลากรภายนอกโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประสานงานและร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชน เช่น สถานีอนามัย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การเอกชน เป็นต้น จัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน โดยชุมชนมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นที่ชุมชนและหน่วยงาน อื่นๆ จัดขึ้น อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.04$, $\mu = 3.79$, $\mu = 3.63$) ตามลำดับ เชิญวิทยากรจากสถาบันต่าง ๆ มาบรรยายให้ความรู้แก่ครูหรือนักเรียนตามความเหมาะสม จัดให้มีงานประจำปีของโรงเรียนเพื่อให้ชุมชนได้ชมกิจกรรมผลงานของโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.23$, $\mu = 3.14$) ตามลำดับ ประสานงานกับกลุ่มโรงเรียนเพื่อพัฒนางานทางด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูอาจารย์เป็นวิทยากรในการประชุมอบรม สัมมนาทางวิชาการแก่ชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ อยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.50$, $\mu = 2.09$) ตามลำดับ

สำหรับผลการวิเคราะห์ ระดับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็รยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานสัมพันธชุมชน
ของโรงเรียนบ้านเข็รยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ด้านงานเกี่ยวกับ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็นรายชื่อ จำแนกตามการรับรู้ของ
บุคลากรภายในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียน

การบริหารงานสัมพันธชุมชน	บุคลากรภายในโรงเรียน			บุคลากรภายนอกโรงเรียน		
	μ	σ	ระดับการ บริหาร	μ	σ	ระดับการ บริหาร
งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน						
1. ดำเนินการให้ได้มาซึ่งคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543	3.90	1.29	มาก	4.67	0.82	มากที่สุด
2. ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย แผนพัฒนาของ สถานศึกษาและให้ความเห็นชอบ แผนปฏิบัติการประจำปี	3.85	1.08	มาก	3.69	0.97	มาก
3. จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อยภาคเรียน ละ 2 ครั้ง	4.25	0.85	มาก	4.64	0.83	มากที่สุด
4. ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมกำกับ ติดตามการดำเนินงานตาม นโยบายและแผนปฏิบัติการของ โรงเรียน	3.55	0.82	มาก	3.31	0.69	ปานกลาง
5. ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง สถานศึกษากับชุมชน	3.90	0.96	มาก	4.11	0.86	มาก
รวม	3.90	0.92	มาก	4.39	0.75	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็รยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตาม การรับรู้ของบุคลากรภายในโรงเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.90$) เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง สถานศึกษากับชุมชน ดำเนินการให้ได้มาซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย แผนพัฒนาของสถานศึกษาและให้ความ เห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปี และให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมกำกับ ติดตามการดำเนินงานตามนโยบายและแผนปฏิบัติการของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.25$, $\mu = 3.90$, $\mu = 3.90$, $\mu = 3.85$ และ $\mu = 3.55$) ตามลำดับ

การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็รยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามการรับรู้ของบุคลากรภายนอก โรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ดำเนินการให้ ได้มาซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.67$, $\mu = 4.64$) ตามลำดับ ให้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับ ชุมชน ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย แผนพัฒนาของ สถานศึกษาและให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปี อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.11$, $\mu = 3.69$) ตามลำดับ ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมกำกับ ติดตามการดำเนินงานตาม นโยบายและแผนปฏิบัติการของโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.31$)

สำหรับผลการวิเคราะห์ ระดับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็รยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิ ฯ มีรายละเอียดดัง แสดงในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน
ของโรงเรียนบ้านเชียรยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม
สมาคมหรือมูลนิธิ ฯ จำแนกเป็นรายชื่อ จำแนกตามการรับรู้ของบุคลากรภายใน
โรงเรียน และภายนอกโรงเรียน

การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน	บุคลากรภายในโรงเรียน			บุคลากรภายนอกโรงเรียน		
	μ	σ	ระดับการบริหาร	μ	σ	ระดับการบริหาร
ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิ ฯ						
1. ส่งเสริมจัดตั้งกองทุนหรือมูลนิธิ เกี่ยวกับการศึกษาในโรงเรียน	1.95	0.94	น้อย	2.13	0.97	น้อย
2. ส่งเสริมจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมศิษย์ เก่าโดยใช้โรงเรียนเป็นที่ตั้ง	1.90	0.85	น้อย	1.99	0.84	น้อย
3. ส่งเสริมจัดตั้งสมาคมครู และผู้ปกครอง เพื่อความร่วมมือที่ดีระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชน	2.45	1.23	น้อย	1.91	0.91	น้อย
4. สนับสนุน และให้ความสะดวกในการ ปฏิบัติงานของกลุ่ม ชมรม สมาคมต่าง ๆ	2.70	1.12	ปานกลาง	2.71	1.13	ปานกลาง
5. จัดให้มีงานชุมนุมศิษย์เก่าตาม โครงการ คือหมู่บ้านเกิด โรงเรียนเก่า	2.10	1.11	น้อย	1.81	0.83	น้อย
6. ให้กลุ่ม ชมรม และสมาคมต่าง ๆ มีส่วน ช่วยเหลือส่งเสริมและให้ความร่วมมือใน ด้านต่าง ๆ แก่โรงเรียน	2.35	1.30	น้อย	2.23	0.93	น้อย
รวม	2.15	1.03	น้อย	2.17	0.70	น้อย

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็รยา อำเภอชะหรีง จังหวัดปัตตานี ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิฯ จำแนกตามการรับรู้ของบุคลากรภายในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สนับสนุน และให้ความสะดวกในการปฏิบัติงานของกลุ่ม ชมรม สมาคมต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.70$) ส่งเสริมจัดตั้งสมาคมครู และผู้ปกครองเพื่อความร่วมมือที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ให้กลุ่ม ชมรม และสมาคมต่าง ๆ มีส่วนช่วยเหลือส่งเสริมและให้ความร่วมมือในด้านต่าง ๆ แก่โรงเรียน จัดให้มีงานชุมนุมศิษย์เก่าตามโครงการคือสูบ้านเกิด โรงเรียนเก่า ส่งเสริมจัดตั้งกองทุนหรือมูลนิธิเกี่ยวกับการศึกษาในโรงเรียน และ ส่งเสริมจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมศิษย์เก่าโดยใช้โรงเรียนเป็นที่ตั้ง อยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.45, \mu = 2.35, \mu = 2.10, \mu = 1.95$, และ $\mu = 1.90$) ตามลำดับ

การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็รยา อำเภอชะหรีง จังหวัดปัตตานี ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิฯ จำแนกตามการรับรู้ของบุคลากรภายนอกโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สนับสนุน และให้ความสะดวกในการปฏิบัติงานของกลุ่ม ชมรม สมาคมต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.71$) ให้กลุ่ม ชมรม และสมาคมต่าง ๆ มีส่วนช่วยเหลือส่งเสริมและให้ความร่วมมือในด้านต่าง ๆ แก่โรงเรียน ส่งเสริมจัดตั้งกองทุนหรือมูลนิธิเกี่ยวกับการศึกษาในโรงเรียน ส่งเสริมจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมศิษย์เก่าโดยใช้โรงเรียนเป็นที่ตั้ง ส่งเสริมจัดตั้งสมาคมครู และผู้ปกครองเพื่อความร่วมมือที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จัดให้มีงานชุมนุมศิษย์เก่าตามโครงการคือสูบ้านเกิด โรงเรียนเก่า อยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.23, \mu = 2.13, \mu = 1.99, \mu = 1.91$, และ $\mu = 1.81$) ตามลำดับ

สำหรับผลการวิเคราะห์ ระดับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็รยา อำเภอชะหรีง จังหวัดปัตตานี ด้านด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานสัมพันธชุมชน
ของโรงเรียนบ้านเข็รยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ด้านการประชาสัมพันธ์
โรงเรียน จำแนกเป็นรายชื่อ จำแนกตามการรับรู้ของบุคลากรภายในโรงเรียน
และภายนอกโรงเรียน

การบริหารงานสัมพันธชุมชน	บุคลากรภายในโรงเรียน			บุคลากรภายนอกโรงเรียน		
	μ	σ	ระดับการบริหาร	μ	σ	ระดับการบริหาร
การประชาสัมพันธ์โรงเรียน						
1. จัดให้มีสิ่งพิมพ์หรือ เสียงตามสายเพื่อ เผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน	3.00	1.02	ปานกลาง	2.93	0.70	ปานกลาง
2. ออกเยี่ยมเยียนพบปะครอบครัว ผู้ปกครองนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.40	0.82	ปานกลาง	3.44	0.97	ปานกลาง
3. เชิญผู้ปกครองนักเรียน และประชาชน ในชุมชนมาชมนิทรรศการของโรงเรียน	3.20	0.83	ปานกลาง	2.99	0.78	ปานกลาง
4. ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรใน โรงเรียนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารใน ชุมชนที่ถูกต้องเป็นปัจจุบัน	3.40	1.14	ปานกลาง	2.93	0.76	ปานกลาง
5. จัดให้มีป้ายนิเทศเพื่อเผยแพร่ความรู้ทาง วิชาการหรือข่าวสารของโรงเรียน	3.45	1.14	ปานกลาง	3.39	0.70	ปานกลาง

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน	บุคลากรภายในโรงเรียน			บุคลากรภายนอกโรงเรียน		
	μ	σ	ระดับการบริหาร	μ	σ	ระดับการบริหาร
การประชาสัมพันธ์โรงเรียน						
6. ประชุมผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานเพื่อรายงานผลการปฏิบัติงาน ของโรงเรียน	4.05	0.88	มาก	3.44	0.86	ปานกลาง
7. จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ประจำ โรงเรียนเพื่อให้บริการและอำนวยความสะดวก แก่ผู้ปกครองนักเรียน ประชาชน ในชุมชน และบุคคลอื่นที่มาติดต่องานใน โรงเรียน	2.90	1.29	ปานกลาง	2.01	0.98	น้อย
รวม	2.95	1.02	ปานกลาง	2.47	0.62	น้อย

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็ชชยา อำเภอ ยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ด้านการประชาสัมพันธ์ จำแนกตามการรับรู้ของบุคลากรภายในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=2.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชุมผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรายงานผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.05$) จัดให้มีป้ายนิเทศเพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการหรือข่าวสารของโรงเรียน ออกเยี่ยม เยียนพบปะครอบครัว ผู้ปกครองนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรใน โรงเรียนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารในชุมชนที่ถูกต้องเป็นปัจจุบัน เชิญผู้ปกครองนักเรียน และ ประชาชนในชุมชนมาชมนิทรรศการของโรงเรียน จัดให้มีสิ่งพิมพ์หรือ เสียงตามสายเพื่อ เผยแพร่ ข่าวสารของโรงเรียน และจัดให้มีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ประจำโรงเรียนเพื่อให้บริการและ อำนวยความสะดวกแก่ผู้ปกครองนักเรียน ประชาชนในชุมชน และบุคคลอื่นที่มาติดต่องานใน โรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.45$, $\mu=3.40$, $\mu=3.40$, $\mu=3.20$, $\mu=3.00$, และ $\mu=2.90$) ตามลำดับ

การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็ยรยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ด้านการประชาสัมพันธ์ จำแนกตามการรับรู้ของบุคลากรภายนอกโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\mu=2.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชุมผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรายงานผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ออกเยี่ยมเยียนพบปะครอบครัว ผู้ปกครอง นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ จัดให้มีป้ายนิเทศเพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการหรือข่าวสารของโรงเรียน เชิญผู้ปกครองนักเรียน และประชาชนในชุมชนมาชมนิทรรศการของโรงเรียน จัดให้มีสิ่งพิมพ์หรือเสียงตามสายเพื่อ เผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน และส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียน ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารในชุมชนที่ถูกต้องเป็นปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.39$, $\mu = 3.44$, $\mu = 3.44$, $\mu = 2.99$, $\mu = 2.93$ และ $\mu = 2.93$) ตามลำดับ และจัดให้มีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ประจำโรงเรียนเพื่อให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ปกครองนักเรียน ประชาชนในชุมชน และบุคคลอื่นที่มาติดต่องานในโรงเรียน อยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.01$)

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน บ้านเชียรยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน บ้านเชียรยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ทั้ง 6 ด้าน คือการให้บริการชุมชน การรับความช่วยเหลือ สนับสนุนจากชุมชน การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ งานเกี่ยวกับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิฯ การ ประชาสัมพันธ์โรงเรียน ดังแสดงในตารางที่ 4.10 – 4.15

ตารางที่ 4.10 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน
บ้านเชียรยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ด้านการให้บริการชุมชน จำแนกตาม
ประเภทบุคลากรภายในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียน

ลำดับที่	การให้บริการชุมชน	ความถี่	
		บุคลากรภายใน โรงเรียน	บุคลากรภายนอก โรงเรียน
	<u>ปัญหา</u>		
1.	ชุมชนไม่มาขอใช้บริการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้ เช่นห้องสมุด	18	2
2.	โรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ไม่เพียงพอในการบริการ	11	4
3.	สถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้	8	2
4.	ครูไม่มีเวลามาให้บริการ	2	3
5.	โรงเรียนมีบุคลากรน้อย	3	2

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ลำดับที่	การให้บริการชุมชน	ความถี่	
		บุคลากรภายใน โรงเรียน	บุคลากรภายนอก โรงเรียน
ข้อเสนอแนะ			
1.	ควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นเพิ่มขึ้นเพื่อให้บริการแก่ชุมชน	9	11
2.	ชุมชนควรมาขอใช้บริการต่าง ๆ โดยโรงเรียนอาจเชิญชวนในวันประชุมผู้ปกครองในการรับบริการต่าง ๆ ของโรงเรียน	17	0
3.	โรงเรียนควรจัดให้มีสนามเด็กเล่น สำหรับบริการนักเรียนและเด็กในชุมชน	3	10
4.	ควรจัดหาบุคลากรเพิ่มขึ้น	3	5

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเชียรยา อำเภอชะอวด จังหวัดปัตตานี ด้านการให้บริการชุมชน ตามประเภทบุคลากรภายในโรงเรียน เห็นว่ามีปัญหามากที่สุด คือชุมชนไม่มาขอใช้บริการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้ เช่นห้องสมุด รองลงมา คือโรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ไม่เพียงพอในการบริการ และมีข้อเสนอแนะมากที่สุด คือชุมชนควรมาขอใช้บริการต่าง ๆ โดยโรงเรียนอาจเชิญชวนในวันประชุมผู้ปกครองในการรับบริการต่าง ๆ ของโรงเรียน รองลงมา คือ โรงเรียนควรจัดให้มีสนามเด็กเล่นสำหรับนักเรียนและเด็กในชุมชน

สำหรับประเภทบุคลากรภายนอกโรงเรียน เห็นว่ามีปัญหามากที่สุดคือ โรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ไม่เพียงพอในการบริการ รองลงมา คือครู ไม่มีเวลาให้บริการ และมีข้อเสนอแนะมากที่สุด คือ ควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นเพิ่มขึ้นเพื่อให้บริการแก่ชุมชน รองลงมา คือ โรงเรียนควรจัดให้มีสนามเด็กเล่น สำหรับบริการนักเรียนและเด็กในชุมชน

ตารางที่ 4.11 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเชียรยา อำเภอชะงั้ง จังหวัดปัตตานี ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน จำแนกตาม ประเภทบุคลากรภายในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียน

ลำดับที่	การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน	ความถี่	
		บุคลากรภายในโรงเรียน	บุคลากรภายนอกโรงเรียน
ปัญหา			
1.	ประชาชนในชุมชนมีฐานะยากจน	14	15
2.	ชุมชนไม่ให้ความสำคัญในการสนับสนุน	13	4
3.	ผู้ปกครองไม่มีเวลา	3	14
4.	ผู้ปกครองทำงานนอกพื้นที่ทำให้ไม่ได้ทราบข่าวสารในการขอรับความช่วยเหลือต่าง ๆ ของโรงเรียน	3	6
ข้อเสนอแนะ			
1.	โรงเรียนควรจัดให้มีการฝึกอบรมอาชีพต่าง ๆ เพื่อนำคนในชุมชนมาเป็นวิทยากรในการฝึกอบรม	0	22
2.	โรงเรียนควรให้โอกาสและความสำคัญต่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	4	13
3.	จัดกิจกรรมสัมพันธ์ชุมชนให้มากขึ้น เพื่อเป็นการประสานความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	6	7
4.	กระตุ้นให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแกนนำในการขอความช่วยเหลือต่าง ๆ จากชุมชน เพราะเป็นคนในพื้นที่	5	4

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเชียรยา อำเภอชะงั้ง จังหวัดปัตตานี ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน ตามประเภทบุคลากรภายในโรงเรียน เห็นว่ามีปัญหามากที่สุด คือประชาชนในชุมชนมีฐานะยากจน รองลงมา คือชุมชนไม่ให้ความสำคัญในการสนับสนุน และมีข้อเสนอแนะมากที่สุดคือจัดกิจกรรมสัมพันธ์ชุมชนให้มากขึ้น เพื่อเป็นการประสานความสัมพันธ์กับชุมชนอย่าง

สมัครเสมอ รองลงมา คือ กระตุ้นให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแกนนำในการขอความช่วยเหลือต่าง ๆ จากชุมชน เพราะเป็นคนในพื้นที่

สำหรับประเภทบุคลากรภายนอกโรงเรียน เห็นว่ามีปัญหามากที่สุดคือประชาชนในชุมชนมีฐานะยากจน รองลงมา คือผู้ปกครองไม่มีเวลา และมีข้อเสนอแนะมากที่สุด คือ โรงเรียนควรจัดให้มีการฝึกอบรมอาชีพต่าง ๆ เพื่อนำคนในชุมชนมาเป็นวิทยากรในการฝึกอบรม รองลงมา คือโรงเรียนควรให้โอกาสและความสำคัญต่อภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตารางที่ 4.12 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็ชฌา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ จำแนกตามประเภทบุคลากรภายในโรงเรียน และบุคลากรภายนอกโรงเรียน

ลำดับที่	การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ	ความถี่	
		บุคลากรภายในโรงเรียน	บุคลากรภายนอกโรงเรียน
ปัญหา			
1.	ครู ไม่มีเวลา เนื่องจากภาระงานประจำ	17	6
2.	ชุมชนมีเวลาว่างต่างกัน ทำให้การร่วมมือประสานงานเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก	8	8
3.	ขาดงบประมาณในการจัดกิจกรรม	7	0
4.	ครูไม่ใช้บุคลากรในพื้นที่	0	5
ข้อเสนอแนะ			
1.	โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่ชุมชนมีส่วนร่วมให้มากขึ้น	4	29
2.	ผู้บริหารและครูควรศึกษาวัฒนธรรมของคนในชุมชน	3	14
3.	ควรจัดหาครูบุคลากรที่เป็นคนในชุมชน เช่น ครูอัตราจ้าง หรือ พนักงานราชการ	0	8

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็ชชะอำ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ ตามประเภทบุคลากรภายในโรงเรียน เห็นว่ามีปัญหามากที่สุด คือครูไม่มีเวลา เนื่องจากภาระงานประจำ รองลงมา คือชุมชนมีเวลาว่างต่างกัน ทำให้การร่วมมือประสานงานเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก ข้อเสนอแนะมากที่สุด คือโรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่ชุมชนมีส่วนร่วมให้มากขึ้น รองลงมา คือ ผู้บริหารและครูควรศึกษาวัฒนธรรมของคนในชุมชน

สำหรับประเภทบุคลากรภายนอกโรงเรียน เห็นว่ามีปัญหามากที่สุดคือชุมชนมีเวลาว่างต่างกัน ทำให้การร่วมมือประสานงานเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก รองลงมา คือครูไม่มีเวลา เนื่องจากภาระงานประจำ และมีข้อเสนอแนะมากที่สุด คือ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่ชุมชนมีส่วนร่วมให้มากขึ้น รองลงมา คือผู้บริหารและครูควรศึกษาวัฒนธรรมของคนในชุมชน

ตารางที่ 4.13 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็ชชะอำ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประเภทบุคลากรภายในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียน

ลำดับที่	งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ความถี่	
		บุคลากรภายในโรงเรียน	บุคลากรภายนอกโรงเรียน
ปัญหา			
1.	คณะกรรมการสถานศึกษามีวุฒิการศึกษาต่ำ	11	18
2.	คณะกรรมการสถานศึกษาไม่มีบทบาทในการเสนอแนะ	9	13
3.	คณะกรรมการสถานศึกษาไม่มีเวลา	0	17
4.	คณะกรรมการสถานศึกษาไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง	2	13
5.	ชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการได้เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา	12	0

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ลำดับที่	งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ความถี่	
		บุคลากรภายใน โรงเรียน	บุคลากรภายนอก โรงเรียน
<u>ข้อเสนอแนะ</u>			
1.	โรงเรียนควรให้ความรู้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาให้เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง	10	11
2.	ควรให้เยาวชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อจะได้เสนอความคิดครอบคลุมทุกด้าน	6	14
3.	ควรหาเวลาที่ทุกคนว่างจากการทำงานมาร่วมกันหารือ	5	12
4.	โรงเรียนควรสร้างความเข้าใจกับชุมชนให้เห็นความสำคัญของการได้เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา	4	8
5.	ควรหาวิธีการให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	1	4

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเทียรยา อำเภอชะهير จังหวัดปัตตานี ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามประเภทบุคลากรภายในโรงเรียน เห็นว่ามีปัญหามากที่สุด คือ โรงเรียนควรให้ความรู้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาให้เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง รองลงมา คือคณะกรรมการสถานศึกษามีวุฒิการศึกษาดำ ข้อเสนอแนะมากที่สุด คือโรงเรียนควรให้ความรู้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาให้เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง รองลงมา คือ ควรให้เยาวชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อจะได้เสนอความคิดครอบคลุมทุกด้าน

สำหรับประเภทบุคลากรภายนอกโรงเรียน เห็นว่ามีปัญหามากที่สุดคือคณะกรรมการสถานศึกษามีวุฒิการศึกษาดำ รองลงมา คือคณะกรรมการสถานศึกษาไม่มีเวลา และมีข้อเสนอแนะมากที่สุด คือ ควรให้เยาวชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อจะได้เสนอความคิดครอบคลุมทุกด้าน รองลงมา คือควรหาเวลาที่ทุกคนว่างจากการทำงานมาร่วมกันหารือ

ตารางที่ 4.14 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็ชญา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิฯ จำแนกตามประเภทบุคลากรภายในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียน

ลำดับที่	การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิฯ	ความถี่	
		บุคลากรภายในโรงเรียน	บุคลากรภายนอกโรงเรียน
ปัญหา			
1	ไม่มีผู้นำกลุ่มที่จะจัดตั้งกลุ่ม ชมรม	13	8
2.	ชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการตั้งกลุ่ม ชมรม	15	4
3.	ชุมชนไม่มีเวลาในการจัดตั้งชมรม	7	10
4.	ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญในการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม	3	4
ข้อเสนอแนะ			
1.	ส่งเสริมให้ชุมชนเห็นความสำคัญของการตั้งกลุ่ม ชมรม	8	11
2.	ควรสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ชุมชนก่อนจึงจะดำเนินงานได้	5	10
3.	ผู้บริหารและชุมชนควรให้ความสำคัญในการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม เพื่อจะได้ร่วมมือกันในการทำงาน	5	7
4.	โรงเรียนกระตุ้นให้เกิดผู้นำเพื่อจัดตั้งชมรม	7	4

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็ชญา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิฯ ตามประเภทบุคลากรภายในโรงเรียน เห็นว่ามีปัญหามากที่สุด คือชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการตั้งกลุ่ม ชมรม รองลงมา คือ ไม่มีผู้นำกลุ่มที่จะจัดตั้งกลุ่ม ชมรม และมีข้อเสนอแนะมากที่สุด คือส่งเสริมให้ชุมชนเห็นความสำคัญของการตั้งกลุ่ม ชมรม รองลงมา คือโรงเรียนกระตุ้นให้เกิดผู้นำเพื่อจัดตั้งชมรม

สำหรับประเภทบุคลากรภายนอกโรงเรียน เห็นว่ามีปัญหามากที่สุดคือชุมชนไม่มีเวลาในการจัดตั้งชมรม รองลงมา คือ ไม่มีผู้นำกลุ่มที่จะจัดตั้งกลุ่ม ชมรม และมีข้อเสนอแนะมากที่สุด คือ ส่งเสริมให้ชุมชนเห็นความสำคัญของการตั้งกลุ่ม ชมรม รองลงมา คือ ควรสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ชุมชนก่อนจึงจะดำเนินงานได้

ตารางที่ 4.15 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเชียรยา อำเภอชะอวด จังหวัดปัตตานี ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน จำแนกตามประเภทบุคลากรภายในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียน

ลำดับที่	การประชาสัมพันธ์โรงเรียน	ความถี่	
		บุคลากรภายในโรงเรียน	บุคลากรภายนอกโรงเรียน
ปัญหา			
1.	โรงเรียนไม่ได้จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง	12	11
2.	โรงเรียนขาดเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ประจำโรงเรียน	4	17
3.	ชุมชนไม่ค่อยให้ความสนใจด้านข่าวสาร	10	6
4.	งบประมาณไม่เพียงพอในการจัดทำสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ	9	6
ข้อเสนอแนะ			
1.	ควรจัดทำป้ายนิเทศให้มีสีสันสวยงามเพื่อดึงดูดความสนใจ	0	29
2.	ควรส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับชุมชน	10	5
3.	ควรจัดเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ประจำโรงเรียน	4	10
4.	ควรประสานกับองค์กรในท้องถิ่นในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เช่น มัสยิด โดยให้แจ้งทางเครื่องขยายเสียงชุมชน	5	6

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของ โรงเรียนบ้านเข็รยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ตามประเภท นุเคราะห์ภายในโรงเรียน เห็นว่ามีปัญหามากที่สุด คือ โรงเรียนไม่ได้จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์ อย่างต่อเนื่อง รองลงมา คือชุมชนไม่ค่อยให้ความสนใจด้านข่าวสาร และมีข้อเสนอแนะมากที่สุด คือควรส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับชุมชน รองลงมา คือ ควรประสานกับองค์กรในท้องถิ่นในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เช่น มัสยิด โดยให้ แจ้งทางเครื่องขยายเสียงชุมชน

สำหรับประเภทนุเคราะห์ภายนอกโรงเรียน เห็นว่ามีปัญหามากที่สุดคือ โรงเรียนขาด เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ประจำโรงเรียน รองลงมา คือ โรงเรียนไม่ได้จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์ อย่างต่อเนื่อง และมีข้อเสนอแนะมากที่สุด คือ ควรจัดทำป้ายนิเทศให้มีสีสันสวยงามเพื่อดึงดูด ความสนใจ รองลงมา คือควรจัดเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ประจำโรงเรียน

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวถึงสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็ชฌรยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี จำแนกตามการรับรู้ของบุคลากรภายใน โรงเรียน และบุคลากรภายนอกโรงเรียน
2. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็ชฌรยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี จำแนกตามประเภทของบุคลากรภายใน โรงเรียน และบุคลากรภายนอกโรงเรียน

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรประกอบด้วยบุคลากรภายใน โรงเรียน จำนวน 20 คน และบุคลากรภายนอกโรงเรียน จำนวน 70 คน

ตัวแปรที่ศึกษาแบ่งเป็น

1.2.1 ตัวแปรพื้นฐาน ได้แก่ บุคลากรภายนอก และบุคลากรภายในโรงเรียนบ้านเข็ชฌรยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

1.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

1. การให้บริการชุมชน
2. การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน
3. การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ
4. งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม และมูลนิธิ
6. ประชาสัมพันธ์โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของประชากร ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็รยา อำเภอชะหรีง จังหวัดปัตตานี จากขอบข่ายการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน 6 ด้าน เป็นมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็รยา อำเภอชะหรีง จังหวัดปัตตานี : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเข็รยา

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งและรับแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 90 ฉบับ ได้รับตอบกลับคืนมาครบร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็รยา อำเภอชะหรีง จังหวัดปัตตานี จำแนกตามการรับรู้ของบุคลากรภายในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ อยู่ในระดับมาก การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน การให้บริการชุมชน การประชาสัมพันธ์โรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง และการจัดตั้งกลุ่มชมรม สมาคมหรือมูลนิธิ อยู่ในระดับน้อย และจำแนกตามการรับรู้ของบุคลากรภายนอกโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ อยู่ในระดับมาก การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน การให้บริการชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง การประชาสัมพันธ์โรงเรียน การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิ อยู่ในระดับน้อย

1.3.2 ปัญหาและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็รยา อำเภอชะหรีง จังหวัดปัตตานี จำแนกตามประเภทของบุคลากรภายในโรงเรียน และบุคลากรภายนอกโรงเรียน ปรากฏดังนี้

1. ด้านการบริการชุมชน ประเภทของบุคลากรภายในโรงเรียน เห็นว่ามีปัญหา คือชุมชนไม่มาขอใช้บริการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้ เช่นห้องสมุด โรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ไม่เพียงพอในการบริการ สถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ โรงเรียนมีบุคลากรน้อย ครูไม่มีเวลาให้บริการ ข้อเสนอแนะ ชุมชนควรมาขอใช้บริการต่าง ๆ โดย

โรงเรียนอาจเชิญชวนในวันประชุมผู้ปกครองในการรับบริการต่าง ๆ ของโรงเรียน ควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นเพิ่มขึ้นเพื่อให้บริการแก่ชุมชน โรงเรียนควรจัดให้มีสนามเด็กเล่น สำหรับบริการนักเรียนและเด็กในชุมชน ควรจัดหาบุคลากรเพิ่มขึ้น สำหรับประเภทของบุคลากรภายนอกโรงเรียน เห็นว่ามีปัญหาโรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ไม่เพียงพอในการบริการ ครูไม่มีเวลาให้บริการ ชุมชนควรมาขอใช้บริการต่าง ๆ โดยโรงเรียนอาจเชิญชวนในวันประชุมผู้ปกครองในการรับบริการต่าง ๆ ของโรงเรียน สถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ โรงเรียนมีบุคลากรน้อย ข้อเสนอแนะควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นเพิ่มขึ้นเพื่อให้บริการแก่ชุมชน โรงเรียนควรจัดให้มีสนามเด็กเล่น สำหรับบริการนักเรียนและเด็กในชุมชน ควรจัดหาบุคลากรเพิ่มขึ้น

2. ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน ประเภทของบุคลากรภายในโรงเรียน เห็นว่ามีปัญหาประชาชนในชุมชนมีฐานะยากจน ชุมชนไม่ให้ความสำคัญในการสนับสนุน ผู้ปกครองไม่มีเวลา ผู้ปกครองทำงานนอกพื้นที่ทำให้ไม่ได้ทราบข่าวสารในการขอรับความช่วยเหลือต่าง ๆ ของโรงเรียน ข้อเสนอแนะ จัดกิจกรรมสัมพันธ์ชุมชนให้มากขึ้น เพื่อเป็นการประสานความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ กระตุ้นให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแกนนำในการขอความช่วยเหลือต่าง ๆ จากชุมชน เพราะเป็นคนในพื้นที่ โรงเรียนควรให้โอกาสและความสำคัญต่อภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับประเภทของบุคลากรภายนอกโรงเรียน เห็นว่ามีปัญหาประชาชนในชุมชนมีฐานะยากจน ผู้ปกครองไม่มีเวลา ผู้ปกครองทำงานนอกพื้นที่ทำให้ไม่ได้ทราบข่าวสารในการขอรับความช่วยเหลือต่าง ๆ ของโรงเรียน ชุมชนไม่ให้ความสำคัญในการสนับสนุน ข้อเสนอแนะ โรงเรียนควรจัดให้มีการฝึกอบรมอาชีพต่าง ๆ เพื่อนำคนในชุมชนมาเป็นวิทยากรในการฝึกอบรม โรงเรียนควรให้โอกาสและความสำคัญต่อภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดกิจกรรมสัมพันธ์ชุมชนให้มากขึ้น เพื่อเป็นการประสานความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ กระตุ้นให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแกนนำในการขอความช่วยเหลือต่าง ๆ จากชุมชน เพราะเป็นคนในพื้นที่

3. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ ประเภทของบุคลากรภายในโรงเรียน เห็นว่ามีปัญหา ครูไม่มีเวลา เนื่องจากภาระงานประจำ ชุมชนมีเวลาว่างต่างกัน ทำให้การร่วมมือประสานงานเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก ขาดงบประมาณในการจัดกิจกรรม ข้อเสนอแนะ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่ชุมชนมีส่วนร่วมให้มากขึ้น ผู้บริหารและครูควรศึกษาวัฒนธรรมของคนในชุมชน สำหรับประเภทของบุคลากรภายนอกโรงเรียน เห็นว่ามีปัญหาชุมชนมีเวลาว่างต่างกัน ทำให้การร่วมมือประสานงานเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก ครูไม่มีเวลา เนื่องจากภาระงานประจำ ครูไม่ใช่นักวิชาการในพื้นที่ ข้อเสนอแนะ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่

ชุมชนมีส่วนร่วมให้มากขึ้น ผู้บริหารและครูควรศึกษาวัฒนธรรมของคนในชุมชน ควรจัดหาครู บุคลากรที่เป็นคนในชุมชน เช่น ครูอัตราจ้าง หรือพนักงานราชการ

4. ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเภทของ บุคลากรภายใน โรงเรียน เห็นว่ามีปัญหา ชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการได้เป็นคณะกรรมการ สถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษามีวุฒิการศึกษาค่ำ คณะกรรมการสถานศึกษาไม่มีบทบาทใน การเสนอแนะ คณะกรรมการสถานศึกษาไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ข้อเสนอแนะ โรงเรียนควรให้ความรู้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาให้เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ควรให้ เขาชวนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อจะได้เสนอความคิดครอบคลุมทุกด้าน ควรหา เวลาที่ทุกคนว่างจากการทำงานมาร่วมกันหารือ โรงเรียนควรสร้างความเข้าใจกับชุมชนให้เห็น ความสำคัญของการได้เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ควรหาวิธีการให้คณะกรรมการสถานศึกษา ได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น สำหรับประเภทของบุคลากรภายนอกโรงเรียน เห็นว่ามีปัญหา คณะกรรมการสถานศึกษามีวุฒิการศึกษาค่ำ คณะกรรมการสถานศึกษาไม่มีเวลา คณะกรรมการ สถานศึกษาไม่มีบทบาทในการเสนอแนะ ข้อเสนอแนะ คณะกรรมการสถานศึกษาไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของ ตนเอง ข้อเสนอแนะ ควรให้เขาชวนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อจะได้เสนอความคิด ครอบคลุมทุกด้าน ควรหาเวลาที่ทุกคนว่างจากการทำงานมาร่วมกันหารือ โรงเรียนควรให้ความรู้ แก่คณะกรรมการสถานศึกษาให้เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง โรงเรียนควรสร้างความเข้าใจ กับชุมชนให้เห็นความสำคัญของการได้เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ควรหาวิธีการให้ คณะกรรมการสถานศึกษาได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

5. ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิฯ ประเภทของบุคลากร ภายในโรงเรียน เห็นว่ามีปัญหาชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการตั้งกลุ่ม ชมรม ไม่มีผู้นำกลุ่มที่จะ จัดตั้งกลุ่ม ชมรม ชุมชนไม่มีเวลาในการจัดตั้งชมรม ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญในการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม ข้อเสนอแนะ ส่งเสริมให้ชุมชนเห็นความสำคัญของการตั้งกลุ่ม ชมรม ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ชุมชนก่อนจึงจะดำเนินงานได้ผู้บริหารและชุมชนควรให้ความสำคัญในการจัดตั้ง กลุ่ม ชมรม เพื่อจะได้ร่วมมือกันในการทำงาน โรงเรียนกระตุ้นให้เกิดผู้นำเพื่อจัดตั้งชมรม สำหรับประเภทของบุคลากรภายนอกโรงเรียน เห็นว่ามีปัญหา ชุมชนไม่มีเวลาในการจัดตั้งชมรม ไม่มีผู้นำกลุ่มที่จะจัดตั้งกลุ่ม ชมรม ชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการตั้งกลุ่ม ชมรม ผู้บริหาร ไม่ให้ความสำคัญในการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม ข้อเสนอแนะ ส่งเสริมให้ชุมชนเห็นความสำคัญของการ ตั้งกลุ่ม ชมรม ควรสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ชุมชนก่อนจึงจะดำเนินงานได้ ผู้บริหารและชุมชน ควรให้ความสำคัญในการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม เพื่อจะได้ร่วมมือกันในการทำงาน โรงเรียนกระตุ้นให้ เกิดผู้นำเพื่อจัดตั้งชมรม

6. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียนประเภทของบุคลากรภายใน เห็นว่ามี ปัญหา โรงเรียนไม่ได้จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ชุมชนไม่ค่อยให้ความสนใจด้าน ข่าวสาร งบประมาณไม่เพียงพอในการจัดทำสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ โรงเรียนขาดเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ประจำโรงเรียน ข้อเสนอแนะ ควรส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับชุมชน ควรประสานกับองค์กรในท้องถิ่นในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เช่น มัสยิด โดยให้แจ้งทางเครือข่ายเสียงชุมชน ควรจัดเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ประจำโรงเรียน สำหรับประเภทของบุคลากรภายนอกโรงเรียน เห็นว่ามีปัญหาโรงเรียนขาดเจ้าหน้าที่ ประชาสัมพันธ์ประจำโรงเรียน โรงเรียนไม่ได้จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ชุมชนไม่ ค่อยให้ความสนใจด้านข่าวสารงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดทำสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ข้อเสนอแนะ ควรจัดทำป้ายนิเทศให้มีสีสันสวยงามเพื่อดึงดูดความสนใจ ควรจัดเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ประจำ โรงเรียน ควรประสานกับองค์กรในท้องถิ่นในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เช่น มัสยิด โดยให้แจ้ง ทางเครือข่ายเสียงชุมชน ควรส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็น ผู้ที่ใกล้ชิดกับชุมชน

2. อภิปรายผล

ข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังต่อไปนี้

2.1 จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าบุคลากรภายในโรงเรียน และบุคลากรภายนอกโรงเรียนมี การรับรู้เกี่ยวกับการบริหารสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเชียรยา อำเภอชะอวด จังหวัดปัตตานี ไม่แตกต่างกัน คือโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรัญ บุรีภักดิ์ (2537:บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ ผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดพัทลุง พบว่าการปฏิบัติงาน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียน ครู อาจารย์ กรรมการสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง ไพฑูรย์ ยา ไทย (2538:บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน ตามการรับรู้ของผู้นำชุมชนและผู้ปกครองในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่าการรับรู้ของผู้นำ ชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับปาน กลาง อำนวย คงทอง (2540:51) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่าโดย

ภาพรวมและรายชื่อประกอบ อยู่ในระดับปานกลาง ว่าที่ร้อยตรีชรุณ สุนทรนนท์ (2546 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตาม การรับรู้ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระนอง ผลการวิจัย พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอนมีการรับรู้เกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง ในการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยที่ออกมาเช่นนี้ ซึ่งบุคลากรภายใน โรงเรียนและบุคลากรภายนอกโรงเรียนมี การรับรู้ที่ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน ไม่ใช่งานหลักของ โรงเรียน เป็นงานที่สนับสนุนและการเอื้อประโยชน์อำนวยความสะดวกเท่านั้น การบริหารงาน สัมพันธ์ชุมชนจึงให้ความสำคัญในระดับหนึ่ง และอีกประการหนึ่งในการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างชุมชนนั้น จะต้องมีการจัดกิจกรรมร่วมกัน และต้องใช้งบประมาณในการจัดกิจกรรม ดังกล่าว ซึ่งทางโรงเรียนมีงบประมาณน้อย และชุมชน โดยส่วนใหญ่มีฐานะยากจน และไม่ทราบ ถึงงานบริการบางอย่างที่ทางโรงเรียนจัดให้ เช่น งานห้องสมุด การบริการจำหน่ายสินค้าของ สหกรณ์โรงเรียน เพราะโรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ในเรื่องดังกล่าว สำหรับการก่อตั้งกลุ่ม ชมรม นั้น ชุมชนโดยส่วนใหญ่มีการศึกษาค่อนข้างน้อย และไม่ค่อยกล้าแสดงความคิดเห็น จึงขาด ผู้นำในการที่จะก่อตั้งกลุ่ม ชมรม เพื่อสร้างความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษาของนักเรียน

เป็นที่น่าสังเกตว่าด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับ มาก อาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นบุคคลที่เป็นสื่อกลางระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผู้บริหารจึงให้ความสำคัญกับงานด้านนี้มาก ตาม ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ซึ่งกำหนดให้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา โดยมีบทบาทหน้าที่เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตลอดจนประสานงาน กับองค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชน และมีส่วนในการ พัฒนาชุมชนและท้องถิ่น และงานด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิฯ อยู่ในระดับ น้อย อาจเป็นเพราะว่าชุมชน ไม่มีเวลาในการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิฯ เพราะต้อง ทำงานนอกพื้นที่ และที่สำคัญ ไม่มีแกนนำในการจัดตั้งกลุ่ม แต่ที่บุคลากรภายใน โรงเรียนและ บุคลากรภายนอก โรงเรียนมีระดับการรับรู้ต่างกันก็คืองานประชาสัมพันธ์โรงเรียน ซึ่งบุคลากร ภายใน โรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับบุคลากรภายนอก อยู่ในระดับน้อย อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรภายใน โรงเรียน เห็นว่า ได้พยายามประชาสัมพันธ์งานของ โรงเรียน ไปบ้าง อาทิเช่นการ จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ และได้จัดทำสิ่งพิมพ์ในบางโอกาส แจกข่าวประชาสัมพันธ์ แจกจ่าย

ให้กับชุมชน เช่นวารสารเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมรอมฎอนสัมพันธ์ และได้มีการแจ้งข่าวสารต่าง ๆ ผ่านคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับบุคลากรภายนอกโรงเรียน อยู่ในระดับน้อย อาจเป็นเพราะว่า การจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ หรือวารสาร ได้จัดทำในบางโอกาสไม่เพียงพอสำหรับข้อมูลในการรับรู้ของชุมชน และทางโรงเรียนก็ไม่ได้มีการจัดเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ประจำโรงเรียนไว้สำหรับติดต่อกงานในโรงเรียน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงน่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเชียรยา อำเภอชะหรีง จังหวัดปัตตานี ตามการรับรู้ของบุคลากรภายในโรงเรียน และบุคลากรภายนอกโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าบุคลากรภายในโรงเรียน และบุคลากรภายนอกโรงเรียน มีปัญหาและข้อเสนอแนะ คือด้านการบริการชุมชน บุคลากรภายในโรงเรียนเห็นว่าปัญหาชุมชนไม่มาขอใช้บริการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้ เช่นห้องสมุด มีจำนวนผู้ตอบมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่าห้องสมุดของโรงเรียนมีหนังสือมากพอสำหรับบริการคนในชุมชน และเป็นหนังสือใหม่ ๆ ที่ควรเผยแพร่ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อชุมชนในการเสริมสร้างความรู้ แต่บุคลากรภายนอกโรงเรียน มีจำนวนผู้ตอบน้อย อาจเป็นเพราะว่า เนื่องจากชุมชนโดยส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการศึกษาและอ่านหนังสือไม่ออก จึงไม่เห็นความจำเป็นในการรับบริการจากห้องสมุด อีกทั้งโรงเรียนก็ไม่ได้มีการเชิญชวน หรือแนะนำให้มาใช้บริการดังกล่าวมากนัก สำหรับข้อเสนอแนะ จะเห็นได้ว่าบุคลากรภายนอกโรงเรียน มีจำนวนผู้ตอบมาก ที่เห็นว่าโรงเรียนควรจัดให้มีสนามเด็กเล่น สำหรับบริการนักเรียนและเด็กในชุมชน อาจเป็นเพราะว่า สนามเด็กเล่นของโรงเรียนมีน้อยไม่เพียงพอทั้งกับจำนวนเด็กในชุมชน ซึ่งจะมองในจำนวนของเด็กในชุมชนทั้งหมด แต่บุคลากรภายในโรงเรียน มีจำนวนผู้เสนอแนะน้อย อาจเป็นเพราะว่า สนามเด็กเล่นในโรงเรียนมีจำนวนเพียงพอสำหรับนักเรียนในโรงเรียน อีกทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนนั้นก็มีส่วนช่วยในการออกกำลังกาย เสริมกล้ามเนื้อ ให้แก่นักเรียน

ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน บุคลากรภายในโรงเรียนและบุคลากรภายนอกโรงเรียน เห็นว่าปัญหาประชาชนในชุมชนมีฐานะยากจน เป็นปัญหามากที่สุด ซึ่งมีจำนวนผู้ตอบที่มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน อาจเป็นเพราะว่า ชุมชนโดยส่วนใหญ่ทำอาชีพรับจ้าง ก่อสร้าง ทำน้ำตาลแวนจำหน่าย รายได้น้อย จึงไม่มีทุนที่จะช่วยเหลือในเรื่องการเงิน ให้กับทางโรงเรียน ข้อเสนอแนะที่บุคลากรภายนอกโรงเรียน มีจำนวนผู้ตอบมาก คือ โรงเรียนควรจัดให้มีการฝึกอบรมอาชีพต่าง ๆ เพื่อนำคนในชุมชนมาเป็นวิทยากรในการฝึกอบรม เนื่องจากชุมชนไม่มีทุนทรัพย์จึงเห็นว่าภูมิปัญญาที่ตนเองมีอยู่จะช่วยทางโรงเรียนได้

ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ บุคลากรภายในโรงเรียน เห็นว่า ปัญหาครู ไม่มีเวลา เนื่องจากภาระงานประจำ มีจำนวนผู้ตอบมาก อาจเป็นเพราะว่าครูโดยส่วนใหญ่ นอกจากทำหน้าที่หลักคือการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนแล้ว ยังต้องทำหน้าที่เกี่ยวกับงานฝ่ายต่าง ๆ เช่น งานธุรการ งานพัสดุและบัญชี โครงการต่าง ๆ ที่ต้องรับผิดชอบการฝึกอบรมต่าง ๆ จึงมองว่าเป็นปัญหาในการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ เพราะไม่มีเวลา แต่บุคลากรภายนอกโรงเรียน มีผู้ตอบจำนวนน้อย อาจเป็นเพราะว่าชุมชนไม่ทราบถึงภาระงานหน้าที่ของครู คิดว่าครูมีหน้าที่สอนเพียงอย่างเดียว สำหรับข้อเสนอแนะ บุคลากรภายนอกโรงเรียน มีจำนวนผู้ตอบมาก คือ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่ชุมชนมีส่วนร่วมให้มากขึ้น อาจเป็นเพราะว่า ในการจัดกิจกรรมสัมพันธ์ชุมชน โดยส่วนใหญ่ทางโรงเรียนจะมีการแจกจ่ายอาหารกลางวัน ขนม และของรางวัลมากมาย สำหรับผู้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การแข่งขันกีฬา สัมพันธ์ชุมชน การร่วมงานรอมฎอนสัมพันธ์ อีกทั้งเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหาร ครู กับชุมชน ซึ่งในทุกครั้งที่ได้พบปะกันจะมีการปรึกษาหารือเกี่ยวกับบุตรหลานของตน ในการเรียนการสอน พฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งบางครั้งต้องใช้เวลาในการปรึกษา หรือร่วมแก้ปัญหา ซึ่งหากพบปะส่วนตัวก็ไม่มีโอกาสมากนัก เพราะภาระงานของครู กอปรกับผู้ปกครอง บางรายต้องทำงานนอกพื้นที่ จึงต้องใช้เวลาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เป็นหนทางหรือโอกาสในการปรึกษาหารืออีกทางหนึ่ง สำหรับบุคลากรภายในโรงเรียน ที่มีจำนวนผู้ตอบน้อย อาจเป็นเพราะว่า ในแต่ละปีการศึกษา โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอยู่มาก เช่น กิจกรรมกีฬาสัมพันธ์ชุมชน รอมฎอนสัมพันธ์ อาซูรอสัมพันธ์ ซึ่งเหมาะสมกับขนาดของโรงเรียน และโรงเรียนก็เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ชุมชนและครูต่างก็เป็นกันเอง และการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งต้องใช้งบประมาณเป็นอย่างมาก

ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน บุคลากรภายในโรงเรียน และบุคลากรภายนอกโรงเรียน ต่างเห็นว่าคณะกรรมการสถานศึกษามีวุฒิการศึกษาต่ำ มีจำนวนผู้ตอบใกล้เคียงกัน อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการสถานศึกษา โดยส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ซึ่งไม่มีผู้ที่จบปริญญาตรี ยกเว้น ตัวแทนครู กับผู้บริหารโรงเรียนเท่านั้น จึงทำให้ความคิดเห็นบางครั้งต่างมองคนละมุม ไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาโรงเรียน สำหรับข้อเสนอแนะ โรงเรียนควรให้ความรู้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการสถานศึกษายังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน โดยส่วนใหญ่เมื่อมีการจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาทุกครั้ง บางครั้งคณะกรรมการก็ไม่ได้เสนอแนวคิดในเรื่องที่ปรึกษาหารือมากนัก โดยส่วนใหญ่จะเป็นตัวแทนครู และผู้บริหารเป็นผู้นำเสนอ และตนเป็นผู้สนับสนุนเท่านั้น จึงทำให้ไม่มีบทบาทสำคัญ

ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิ มีบุคลากรภายในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียน มีจำนวนผู้ตอบมาก คือไม่มีผู้นำกลุ่มที่จะจัดตั้งกลุ่ม ชมรม อาจเป็นเพราะว่า ชุมชนโดยส่วนใหญ่มองไม่เห็นความสำคัญในการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม และไม่รู้วัตถุประสงค์ที่จะจัดตั้ง อีกทั้งไม่มีงบประมาณในการสนับสนุนในส่วนนี้ สำหรับข้อเสนอแนะนั้น ควรส่งเสริมให้ชุมชนเห็นความสำคัญของการตั้งกลุ่ม ชมรม อาจเป็นเพราะว่า หากมีการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิขึ้น จะทำให้เป็นศูนย์กลางในการติดต่อระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน ด้วยภาระหน้าที่ประจำของครูที่มาก และชุมชนต้องทำงานนอกพื้นที่ บางครั้งเวลาในการพบปะหรือพูดคุยปรึกษาหารือกันมีน้อย หากมีกลุ่ม หรือชมรมเกิดขึ้น ก็สามารถที่จะเป็นผู้ประสานงาน ส่วนนี้ได้ และยังช่วยให้ชุมชนเป็นเกราะป้องกัน โรงเรียนอีกทางหนึ่งด้วย

ด้านประชาสัมพันธ์โรงเรียน บุคลากรภายใน โรงเรียนและบุคลากรภายนอกโรงเรียน ต่างมองว่า ปัญหาโรงเรียนไม่ได้จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เป็นปัญหาที่มีจำนวนผู้ตอบมาก อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันมีโครงการมากมายที่เกิดขึ้นจากรัฐบาล ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วก็จะเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ให้มีความยั่งยืนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ชุมชน จึงอยากที่จะรู้ข่าวสารต่าง ๆ ผ่านการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน เพื่อจะ ได้รับรู้ถึงสิทธิและผลประโยชน์ที่จะได้รับ เช่น โครงการนโยบายเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ สำหรับข้อเสนอแนะบุคลากรภายนอกโรงเรียน เห็นว่าควรจัดทำป้ายนิเทศให้มีสีสันสวยงามเพื่อดึงดูดความสนใจ อาจเป็นเพราะว่า ข่าวสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลวิชาการ ซึ่งชุมชนบางครั้งไม่เข้าใจในภาษา จึงไม่เป็นที่น่าสนใจมากนัก หากเพิ่มสีสันสวยงาม ความแปลกตา ทำให้เป็นการดึงดูดความสนใจในการอ่านข่าวสารเหล่านั้น สำหรับบุคลากรภายในที่ไม่เห็นว่าเป็นปัญหา อาจเป็นเพราะว่าข่าวสารทางการศึกษานั้นเป็นข้อมูลที่สำคัญ ควรแก่การที่จะเข้าไปอ่านหรือทำความเข้าใจ เพราะเป็นสิทธิต่าง ๆ ที่ทุกคนควรจะได้รับ จึงไม่จำเป็นที่จะต้องดึงดูดความน่าสนใจมากนัก

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 การบริการชุมชน โรงเรียนควรจัดหางบประมาณจากแหล่งต่าง ๆ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นไว้บริการชุมชน และโรงเรียนควรจะมีการประชาสัมพันธ์การให้บริการต่าง ๆ เพื่อเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับชุมชน เช่น ห้องสมุด

3.1.2 การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน โรงเรียนควรขอความช่วยเหลือสนับสนุนตามสภาพความพร้อมของชุมชน โดยโรงเรียนอาจจะวางแผนหรือจัดทำโครงการในการรับความช่วยเหลือล่วงหน้า และโรงเรียนควรประสานความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างสม่ำเสมอเช่น ขอเชิญชุมชนมาเป็นวิทยากรเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และนักเรียนก็จะเห็นความสำคัญ และเกิดความหวงแหนภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนด้วย

3.1.3 การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ โรงเรียนควรศึกษาวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนให้มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อไม่ให้กิจกรรมไปขัดแย้งกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน และมีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน เพื่อให้ชุมชนรู้สึกว่าการศึกษา เป็นสิ่งที่อยู่ไม่ไกลจากตนเอง และมีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้ ๆ ตัว

3.1.4 งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น จัดอบรมเผยแพร่เอกสารให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้สามารถทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง

3.1.5 การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิฯ โรงเรียนควรส่งเสริมให้ชุมชนเห็นความสำคัญและให้ความรู้ เกี่ยวกับการตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิฯของโรงเรียน เพื่อเป็นการหาแนวทางร่วมกันในการพัฒนาการศึกษาของ โรงเรียน โดยให้โรงเรียนเป็นที่ตั้งหรือศูนย์กลางประสานงานการรวมกลุ่มของชมรม สมาคมหรือ มูลนิธิ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทั้งนี้ เพื่อเป็นเกราะป้องกันโรงเรียนให้ตั้งมั่นและ ดำเนินงานอยู่ในชุมชน ได้อย่างยั่งยืน

3.1.6 การประชาสัมพันธ์ โรงเรียนควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้ชุมชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนได้รับทราบความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียนและการจัดการศึกษา ควรมอบหมายงานให้มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง จัดฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้การประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย เช่น การจัดทำป้ายนิเทศที่มีความน่าสนใจ การร่วมมือกับทางมัสยิด โดยเผยแพร่ข่าวสารทางเครื่องขยายเสียง

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเข็รยา อำเภอชะหรีง จังหวัดปัตตานี

3.2.2 ควรใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อจะได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น

3.2.3 ควรใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ เพื่อช่วยให้ได้ผลการวิจัยที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.2.4 ควรศึกษาการบริหารงานด้านอื่น ๆ เช่น การบริหารงานวิชาการ, การบริหารงานบุคคล ของโรงเรียนบ้านเข็รยา อำเภอชะหรีง จังหวัดปัตตานี

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิติมา ปรีดีดิถ (2532) *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น* กรุงเทพมหานคร
อักษรภาพพิมพ์
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526) *คู่มือการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษา*
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- _____ (2543) *20ปี สปช.* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- จรัญ บุรีภักดี (2537) "การศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ
ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษากรมสามัญ จังหวัดพัทลุง" ปรินิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้
- จรัส โพธิศิริ (2529) *สัมมนาปัญหาการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2*
นครศรีธรรมราช วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช
- ชรุณ สุนทรนนท์ (2546) "บทบาทของผู้บริหารในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ
ชุมชนตามการรับรู้ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง" วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขา
ศึกษาศาสตร์ แผนกวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551) *การบริหารงานวิชาการและการนิเทศในสถานศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 5*
ปัตตานี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2525) *หลักการบริหารการศึกษา* กรุงเทพมหานคร เอส.เอ็ม.เอ็ม
_____ (2534) *หลักการบริหารการศึกษา* กรุงเทพมหานคร บพิธการพิมพ์
- นิพนธ์ กินาวงศ์ (2523) *หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา*
พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์พิมพ์เนส
- นิรันดร์ ช่วยเจริญ (2543) "การบริหารงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี" ปรินิพนธ์
นิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ศาสตร์

- บัญญัติ มะเค็ง (2552) "การปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2" ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ประทีป สยามชัย (2526) *สารัตถะทางสังคมวิทยาการศึกษา* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมชน
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- บุญชู แก้วเกลี้ยง (2545) "บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์
ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่" ปรินญา
นิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ศาสตร์
- ปรีชา คัมภีรปกรณ์ และคิลก พัฒน์วิชัยโชติ (2528) "ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน"
ใน *เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา ระดับ
ประถมศึกษา* หน่วยที่ 7 หน้า 50 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- พนิจดา วีระชาติ (2542) *การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน* กรุงเทพมหานคร
โอเคียนสโตร์
- ไพฑูรย์ ยาไทย (2538) "บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน
กับชุมชนตามการรับรู้ผู้นำชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา
สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอบางบาล จังหวัดนครราชสีมา" วิทยานิพนธ์
ปรินญานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พิสิฐ พิษณานนท์ (2530) *การบริหารโรงเรียนกับชุมชน พิมพ์ครั้งที่ 2 นครปฐม* มหาวิทยาลัย
ศิลปากร
- ภูวนาท คงแก้ว (2538) "การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน
กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ"
ปรินญานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เมธี ปิลันธนานนท์ (2525) *การบริหารการศึกษา* กรุงเทพมหานคร พัทธกัษย์อักษร

- ระวี เฉดาไทย (2545) "บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่" *ปริญญาานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*
- ลออ แสนศักดิ์ (2527) "บทบาทและหน้าที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อชุมชน" *ศึกษาศาสตร์ 2 (กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม): 72 -73*
- วิไลวรรณ วิทวิโรจน์ (2525) *การประถมศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์เจริญผล*
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2529) *การบริหารการศึกษา กรุงเทพมหานคร อักษรบัณฑิต*
- สุโขทัยธรรมมาธิราช (2523) "ชุมชนกับการประถมศึกษา" ใน *ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาการประถมศึกษา* หน่วยที่ 2 หน้า 122 - 165 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ศึกษาศาสตร์
- สุวัฒน์ มุทธเมธา (2524) *ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน กรุงเทพมหานคร สำนักงานพิมพ์โอเคียนสโตร์*
- หวน พิณรุฬพันธ์ (2528) *การบริหารโรงเรียน กรุงเทพมหานคร โอเคียนสโตร์*
- Barnes,Chris.(1994) *Practical Marketing for Schools.Oxford,UK:Blackwell Publishers*
- Fisk, Robert S.(1957) "The Task of Educational Administration" in *R.S. Campbell and R.T. Greg eds. Administration Behavior in Education. New York : Harper and Row*
- Stoop, Emery and Marks, Janers R. (1965)*Elementary School Supervision New York : Allyn and Bacon,*

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ชื่อ รศ.ธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์
สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
วุฒิการศึกษา ค.ม.มัธยมศึกษา (การสอนภาษาไทย)
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ด้านการสอนภาษาไทย
ปัจจุบัน อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2. ชื่อ นายวีรวัฒน์ คงพิน
สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2
วุฒิการศึกษา ศษ.ม (บริหารการศึกษา)
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ด้านการบริหารสถานศึกษา
ปัจจุบัน รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2

3. ชื่อ นายปรีชา มะกะ
สถานที่ทำงาน โรงเรียนชุมชนบ้านกะมิยอ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
วุฒิการศึกษา ศษ.ม.(บริหารการศึกษา)
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ด้านการบริหารสถานศึกษา
ปัจจุบัน ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านกะมิยอ

ภาคผนวก ข

หนังสือเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/264

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 10 กรกฎาคม 2552

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายวีรวัฒน์ คงพิน

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางฟารีดา สารี นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ได้รับอนุมัติให้ทำค้นคว้าอิสระเรื่อง การศึกษาการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
อำเภอชะอำ จังหวัดปัตตานี: กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านเชียรยา ตามโครงการค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้
การจัดทำค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่
จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทาง
สาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษา ได้โปรด
พิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับ
รายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็น
อย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินดาอนุรักษ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566 -7

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/ 264

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 10 กรกฎาคม 2552

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน รศ.ธนรัชต์ ศิริสวัสดิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางฟารีดา สารี

นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ได้รับอนุมัติให้ทำค้นคว้าอิสระเรื่อง การศึกษาการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
อำเภอชะอำ จังหวัดปัตตานี: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเข็ชชะอำ ตามโครงการค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่
จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทาง
สาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบ
และให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ
นักศึกษานำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็น
อย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินดาบุรุษย์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/264

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 10 กรกฎาคม 2552

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายปรีชา มะกะ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางฟารีดา สารี นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

ได้รับอนุมัติให้ทำค้นคว้าอิสระเรื่อง การศึกษาการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเข็ชชะยา ตามโครงการค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าวนี้ นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่
จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทาง
สาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษา ได้โปรด
พิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับ
รายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็น
อย่างดี จึงขอบุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินคานุกรณ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ภาคผนวก ค
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ตารางการวิเคราะห์หาค่า IOC

เรื่อง การศึกษาการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอยะหริ่ง

จังหวัดปัตตานี : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเชียรยา

ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	+1	+1	+1	3	1.00
2	+1	+1	+1	3	1.00
3	+1	+1	+1	3	1.00
4	+1	+1	+1	3	1.00
5	+1	+1	+1	3	1.00
6	+1	+1	+1	3	1.00
7	+1	+1	+1	3	1.00
8	+1	+1	+1	3	1.00
9	+1	+1	+1	3	1.00
10	+1	+1	+1	3	1.00
11	+1	+1	+1	3	1.00
12	+1	+1	+1	3	1.00
13	+1	+1	+1	3	1.00
14	+1	+1	+1	3	1.00
15	+1	+1	+1	3	1.00
16	+1	+1	+1	3	1.00
17	+1	+1	+1	3	1.00
18	+1	0	+1	2	0.67
19	+1	+1	+1	3	1.00
20	+1	+1	+1	3	1.00
21	+1	+1	+1	3	1.00

ตารางการวิเคราะห์หาค่า IOC (ต่อ)

ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
22	+1	+1	+1	3	1.00
23	+1	+1	+1	3	1.00
24	+1	+1	+1	3	1.00
25	+1	+1	+1	3	1.00
26	+1	+1	+1	3	1.00
27	+1	+1	+1	3	1.00
28	+1	+1	+1	3	1.00
29	+1	+1	+1	3	1.00
30	+1	+1	+1	3	1.00
31	+1	+1	+1	3	1.00
32	+1	+1	+1	3	1.00
33	+1	+1	+1	3	1.00
34	+1	+1	+1	3	1.00
35	+1	+1	+1	3	1.00
36	+1	+1	+1	3	1.00
37	+1	+1	+1	3	1.00
38	+1	+1	+1	3	1.00
39	+1	+1	+1	3	1.00
40	+1	+1	+1	3	1.00

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA) Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	125.8000	492.6483	.6037	.9546
A2	126.3667	492.9989	.4984	.9550
A3	124.8667	488.9471	.4527	.9555
A4	125.0333	489.0678	.5272	.9549
A5	124.7667	492.8747	.4373	.9554
A6	125.5333	500.0506	.3158	.9559
A7	126.3333	490.4368	.5689	.9547
A8	126.1333	494.4644	.4665	.9552
A9	126.1000	493.7483	.5235	.9549
B10	125.2333	493.0816	.3678	.9560
B11	125.3667	477.3437	.8205	.9531
B12	125.4333	477.0816	.8010	.9532
B13	125.4000	483.7655	.5208	.9551
B14	125.9333	473.6506	.7902	.9532
B15	125.8667	477.0161	.7346	.9536
C16	125.4667	483.9816	.6364	.9542
C17	125.5667	475.9782	.7645	.9534
C18	125.7667	474.3920	.6767	.9540
C19	125.3000	479.1828	.7719	.9534
C20	124.7000	487.8724	.5209	.9549
C21	125.3000	490.7690	.6313	.9544
C22	124.9333	501.2368	.2297	.9566
D23	124.8667	491.1540	.4350	.9555
D24	125.5333	478.3264	.8216	.9532
D25	124.7667	500.3230	.2434	.9566
D26	125.5000	476.9483	.8495	.9530
D27	124.9333	488.4092	.5667	.9546
E28	126.1667	483.9368	.6337	.9542
E29	126.4333	494.8057	.4528	.9552
E30	126.2333	481.2885	.7210	.9537
E31	126.3000	490.7000	.4856	.9551
E32	126.6667	504.7816	.1711	.9567
E33	126.3667	492.3782	.4661	.9552
F34	125.5000	482.1897	.7855	.9535
F35	125.2000	478.5103	.8691	.9530
F36	125.8000	483.5448	.6304	.9543
F37	125.3667	481.6195	.7127	.9538
F38	125.4000	494.1793	.4959	.9550
F39	125.1000	498.0241	.3934	.9555
F40	125.8667	469.7747	.7989	.9530

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 40

Alpha = .9557

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (แบบสอบถาม)

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอชะหรีง จังหวัดปัตตานี : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเชียรยา

คำชี้แจง

1. ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอชะหรีง จังหวัดปัตตานี : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเชียรยา

2. แบบสอบถามทั้งหมด มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ ศาสนา ประสบการณ์ในการทำงานและระดับการศึกษา โดยมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check - list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอชะหรีง จังหวัดปัตตานี : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเชียรยา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอชะหรีง จังหวัดปัตตานี : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเชียรยา

3. คำตอบแบบสอบถาม และความคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์ในภาพรวม ฉะนั้นจึงไม่มีผลกระทบต่อท่าน และหน่วยงานของท่านแต่อย่างใด ขอความกรุณาให้ท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง

ตอนที่ 2 การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี
คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อความโดยละเอียด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับ
 คะแนนที่ตรงกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาของท่าน โดยกำหนดเกณฑ์การให้
 คะแนนเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง การบริหารงานอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การบริหารงานอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง การบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การบริหารงานอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การบริหารงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 2 ตัวอย่างแบบสอบถาม

เนื้อหา	ระดับการบริหารงาน					
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	สำหรับ ผู้วิจัย
1. การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความ สนิทสนมและสามัคคีให้เกิดขึ้น ระหว่างครูศิษย์เก่าและชุมชน.....	✓	☐
2. การให้การศึกษาอบรมด้าน วิชาชีพที่เหมาะสมแก่คนใน ชุมชน.....	✓	☐

จากตัวอย่างแสดงว่า ข้อ 1 การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสนิทสนมและสามัคคีให้เกิดขึ้น
 ระหว่างครู ศิษย์เก่า และชุมชน มีระดับการบริหารงานมาก และข้อ 2 การให้การศึกษาอบรมด้าน
 วิชาชีพที่เหมาะสมแก่คนในชุมชน มีระดับการบริหารน้อย

เนื้อหา	ระดับการบริหารงาน					
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	สำหรับผู้วิจัย
การให้บริการชุมชน						
1. บริการข่าวสารเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชน.....	☐
2. จัดฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นแก่ชุมชน.....	☐
3. บริการอาคาร สถานที่หรือวัสดุครุภัณฑ์ของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่างๆของชุมชน.....	☐
4. สนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนร่วมพัฒนาชุมชน เช่น พานักเรียนไปทำความสะอาดวัด.....	☐
5. จัดให้สนามกีฬาของโรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการออกกำลังกายเล่นกีฬาและนันทนาการของชุมชน.....	☐
6. ร่วมจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมและประเพณีกับชุมชน.....	☐
7. ส่งเสริมให้สหกรณ์ร้านค้าของโรงเรียนบริการจำหน่ายสินค้าแก่ชุมชน.....	☐
8. ส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนบริการด้านวิชาการแก่ชุมชน.....	☐
9. เปิดบริการห้องสมุดของโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน.....	☐

เนื้อหา	ระดับการบริหารงาน					
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	สำหรับผู้วิจัย
การขอความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน						
10. ขอความร่วมมือในด้านแรงงานจากผู้ปกครองนักเรียนหรือชุมชนในท้องถิ่น เพื่อช่วยในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน.....	☐
11. ขอความร่วมมือด้านทรัพยากรจากท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาของโรงเรียน.....	☐
12. เชิญผู้ปกครองหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรแก่นักเรียน.....	☐
13. ขอสนับสนุนด้านทุนการศึกษาให้นักเรียนในโรงเรียน.....	☐
14. ขอใช้อาคารสถานที่ของชุมชนในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน เช่น กิจกรรมเข้าค่ายพักแรมลูกเสือ.....	☐
15. ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนางานประจำปีของโรงเรียน.....	☐
การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ						
16. จัดให้มีงานประจำปีของโรงเรียนเพื่อให้ชุมชนได้ชมกิจกรรมผลงานของโรงเรียน.....	☐
17. ประสานงานกับกลุ่มโรงเรียนเพื่อพัฒนาทางด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง.....	☐
18. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครู อาจารย์เป็นวิทยากรในการประชุมอบรม สัมมนาทางวิชาการแก่ชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ.....	☐

เนื้อหา	ระดับการบริหารงาน					
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	สำหรับ ผู้วิจัย
19. จัดการแข่งขันกีฬาภายใน โรงเรียน กลุ่ม โรงเรียน โดยชุมชนมีส่วนร่วม.....	☐
20. ส่งเสริม ให้นักเรียนร่วมกิจกรรมวัน สำคัญทางศาสนา วัฒนธรรมและประเพณี ท้องถิ่นที่ชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ จัดขึ้น....	☐
21. เชิญวิทยากรจากสถาบันต่าง ๆ มาบรรยาย ให้ความรู้แก่ครูหรือนักเรียนตามความ เหมาะสม.....	☐
22. ประสานงานและความร่วมมือกับ หน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชน/เช่นสถานีอนามัย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การเอกชน เป็นต้น.....	☐
งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน						
23. ดำเนินการให้ได้มาซึ่งคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543.....	☐
24. ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมี ส่วนร่วมกำหนดนโยบาย แผนพัฒนาของ สถานศึกษาและให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติ การประจำปี.....	☐

เนื้อหา	ระดับการบริหารงาน					
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	สำหรับ ผู้วิจัย
25. จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง.....	☐
26. ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมี ส่วนร่วมกำกับ ติดตามการดำเนินงานตาม นโยบายและแผนปฏิบัติการของโรงเรียน.....	☐
27. ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมี ส่วนร่วมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง สถานศึกษากับชุมชน.....	☐
การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิ ฯ						
28. ส่งเสริมจัดตั้งกองทุนหรือมูลนิธิเกี่ยวกับ การศึกษาใน โรงเรียน.....	☐
29. ส่งเสริมจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมศิษย์เก่า โดยใช้โรงเรียนเป็นที่ตั้ง.....	☐
30. ส่งเสริมจัดตั้งสมาคมครู และผู้ปกครอง เพื่อความร่วมมือที่ดีระหว่าง โรงเรียนกับ ชุมชน.....	☐
31. สนับสนุน และให้ความสะดวกในการ ปฏิบัติงานของกลุ่ม ชมรม สมาคมต่าง ๆ	☐
32. จัดให้มีงานชุมนุมศิษย์เก่าตาม โครงการ คือหมู่บ้านเกิด โรงเรียนเก่า.....	☐
33. ให้กลุ่ม ชมรม และสมาคมต่าง ๆ มีส่วน ช่วยเหลือส่งเสริมและให้ความร่วมมือในด้าน ต่าง ๆ แก่โรงเรียน.....	☐

เนื้อหา	ระดับการบริหารงาน					
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	สำหรับ ผู้วิจัย
การประชาสัมพันธ์โรงเรียน						
34. จัดให้มีสิ่งพิมพ์หรือ เสียงตามสายเพื่อ เผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน.....	☐
35. ออกเยี่ยมเยียนพบปะครอบครัว ผู้ปกครองนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ.....	☐
36. เชิญผู้ปกครองนักเรียน และประชาชนใน ชุมชนมาชมนิทรรศการของโรงเรียน.....	☐
37. ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรใน โรงเรียน ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารในชุมชนที่ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน.....	☐
38. จัดให้มีป้ายนิเทศเพื่อเผยแพร่ความรู้ทาง วิชาการหรือข่าวสารของโรงเรียน.....	☐
39. ประชุมผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานเพื่อรายงานผลการปฏิบัติงานของ โรงเรียน.....	☐
40. จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ประจำ โรงเรียนเพื่อให้บริการและอำนวยความสะดวก สะดวกแก่ผู้ปกครองนักเรียน ประชาชนใน ชุมชน และบุคคลอื่นที่มามีติดข้องงานใน โรงเรียน.....	☐

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน
เขตอำเภอชะหรั่ง จังหวัดปัตตานี

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความที่เป็นปัญหาในการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน ในเขตอำเภอชะหรั่ง จังหวัดปัตตานี

1. ด้านการให้บริการชุมชน

1.1 ปัญหา.....

.....

.....

.....

.....

1.2 ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน

2.1 ปัญหา.....

.....

.....

.....

.....

2.2 ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

3.1 ปัญหา.....

.....

.....

.....

.....

3.2 ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

4. ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.1 ปัญหา.....

.....

.....

.....

.....

4.2 ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

5. ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม และมูลนิธิ

5.1 ปัญหา.....

.....

.....

.....

5.2 ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

6. ด้านประชาสัมพันธ์โรงเรียน

6.1 ปัญหา.....

.....

.....

.....

6.2 ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางพาริศา สารี
วัน เดือน ปีเกิด	23 ธันวาคม 2524
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช 2548
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านเข็รยา จังหวัดปัตตานี
ตำแหน่ง	ครู อันดับ คศ.1